

BIBLIOTECA
FUNDATIVNEI
UNIVERSITARE
CAROL I.

Nº Curent 53685 Format -

Nº Inventar 127110 Anul 1930

Sectia Depozit III Raftul VII

Inv. N. 27410

ACADEMIA ROMÂNĂ
DIN VIAȚA POPORULUI ROMÂN
XXXIX

C. RĂDULESCU-CODIN

LITERATURĂ, TRADIȚII
ȘI OBICEIURI DIN
CORBII-MUȘCELULUI

CU NOTE ISTORICE, 24 ARII, 162 FIGURI ÎN TEXT
ȘI UNELE VEDERI DIN CORBI

ATELIERELE GRAFICE «CULTURA NAȚIONALĂ»
BUCUREȘTI

1929

8R.09F(08)

39(R004.5)(08)

21001-2 1929

62529

1958

Biblioteca Centrală Universitară
"Carol I" București
Cota 53685

B.C.U. "Carol I" - Bucuresti

C53529

LITERATURĂ, TRADIȚII ȘI OBICEIURI DIN CORBII-MUȘCELULUI

ADUNATE DE

C. RĂDULESCU-CODIN

—
Ședința dela 15 Martie 1929
—

INTRODUCERE

Așezat pe valea Râului Doamnei, satul Corbi ¹⁾ (com. Corbi, jud. Muscel) — o interesantă insulă etnografică — se vecinește la răsărit cu pădurea Corbi, la apus, cu Brădetu și Brătienii-Galeș din Argeș — de acestea din urmă despărțindu-se prin Muchea-Mare sau Dealul-Brătienilor; la mieznoapte, cu com. Nucșoara — unde, la Bahna-Rusului e castelul de vânătoare al M. S. Regelui Ferdinand; iar la miezăzi, cu satele Poenărei (com. Corbi) și Stănești Corbișori (com. Stănești).

E așezat între două șiruri de dealuri cari se întind dela mieznoapte la miezăzi. Dealul dela răsărit, continuat cu culmea *Sghiabului*, se chiamă dealul *Piculeț*; iar dealul dela apus, se chiamă Dealul Mare sau Dealul *Brătienilor*.

Din culmile de dealuri dela răsărit, curg pâraile: pâraul *Toițului*, valea *Mănoii*, valea *Popii-Hulii*, valea *Alexandreștilor*, valea *Bisericii*, valea *Sghiabului* și valea *Cârstăneștilor*; iar din șirul de dealuri dela apus, curg pâraele: *Bujora*, valea *Morii*, valea *Drăcile*, valea *Doamnei*, valea *Carpenului*, valea *Ștefan Dănică*, valea *Verdete*, valea *Giolea*, valea *Olteanului*, valea *Gubernoie*, valea *Vânătorului* și valea *Cârștii* — vărsându-se în Râul Doamnei.

¹⁾ Despre care unii autori cred că și-ar fi trăgând numele dela Ioan Corvin și Mateiu Corvin (Alexandrescu, *Dicționar geografic*, p. 102).

Din culmea dela apus a Alunişului, mai curg în apa Vâlşanului, pâraele: al *Bălenilor* şi *Belu*.

Satul Corbi e unul din cele mai vechi ale ţării şi înainte se numia *Corbii de piatră*; la anul 6963 (1455), Aprilie 15, Vladislav Voevod al II-lea dă hrisov bătrânului *Mogoş*, pentru satele Corbii pe Argeş în jos, Corbii de piatră şi peste moşiile Miceşti şi Mălureni ¹⁾.

După unii cercetători, în sec. XIV—XV-lea există în domeniul Corbilor din piatră, un *castel*, unde cu mult înainte de 1456, chiar în timpul lui Mircea-cel-Bătrân, s'a născut aci *Ioan Corvin*, acest Iancu Sibiiancu, cum îi spun cântecile noastre populare din Ardeal şi cele bulgăreşti cari-i zic «Iancul Voevod» şi «Iancu din Sibiiu» ²⁾, ori «Viteazul Ianăş» şi «Ianăş Vlahul», cum îi zic în scrisori contemporane şi în documentele de pe atunci, cari arată origina lui românească ³⁾.

După cercetătorii de cari am vorbit mai sus, Ioan Corvin «cel mai mare general daco-roman dela împăratul Galeriu până la Mihai-Viteazul, eroul creştinătăţii» s'a născut în Corbi «acolo în frumosul plaiu numit al oii şi în cea mai frumoasă vale din toată ţara românească, unde soarele, răsărind dimineaţa, te priveşte drept în faţă, cu toate razele lui pururii ⁴⁾».

În veacul XV şi XVI, pe când întinderea judeţului Muscel eră mai restrânsă, comuna Corbi făcea parte din judeţul *Pădureţilor* (sudstro Pădureţenii), un judeţ care a dispărut chiar ca nume, lăsând numai o palidă amintire în documente şi care cuprindea o şuviţă de pământ ce se întindea dela dea-

¹⁾ Cf. I. Minea în «Convorbiri literare» anul XLVIII, 1914, Aprilie, cit. pe *Hurmuzachi-Iorga*, p. 142; «Revista de istorie şi archeologie», an. XIV p. 142.

²⁾ «Convorbiri literare», an. XXX, vol. II, p. 667: *După cum spune un colecţionar bulgar, nu-i altul decât Ioan Huniade.*

³⁾ Ioan Bogdan, *Documente şi regeste.* p. . .

⁴⁾ «Muscelul», *revistă*, an. I, No. 7: Al. T. Dumitrescu, secretarul soc. istorice, dovedeşte după cele spuse de istoricul italian Bonfini şi de învăţatul episcop Ioan Listus, că Ioan Corvin eră născut în satul Corbii de piatră şi că în cuprinsul Corbilor există, prin sec. XVI, un castel, situat ori în Slatina şi Bahna-Rusului, ori la Domneşti, unde în adevăr a fost un palat, care azi e în ruine.

lurile ce despart afluenții Râului Târgului de ai Râului Doamnei, până în județul Argeș ¹⁾.

Domeniul Corbilor de piatră a avut un castel și o mai mare întindere, iar după trecerea lui Corvin, în 1499, cu tatăl său Voicu în țara ungurească — unde a primit Huniedoara, dela care și-a luat titlul de nobleță în ungurește — a fost stăpânit mai multă vreme de neamurile lui Corvin, rămase în țară.

Pe la sfârșitul secolului XV-lea, o călugăriță *Magdalena, văduva boerului Hamza*, făcù aci un schit de maici ²⁾, îl înzestră cu moșii și-l închină, împreună cu moșiile, Mănăstirii Argeșului, în zilele lui Neagoe Basarab ³⁾.

Biserica schitului se păstrează și astăzi, zidită și săpată în piatră și numită biserica *Sghiabului*, în cătunul Sghiab. Imprejmuirile și chiliile necesare unui schit s'au putut dovedi după urmele de ziduri și după cele aflate la facerea săpăturilor în stâncă și în jurul bisericii. Oamenii spun că e făcută de *Negru-Vodă* sau, de un domn mai vechiu, *Harabo-Vodă*. (A se vedea legenda). Un act, în care s'ar fi vorbit de vechimea bisericii, s'a ridicat și dat la arhivele Statului.

Mai acum câțiva ani, se surpase marginea din afară a stâncii și se făcuse, prin surpare, o mare deschizătură în biserică. Sătenii, atunci, au cimentat partea aceea a stâncii, printr'un zid de piatră.

În biserica Sghiabului s'a găsit și o copie de pe un vechiu pomelnic:

«Pomelnicul bisericii sfinților apostoli, de când s'au găsit acești mai însemnați și de când s'au deschis biserica de prea o sfinția sa Ioan Don, leatul 1809, Argeș.

¹⁾ A se vedea: B. P. Hajdău, «Arhiva istorică», *Studiile d-lui D. I. Băjan și Condiția mănăstirii Râncăciiov* și: C. Rădulescu-Codin, *Județul Muscel, după cercetări și isoavare* în mss.: Intr'un hrisov din 1849 se vorbește de *Cășeritul domnesc din județul Pădurețului*. Așa și în alte documente. Pela începutul secolului XVII, în timpul domniei lui Radu Mihnea, Pădureții se găsește fuzionat la învecinatul județ Muscel, lucru ce se dovedește din numeroase hrisoave și, după câțva timp, când numele întregului județ a rămas Muscelul, satele din partea aceasta erau notate: ... «ot sud Muș(cel)i Padu».

²⁾ Iorga, *Istoria bisericii române*, p. 269.

³⁾ Al. T. Dumitrescu, în «Muscelul», an. I, No. 9.

Morți:

«Basarab Voevod, Neagoe Voevod, Radu Voevod, Ruxandra Doamna, Despina Doamna, Iosif Arhireul, Ilarion Arhireul, Grigore Arhireul, Magdalina monahia, Amza Bratul, Nichifor Arhimandrit, Ioan Sivu, monah, Cosma, Partenie, monah și cu tot neamul lor cel adormit».

Radu dela Afumați, al doilea ctitor al Mănăstirii Argeș (care a zugrăvit-o), a dăruit întreg satul Corbi, acestei mănăstiri ¹⁾ și așa s'a ajuns ca locuitorii din Corbi să fie *Rumâni*, adică clăcași ai mănăstirii dela Argeș. În așa stare s'au aflat Corbenii, când s'a întâmplat cele ce se arată într'un document dela 14 Ianuarie 1643 ²⁾, când Domnul țării, dojenind pe rumâni, zice, între altele:

«Iar când a fost acum, a venit părintele Egumen (dela mănăstirea Argeș) înaintea Domniei mele de au spus cum au fost mers la rumânii (clăcașii) mănăstirii, ca să-i măie la lucru și la poslușania mănăstirii, iar ei n'au vrut să asculte să meargă la lucru să lucreze, ce au sărit la egumenul și i-au luat toiagul den mână și i-au înjurat slugile și poslușnicii mănăstirii.

«Drept aceea, am dat Domnia mea părintelui ca să aibă *a-i bateră* pre carele va fi sărit asupra lui și să-i măie pre toți la lucru, cum lucrează pre la alte mănăstiri.

«Așîderea și voi, rumânilor, din Corbi, în ce chip și cu ce semeție săriți voi asupra egumenului?

«Au nu știți că *vă voi purtă tot despueți pren târg ca pre niște câini*? Că, după mila ce aveți dela Domnia mea, pentru voia egumenului, voi încă săriți asupra lui?

«Să vă veghiați de ce v'ați apucat, că mai mare urgie de (cât) voi nu va păți alții și să vă dați datoriile și gălețile, cum știți că a fost obiceiul; și la lucru, dacă vă va da poruncă, să sară și mare și mic; că, dacă nu veți sări, pre toți voi să trimiț Domnia mea să vă aducă legați.

«Aceasta vă scriu Io Mateiu Voevod ».

Satul Corbi făcea parte din satele supuse schelei Dragosla-vele. Jumătate din vamă se da ca venit mănăstirii Câmpu-

¹⁾ Grigore Tocilescu, *Mănăstirea Curtea-de-Argeș*, p. 115, ap. D. Stănescu.

²⁾ *Orig. Arch. stat. mân. Argeș*, Pach. 69, No. 9 Ap. Al. T. Dumitrescu.

lung, iar cu cealaltă jumătate se subvenționează școala domnească din Câmpulung, înființată sub Antonie-Vodă ¹⁾.

Numeroase documente din 7183, 7186, 7173, 7188, 7228, 7200, vorbesc de acest lucru ²⁾. Intr'unul din 1665 (7173):

«...boiarinului Domniei mele Gheței Clucérul, ca să fie volnici ai lui oameni, anume Dragul cu această carte a Domniei mele de să ție schila și vama dela Rucăr i Dragoslavele, și să poarte grija de toate ce vor fi poruncile Domniei mele și să ia vamă dela tot omul precum au fost obiceiul mai denainte vreme, așisderea și celor 12 sate care sânt supt ascultarea schilei, anume: Nușoara, i Corbi, i Corbișorii, i Slănicul, i Berevoești, i Brătianii, i Albeștii, Lereștii, Nămăeștii, Stoineștii, Bădenii, Cotinești, însă să aibă (a) ascultare de vameșii ce scriu mai sus, de toate ce le-ar da învățătura și să aibă a judecă pentru toate lucrurile ce vor aveà întru dânșii și a le face certare, care după vina lor, după obicei; iar vătășii de plăiași să n'aibă treabă nici să se amestece într'aceste sate ale schilei: a judecă, sau a le prădă, așijderea nici feciorii vameșului să nu umble den sat în sat (să ia) bănișor, ci să aibă a merge, cari ar aveà întrebăciune, la vameș la skelă, acolo să-i judece...».

Peste locuitorii cei vechi din Corbi a venit, în prima jumătate a sec. al XVIII, o puternică colonie de Români (atunci când, din pricina persecuțiunilor religioase, veniseră coloniști în 17 districte din țară, peste ele fiind cinstit ca protopop, tatăl patriotului scriitor bisericesc *Naum Râmniceanu*, care confirmă prin mai multe scrieri colonizarea și origina sa ³⁾).

Coloniștii veniți în Corbi sunt de fel din satul *Jivna* (Jina): «...avui perierghie la multe lucruri, între cari (ca unul ce crescusem dela țâțele maicii mele în *sud Muscel*, la satul Corbii de pe râul Doamnei), fiindcă auzisem dela părinții mei că ni se trage neamul din militarii unui mare sat anume *Jivna*, nu departe de Sibiu...».

¹⁾ *Hrisovul din 1669 și cel din 1670* la «Arhivele Statului-Cotroceni», LXXXIX, d. 1, 2.

²⁾ «Județul Muscel», *După cercetări și isvoare*.

³⁾ C. Erbiceanu, *Vieața și activitatea literară a protosinghelului Naum Râmniceanu*, la «Academia Română».

Naum Râmniceanu a făcut parte din acele persoane cari « se strecurau printre mulțime necunoscute și cari ne-au făcut binele și serviciile cele mai însemnate naționale, pe acele vremuri grele, pentrucă stau în mai de aproape raport cu pământeni, talpa țării », făceau parte din clericii, când « în mitropolii și episcopii, ba și în unele mănăstiri, au existat pururea școale bisericești, curat românești, în cari mulți din oamenii bisericii, mai ales călugări, se dedeau la traduceri și decopieri și prescrieri de documente prin cari își făuriau și mintea și inima și graiul românesc . . . ».

În scrierile și cercetările sale Naum Râmniceanu, arată într-o nouă lumină multe fapte din trecutul nostru și mai ales revoluția dela 1821.

Coloniștii veniți din Jina au găsit aci populația de baștină — cei mai mulți strănși împrejurul schitului din *Sghiab* — familia mai de seamă fiind a Sturzenilor, coborâtori, zic ei, chiar din Ioan Corvin, aceea cari acum susțin că, în timpul boeriilor, mulți dintre ei au fost boieri de neam și că s'au găsit hrisoave cari să arate acest lucru, de pe vremea lui Mateiu Basarab ¹⁾.

În această privință, se trec aci următoarele amintiri ale sătenilor :

Măre, au trecut patru rânduri de oameni de atunci. Erau pe aici numai trei case (familii): Sturzenii, Samoilă și Cicleștii. Trăiau pe moșia bisericii din *Sghiab* și se ocupau cu creșterea vitelor. Iar biserica din *Sghiab* și moșia Corbenilor țineau de Vlădica dela Argeș.

Pe vremea aceea, iacă, au plecat din Jina de dincolo, ca o sută de familii cu averile lor, mai cu seamă vite și au pornit peste munți. Erau tare speriați de Unguri și s'au îndreptat pe valea Argeșului în jos, să se ducă pe Bărăgan, la o moșie pe care o aflaseră mai dinainte.

Ce se întâmplă însă? În Curtea-de-Argeș, le iese înaintea Vlădica de acolo și-i povățuește să nu se mai ducă în jos, că pe Bărăgan e calea tuturor oștirilor și apoi, mai bântue și boale, fel și chip, ca: ciuma, holera, ș. a.

¹⁾ C. Rădulescu-Codin, în «Muscelul», an. I, No. 8.

— Haideti voi cu mine, că avem o moșie pe Râul Doamnei. Le-a lăudat moșia Corbi, a mănăstirii Argeșului, că are o lărgime mare pentru vite, livezi și munți destui pentru pășune.

Și oamenii aceea din Jina au ascultat pe Vlădică și au venit chiar cu el, de s'au așezat Jinarii, aici, în jurul bisericii din Sghiab.

Le-a dat *ristoabe* pe 8 munți. D'atunci sunt patru rânduri de oameni.

În fruntea celor din Jina cei mai înstăriți și ascultați erau: Dan Grigorescu, Grojani și Petriceștii, din cari se trag astăzi Dumitru Dordescu, Dumitru Gregorescu și Nicolae Petrică ¹⁾. Și azi, în fine, sunt aceleași nume de familie cari se găsesc la sătenii din Corbi.

Corbenii — cei veniți de dincolo — cum s'au așezat pe moșia mănăstirii, au început să plătească câte șase lei de fiecare familie, ierbărit, în munți, plata fiind făcută în lapte. Laptele vitelor îl duceau la o cășărie în Nucșoara, iar arendașul moșiei mănăstirii le desfăcea laptele în alte părți ale țării. Nu duceau lapte decât după învoială și pe o săptămână sau două se achită plata pășunatului. Un vestit arendaș al cășăriei a fost Ion Untarul din Câmpulung.

Biserica din Sghiab, împrejurul căreia s'au așezat și au fost și familii de baștină, eră, pe vremea aceea, biserică de călugări, cu chilii, trapez și baie de spălat în pârâul Sghiabului ²⁾.

Mai înainte vreme, în satul acesta, au iernat vreo 50 familii de săteni fugiți dela Ulmeni, de aproape de București, de frica ciumei. Și s'a întâmplat că tot din aceea au mai murit 4—5, într'o odaie a lor din Câmp; dar dela noi n'a murit nici unul.

S'a pomenit pe aici o secetă mare, că, pe tot întinsul moșiei Corbenilor nu s'au făcut decât 4—5 care de fân și se vindeau cu 100 lei carul, iar oamenii au luat fân pe datorie dela

¹⁾ Povestitorul Ion Pavel Gherman — spune și genealogia acestor fruntași: Dan Grigorescu, Ion I. Grigorescu, Ion Grigorescu și Mitu Dordescu, prin căsătorie; Groșanii, cu mulți descendenți; Gherman, Ion Gherman, Pavel Gherman și Ion P. Gherman, povestitorul.

²⁾ Acesta face aci o mică cascadă.

Corbșori, de i-a garantat un arendaș Ștefan Gheorghiu, din Corbeni-Argeș.

Târguri de vite n'aveau decât departe: la Miroși, la Cârčinov și la târgul Sf. Ilie care se făcea în munți, în poiana, căreia și azi i-se zice *sintilia* în muntele *Clăbucet*.

Arăturile se făceau rău și cum se luă zăpada; dar nu se făcea porumb. Il găsiu și-l aduceau cu mari cheltueli dela Dunăre.

* * *

Corbenii se ocupă cu îngrijirea vitelor, a livezilor de pruni și cu meșteșugul, în floare, al *cojocăriei*, iar femeile cu *cusătoria* și *țesătoria* — din lâna oior pe cari le cresc în mare număr — sunt vestite *cașcavalurile* de Corbi, și fac *pănură* (dimie), ori *straie* (țoale), pe cari le vând la alte bâlciuri din țară.

Așezați în apropierea munților și având trecutul atât de sbuciumat, dar ținând dârz la obiceiurile curate din trecut, Corbenii au o comoară întregă de cântece, legende și obiceiuri, — prezentând un mare interes estetic și filologic — și ar fi tare păcat să se piardă și acestea în vâlmășagul uitării — așa cum avem durerea să vedem că se tot pierd, pe fiecare zi, în satele pe cari le-ai socoti ca pe cele mai sfinte păstrătoare ale odoarelor trecutului; și deaceea dăm acî parte din legendele și comorile de limbă și gândire cum și frumoasele obiceiuri ale sătenilor din Corbi-sat, atât de vechiu și atât de curat în vieța și obiceiurile locuitorilor săi.

CÂNTECE

PRINDE DORUL ȘI ȚI-L LEAGĂ ¹⁾

Melodie populară
Culeasă de I. MĂRTOIU

I

Prinde dorul și ți-l leagă	Sus pe scăunel ne-a pus
Intr'un colț de basmă neagră,	Și părul că ni l-a tuns!
Dă-i drumul pe râu, să	— Hai, mândro, de mi-l adună
[meargă!	Și ni-l fă, mândră, cunună
De-i vedeà că s'a schimbat,	Și ni-l du prin șezători
Să știi că m'am depărtat.	Și-l arată la feciori.
Să vii, mândro, să mă cați	Mândra venià, l-adună:
La cazarmă în Galați.	Unde cădeà câte-un fir,
Acolo, dac'am ajuns,	Răsărià un trandafir!

MAICĂ MĂICULIȚA MEA

Melodie populară
Culeasă de I. MĂRTOIU

2

Maică, măiculița mea,	Și de pușcă împușcat
Când erai cu mine grea,	Între două dealuri seci,
Toată lumea te iubià,	Două fântânele reci.
Dar de când tu m'ai făcut,	Și din mâna mea cea stângă,
Toată lumea te-a urît.	Un stejar să ție umbră;
C'un picior m'ai legănat,	Și din mâna mea cea dreaptă
Din gură m'ai blestemat,	Un pahar de băut apă;
Să nu mor la tine 'n pat,	Și din picioarele mele
Ci să mor în Calafat	Maică, două scăunele,
Și de sabie tăiat	

¹⁾ Dialectul în vorbirea și cântecele Corbenilor este tot ca al sătenilor din Jina (Transilvania). Pentru textele 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, vezi melodiile la sfârșitul cărții.

Câți *drumari* pe drum Sub stejar se hodineau,
 [treceau, Cu paharul s'adăpau. ¹⁾
 Toți pe scaune ședeau,

3

Foaie verde și-un năut, Imi las curte și sălaş
 Mi-a vint vremea să mă duc Și mă duc cătră vrăjmaș.
 Cătră spurcatu de Turc! Azi te las, mândro, pe tine,
 Azi îmi las plugu cu boi Te desparți acum de mine,
 Și las bătă și las oi Că-i poruncă 'mpărătească,
 Și mă gătesc de rășboi. Trebuie să se 'mplinească.

4

Foaie verde trei smicele, Vezi bine, că toți pierim».
 Cui îi plac vorbe de jele, Pică unu, pică doi,
 Vie-asculte guriile mele Pică-o mie dintre noi.
 Ca să-i spui al meu năcaz Pică doi lângă-o cărare,
 Ce prin Bosnia l-am tras, La ei vine-o fată mare
 Foaie verde de trifoi, Și le ține-o lumânare.
 Din anii optzeci și doi. Un general mi-o vedeă
 Câți feciori sunt mai frumoși, Și 'n gura mare strigă:
 Toți la bătaie sunt scoși! — «Stinge, fată, lumina
 Nu-ți trăbue mare joc, Că, de nu, 'ți stinge vieța.
 Făr' să ții cu Turcu 'n foc: La catană, așa e bine,
 Turcu-i șarpe neadormit, Să moară fără lumine;
 Șade 'n frunză-acoperit La catană, așa e dată,
 Și de nu-i iai sama bine, Să moară moarte pușcată
 Iți pune capu sub tine. Fără lumină de seu,
 Foaie verde și-o lealea, Fără om din satu' său,
 Feciorii din graiu grăia: Fără lumină de ceară,
 «Inălțate împărate, Fără om dintr'a lui țară!»
 Pune pace, nu te bate, Și-a trimes în țară carte
 Să meargă ficiori-acasă La feciorii de prin sate,
 La copiii și la nevastă! Să nu poarte *struț* în *clop*,
 Haideți să ne retrăgem, Că țara e 'n mare foc,

¹⁾ Fiecare rând se repetă.

Fetele, bumbi și inele,
 Că țara e 'n mare jele.
 Pică voinicii 'n bătaie,
 Lacrimile curg șiroaie,
 Le rămân drăguțele
 Și la mulți, nevestele.
 Blestemată bătaie,
 Cum lași țara tu pustie!
 Foaie verde și-o lalea,
 Feciorii din graiu grăia:
 «Inălțate împărate,
 Pune pace, nu te bate
 Să meargă ficiori-acasă,
 La copii și la nevastă,
 Că, de când porți tu
 [războiu,
 Lacrimile curg șiroiu

Și de când bătaia ții,
 Holdele-o rămas pustii.
 Rămân măicuțe bătrâne,
 Mulți copii mici fără pâine,
 Bicele 'n cuiu muceazăsc,
 Boii 'n grajd să hodinesc,
 Plugu 'n șură ruginește,
 Grădinile 'nțelenește,
 Iar pe drumuri și cărare
 Curg lacrimi pârâu și vale:
 Lacrămile mamelor
 De doru' feciorilor,
 Lacrămile înfocate
 De fete nemăritate
 Și neveste supărate.
 Mamele își plâng ficiorii,
 Nevestele, soțorii
 Și fetele, pețitorii.

5

Ce dragoste-aveam noi, frate,
 Credeam moartea ne desparte
*Leano, Leano și-a mea Leano*¹⁾
 Iacă, moartea n'a sosit,
 Noi, frate, ne-am despărțit.
 Pe noi cin' ne-a despărțit,
 Fie-i moartea de cuțit,

De cuțit făr' de rugină,
 Să moară făr' de lumină.
 De ne-a despărțit vr'o fată,
 Cununia nu și-o vadă;
 De ne-o despărțit femeie,
 Funia 'n grumazi să-i steie!

6

La puțu' cu două zale
 [Leano!
 Cum mai plânge-o fată mare

Că n'o avut ursitoare...
 Ursitoarea i-o fost bună
 Dar mintea i-a fost nebună...

¹⁾ Se repetă la fiecare 2 versuri.

7

Foaie verde d'asomie
 Pe din jos de *Orășie*
 Vin doi frați din cătănie.
 Și vine frate la frate,
 Zice unul către altul:
 — Pune, frate, mâna 'n șele
 Să cântăm una de jele.
 De când nu ne-am întâlnit,
 Multă vreme a trecut:
 Părinți-o fi 'mbătrânit,
 Boii 'n grajd o fi slăbit;
 Plugu 'n pod o ruginit,
 Grâu 'n câmp o 'nțelenit.
 — Foaie verde avrămeasă,
 Dă-mi, Neamțule, drumu-
 [acasă
 Să-mi văd părinții la masă.
 ... Neamțu-acasă nu mă lasă
 Și-mi dă pușculița 'n brață:
 — Na, băiete, te învață,
 Că până te-i învață,
 Multe palme-i căpătă.

Scrisă-i palma Neamțului
 Pe fața obrazului.

— Fir'ai al Naibilor Neamț,
 De tânăr m'ai pus în lanț,
 Tinerel fără mustață,
 Când sunt bun de-a strânge 'n
 [brață.

Foaie verde, foaie lată,
 Neamțule, crucea te bată:
 Iei fecioru' dela tată
 Și drăguțu' dela fată!
 Foaie verde, trei smicele,
 Măi Neamțule, nu ți-e jele
 Văzând sânge pe curele,
 Curgând din spatele mele?
 Foaie verde, bob năut,
 Of, of, of! catană sunt,
 Nu mă pot băgă 'n pământ!
 Și 'n pământ de m'aș băgă
 Și Neamțu' tot m'ar afla!

8

Foaie verde și-un dudău,
 Dorule, dorule...
 Am auzit, badeo, zău,
 Că te muștră mă-ta rău
 Pentrucă te iubesc eu!
 Iubește-mă dacă-ți vine
 Nu-ți mai bate joc de mine,
 [dorule...
 Căci nu sunt floare amară
 Să mă scoată toți din țară,
 Sunt floare de trandafir,
 Să mă poarte toți în sân.

M'ai purtat și tale-odat'
 Dar acuma m'ai lăsat,

Spus-a badiu mai încoace
 Că multă dragoste-om face,
 Iarba verde când s'o coace...
 Dar s'o copt, s'o ruginit
 Și badiu n'o mai venit,
 Mi-se par' că m'o urît.
 Păsărică-albăstricioară,
 Rupe-ți-aș ciocu' și-o ghiară
 Să facem dragoste iară.

— Foaie verde și-un năut
Spune, spune, puiu dorit,
Pentru cine m'ai urît?
Foaie verde și-un spănac
Spune-mi, badiu, adevărat,

Pentru cine m'ai lăsat?
De mă lași pentru 'nsurat,
Poți să spui că nu-i păcat;
De mă lași pentru un *giune*,
Poți să spui că nu-i rușine!...

9

Foaie verde și iar verde,
[măi, măi
Ce-am iubit, nu se mai
[vede...
S'a pierdut prin iarba verde.
Și iar verde calofir,
Să luăm iarba fir cu fir,
Să găsim un trandafir...

— Trandafir cu doi boboci,
Te-aș iubi și nu te pociu;
Trandafir cu șapte creste,
Iubii fete și neveste
Și ca puica tot nu este...
Că puica-i fată frumoasă,
Mă iea și mă bagă 'n casă
Și-mi pune mâncarea 'n masă
Și ocaua de vin, rasă!...

10

Foaie verde foi ca sfecla,
Uite neica, nu e neica;
Ba e el, pupà-l-ar leica,
Leano, Leano și-a mea Leano!
Uite neica trece râu'
Că-i cunoaște mândra frâu;
Uite neica trece dealu'
Că-i cunoaște mândra calu'
Calu' și cu *bitușca*,
C'am dormit azi-noapte'n ea

Să i-o pui, cuce, 'n fereastră:
Când s'o sculă s'o găsească,
Lacrămile s'o pornească...

Foaie verde și-o mălură,
Cuculeț cu pană sură,
Scrie-o carte și-o iea 'n gură
Și-o du la mândra pe lună.
De-i găsi mândra culcată,

Cuculeț, pasăre sfântă,
Du-te 'n pădure și cântă:
Pe cine-i aveă mânia
Blestemă-l: străin să fie!
Și du-te la mândra-acasă,
Lacrămile să-i pornească,
Cum au pornit și la mine,
Când m'am despărțit de tine.

Foaie verde și-o lămâie,
Eu aici și mândra nu e:
Ce dragoste să mai fie?

Eu aici, mândra 'ntr'alt sat,
Vai, ce dor împresurat.

Cât dor am eu pe pământ,
Nu e frunză într'un nuc.

— Fă-mă, Doamne, puiu
[de cuc,
Ca să sbor din nuc în nuc
Și la mândra să mă duc!...

II

Variantă

Foaie verde, foaie rea, măi,
Rău mă doare inima:
N'am, badeo, pe unde da
Să nu-ți mai văd casa ta.
Că, când îți văd casa ta,
Rău mă doare inima,
Când îți văd pereții tăi,
Lăcrămează ochii mei.
Casa și bățătura
Alea seacă inima!...

— Foaie verde bob areu,
Doamne, ce să mă fac eu
Că m'o urît badiu meu!
Nu m'o urît de urîtă:
M'o găsit neprimenită
Cu iia *nefiruită*,
Cu fota *nelătuită*.

Foaie verde d'asomie,
Păsărică *dălbărie*,
Spune-i lu' badiu să vie
Că s'o copt strugurii 'n vie
Și s'o copt, s'o ruginit,
Și badiu n'o mai venit,
Mi se par' că m'o urît!...

Foaie verde, foaie rea,
Rău mă doare inima
Că-s străin ca pasărea.
Dar pasărea nu-i străină
Că ea cină
Și s'alină,
După ea multe s'adună.
Dar eu n'am nici ce cină
Nici unde mă alină.
Străin sunt între străini
Ca și-o floare 'ntre doi spini:
Bate vântul și-o clătește,
Floarea de spini se lovește.
Ea se lovește de spini,
Eu mă lovesc de străini.
Străin sunt, străin mă

[cheamă,
Străin sunt de bună seamă.
Străin sunt, străin îmi zice,
Străin sunt pe und' m'oiu
[duce,
Străin sunt ca puiu de cuc:
N'am milă pe und' mă duc!

12

Foaie verde lămâiță, măi, măi,
[măi, măi
Sus, sus, sus, pe Ialomiță,

Și-ale lui, dorule, lui...
Suie calul lui Gheorghîță...
Suie, suie și scoboară

Și scoboară 'mpiedicat
Că Gheorghită-i supărat
Că iubita' l-a lăsat,
L-o lăsat culcat în pat.
Foaie verde bob de grâu
Eu iubesc pe cine voiu
Pe badiu de peste râu

Că să poartă *cilibiu*:
Cu *vestuța* până 'n brâu,
Cu cămașa albă floare
Cusută de fată mare:
Cu *șabace* pela poale;
Cu gulerul *porumbac*,
C'așa mi-a fost mie drag.

13

Foaie verde salbă moale,
[măi, măi
Aoleu, badeo Ioane,
Geaba ai grădină mare,
Că ce sameni nu răsare:
Ai sămănat busuioc
Și n'o răsărit deloc

Și-am sămănat micșunele
Și n'avui parte de ele.
Și-am sămănat rosmarin
Și-a răsărit *calofir*
Și-am sămănattrandafir
Și-a răsărit rosmarin.

14

Foaie verde și-o mălură,
Colea 'n vale 'ntr'o grădină,
 Și-ale lui, dorule, lui,
Două *cloambe* de *cătină*,
Bate vântul, le desbină.
Lasă vântul să le bată
Că măicuța-i vinovată:
Nu mă lasă să iubesc,
Cu cine mă potrivesc.
— Aș iubi pe orșicine
Și mi-e gândul tot la tine;

Aș iubi pe orșicare
Și mi-i gândul tot la tale,
Și-aș iubi, bădișo, șapte,
Și nu-ți pot uită din fapte
Și-aș iubi, bădișo, opt,
Nu te pot uită deloc.
Nu știi, badeo, ce să fac,
Că mi-a dat doru' de cap:
Doru' și cu dragostea
Rău îmi strică inima!

15

Foaie verde, flori domnești,
Vai, mândra mea, mândră
 [ești

Și nu te știi a cui ești.
Nu știi ce mumă-ai avut,
Ce frumoasă te-a făcut:

Cu ochi negri de ochit,
 Cu sprâncene de-amăgit,
 De m'ai amăgit pe mine
 Să-mi puiu capu' după tine!
 Mumă-ta-i muiere rea:

Merge peste arături,
 Culege *fermecături*,
 Să mă fermece pe mine
 Să te iau, mândro, pe tine!

16

Foaie verde și-un năut,
 Auziam și n'am crezut,
 Că are doru' sfârșit
 Și dragostea isprăvit.
 Că tu, badeo, ai gândit,
 Că sunt floare de găsit
 Ție de batjocorit.
 Tu, badeo, ai văzut bine,
 Că nu-s frumoasă ca tine,
 De ce-ai mai vorbit cu mine?

Să fi vorbit cu alta,
 Car' eră de sama ta.
 Și iar verde de ce-ar fi,
 Tu-i gândi, badeo-i gândi,
 Că de nu mi-i mai iubi,
 Eu ca tine n'oiu găsi.
 Dar nici drumul nu l-oiu
 [trece
 Și ca tine gălesc zece...

17

Foaie verde, măracine,
 Cât oi u fi să fiu pe lume,
 La fecior n'oiu pune nume,
 Că fecioru-i mare câne:
 Peste multe dealuri vine,
 Până-ți află firea bine.
 Dacă-ți află firea bine,
 Se dă d'oparte și râde.
 Vine seara, mă iubește,

Pleacă 'n sat, mă *povestește*.
 — Foaie verde, iarbă lungă,
 Nu ți-ar fi, badeo, osândă?
 Trupu' meu ți-a fost
 [dobândă,
 N'o fost dobândă cu bani:
 Nici cu bani, nici cu parale,
 Numa 'n cinstea dumitale!...

18

Foaie verde, bob areu,
 Doamne, ce să mă fac eu,

Că m'o urît badiu' meu?
 Nu m'o urît de urîtă,

Dar m'o *găst* neprimenită
 Cu lîa nefiruită,
 Cu fota nelătuită
 Firicel de cânipă,
 Vin, badeo, Duminică,
 Că mă găsești singurică

Căci nu sunt floare amară,
 Să mă scoată toți din țară:
 Sunt floare de trandafir,
 Să mă poarte toți în sân.
 M'ai purtat și tale-odat'
 Dar acuma m'ai lăsat...

19

Foaie verde trei, granate,
 Trinule n'ai aveà parte
 De șinili de su' roate
 De șurupurile toate,
 Mi-ai dus pe badiu departe!
 Și mi-l duci și-l ocolești
 Și mi-l bagi în București
 Și-l îmbraci în haine verzi:
 Când îl vezi, nu-l mai
 [cunoști.
 Foaie verde de trei nuci,
 Trinule, unde mă duci?

Tomna 'n graniță la Turci:
 Să port caii Turcilor,
 Să duc doru' mândrilor,
 Să port caii de căpestre,
 Să duc doru' la neveste
 Și să port caii de frâne
 Să duc doru' la copile
 La copile tinerele
 Și neveste frumoșele...
 Să port caii de *zăbrele*,
 Să duc doru' mândrii mele...

20

53509
 Foaie verde, grâu mărunt,
 D'alelei soare rotund,
 măi, măi, măi, măi...
 Coboară valea curând,
 Că mie mi s'o urît
 Numărând pietrile 'n zîd
 Și la pușcărie stînd:
 Cu lanțu' de mâini legat,
 La picioare 'ncătușat
 Cu cătuși de diamant:
 Pentru puica stau legat.

— Și iar verde trei măslîne,
 Mai vin, puică, pela mine,
 Să vezi cât îmi e de bine.
 N'a rămas carne pe mine,
 Și să stai s'o cântărești,
 Nici-o litră nu găsești,
 Nici-o litră, nici un dram,
 Nici-un sfert de chilogram.
 Plîngi tu, puică, plîng și eu,
 Plîng și pietrile 'n pârâu
 De amaru' ce-l duc eu!...

21

Foaie verde și-un lipan,
 [măi, măi...
 Drag mi-a fost calu' bălan
 Și bădița roșcovan!
 Calu' alb și șaua verde,
 — Ține-l, Doamne, nu mi-l
 [pierde

Că l-am mai pierdut odată
 Și-am umblat Moldova toată,
 Bucureștii, jumătate...
 Și l-am găsit la Focșani
Priponit d'un *măgheran*,
 Măgheran cu foaia lată:
 — Să-l sădești, mândruțo 'n
 [poartă!

22

Știi tu, neică, ce ziceai,
 Când sara la noi veniai
 Și pe laviță ședeai
 Și cu maica povesteai?
 Știi tu, neică, cum cereai:
 Cereai paharu' cu miere,
 Și-eu îți dam buzele mele,
 Cereai paharu' cu vin,
 Eu îți dam buze deplin.
 Tu, bade, ziceai așa:
 — «Până soare 'n cer o fi,
 «Dragă, eu nu te-oiu urî».
 Soarele, bade-o sfințit
 Și frumos o răsărit,
 Tu pe mine m'ai urît.
 Urască-te binele,
 Iubească-te boalele!
 Să te usci ca scândura,

Să te-adăpi cu lingura
 Pân' ți-i sfârși viața.
 Bată-te, bădițo, bată
 Zilele toate de-odată,
 Cele două zile grele
 Care-i Sâmbătă 'ntre ele,
 Cele patruzeci de zile
 Cari le-am postit pentru tine,
 Razele de *pângă* soare
 Și dreptatea mea cea mare,
 Cearcănu' de pângă lună
 Și nădejdea mea cea bună.
 — Da tu, mândră, ce mi-i da?
 Că și eu te-oiu blăstămă:
 Când îi trage cu acu'
 Să se rupă bumbacu':
 Bumbacu' să fie rău,
 Să-l înnozi cu doru' meu!...

23

Uite, maică, urîtu'
 Cum îmi poartă inelu'!
 Eu i-l cer ca să mi-l dea,
 El zice că să mă iea.
 De-aș ști, mamă, că m'ii da,

Mai bine m'aș spânzura
 De ciucurii brâului
 In mijlocu' târgului,
 Ca să vază tot omu'
 Ce mi-a făcut urîtu'

Și să văd și lumea,
Ce mi-a făcut dragostea.
Dă-mă, mamă, unde trag,
Să trăesc traiul cu drag;
Dă-mă, mamă, unde vreau,
Toată grija să ți-o ieau.

Dă-mă, mamă, 'n sat la tine,
Să poți vedea cât' mi-e bine,
Nu mă da, mamă departe,
Să viu cu hainele 'n spate,
Cu trupu' beteag de moarte!

24

— Lasă, lasă, măi bădiță,
Dacă n'ai fost cu credință!
Să te-ajungă, bade, ajungă
Un dor lung și-o jale lungă,
Inimioara să ți-o frângă,
C'am fost floare desmierdată,
Cât am fost la mama fată!
Tu, badeo, m'ai *celuit*
Și inima mi-ai topit!
Să trăești, să tot iubești
Dar tot jale să găsești!
Să n'ai parte de vr'un bine
Făr' să tot gândești la mine,

Nici să bei, nici să închini
Ci mereu să tot suspini,
Necazul să nu-ți alini!
Tu, neică, să te usuci
Ca pâinea care-o mănânci
Și ca vinu' care-l bei,
Că ziceai că să mă iei!
Nu mi-e de luatu' tău
Ci mi de ponosu' meu:
Că nu-s nici cu fetele
Și nici cu nevestele
Și cu ticăloasele
Și cu păcătoasele!

25

Foaie verde, foi seară,
Ia ieși, mamă, pân' la gară
De vezi trenul cum ne cară
Și ne trece 'n altă țară
Și ne dă pâine amară:
Pâine neagră, muceziță,
Pentru militari gătită.

Pâine albă rumenită
Pentru ofițeri gătită,
Foaie verde, usturoiu,
Unde ne duce pe noi?
Unde cade doi și trei
Și nu cad cu sutele,
Ci cădem cu miile.

26

Frunză verde matostat,
De când m'a mobilizat,
N'am dormit o noapte 'n pat
Numai pe pământ uscat,

Nebăut și nemâncat,
Cu pușculița la cap
Și cu ranița 'ntre spete,
Cu curele 'ncrucișate,

Două 'n piept și două 'n spate, De-mi cădeà leșin să mor!
Două pela subțiori,

27

Foaie verde iasomie,
Drăguță sfântă Mărie,
Ne-ai lăsat țara pustie,
Câți au fost, n'au să mai fie!
Și ne-ai luat mândrii feciori,
Mândrii ca roua din flori,
Tineri ca roua din luncă,
Cu patru țări să dea luptă.
Și din răsboiu cu Nemții
Mai rar cine-o mai veni;
Din răsboiu cu foc și apă

Anevoie cine scapă.
Cine în războiu s'a dus,
Mult din viață și-a pătruns,
Că 'n zile triste-a ajuns.
Foaie verde iasomie,
Mândra noastră Românie
N'a fost nici împărăție,
Cu patru țări cum să ție?
Se luptă cu patru țări
Și cădeau mândri feciori,
Cum cade ploaia din nori!

28

Foaie verde-a bobului,
N'am o scară să mă suiu
La porțile cerului
Să dau drumu' dorului
Pe fața pământului.
Drumul dorului i-am dat,
Pe pământ s'a revărsat.
— Du-te, dor, și ocolește
Și pe puiul mi-l găsește
Spune-i că leica-l dorește.
Du-te, dorule, și spune
La mândruța vorbe bune
De-i găsi-o supărată,
S'o săruți, dorule-odată;
De-i găsi-o adormită,

Ia-o 'n brațe și-o sărută.
De-i găsi-o chefuind
Și cu alții petrecând,
Să vii, dorule, plângând
Și din gură blestemând,
Să blestemi, dorule, așa:
Să arză iiea pe ea
Cum arde inima mea!
Frunză verde-a bobului,
Cine m'a dat dorului,
Aibă-și casa cucului
Și odihna vântului
Că nici cucu' n'are casă
Nici vântu' țară aleasă.

29

Frunză verde viorea,
— Păsărică, păsărea,

Sboară tu 'n Germania,
Sboară cu aripile

Prin toate cazărmile,
 Pela toate lagărilor.
 Și întreabă tu cu dor
 De-al meu drăguț puișor,
 C'am avut un puiu pe lume
 Și nu-i mai aud de nume.
 Alta are doi și trei,
 Mai vine vreunul din ei...
 Și-am avut un puiu dorit
 Și-am auzit c'a murit;
 Și-am avut un puiu cu drag
 Și-a murit luptând sub steag,
 Sub steag negru de mătasă,
 S'a dus, n'a mai vint
 [pe-acasă;

Sub steag verde de argint,
 S'a dus și n'a mai venit,
 Nu știu ce bine-a găsit
 Și pe min' m'a părăsit.
 Frunză verde viorea,
 Păsărică, păsărea,
 Sburând prin toată lumea,
 N'ai văzut tu pe neica?
 — Ba spuiu că l-am văzut
 [ieri,
 Eră 'n lagăr prizonier.
 L-am întrebat: ce mănâncă?
 El mi-a spus o vorbă mică:
 «Nouă inși dintr'o *pâinică*».

30

Foaie verde, busuioc,
 Toată lumea arde 'n foc,
 Numai noi mai stăm pe loc
 Și nu știm cât vom mai sta,
 Până goarna ne-o sună:

Nouă, ne-o sună de ducă,
 Mândrelor, de jale lungă;
 Nouă, ne-o sună de cale,
 Mândrelor, de supărare.

31

Foaie verde viorele,
 Cine nu-i mâncat de rele,
 Nu știe cântă cu jele.
 Să vie ca să-i cânt eu

Că-s mâncată de mult rău.
 De mult rău ce-am pățimit
 Mă mir de ce n'am murit?

32

Foaie verde viorea,
 Vai săraca catana!
 Cum descaltă opinca
 Și încalță bocancu
 Și ia drumu' d'alungu'
 De-aici până la Giurgiu!...

De-acolo unde-o porni,
 Numai Dumnezeu o ști...
 — Fir'ai al Naibii de trin!
 Când ești gol, tu mergi
 [mai lin,
 Iar când ești plin cu catane,

Te duce Naiba mai tare; Și când ești plin cu soldați,
Iar când ești plin cu *recrute*, Tu dai ocol la Carpați.
Te duce Naiba mai iute;

33

Foaie verde și-o lalea,
Mândro, mândrulița mea,
Leagă doru 'n basmă neagră
Și dă-l pe apă să meargă.
De-i vedeà că mai plutește,
Să mai tragi, mândro,
 [nădejde,
De-i vedeà că nu plutește,
Să nu mai trageți nădejde,

Că s'a dus pe râu la vale,
Până s'a 'necat în mare
Și eu că m'am depărtat
Peste Olt la Calafat,
C'acolo suntem chemați
O mie și opt soldați,
Stăm în armă rezemați
Nebăuți și nemâncați.

34

Foaie verde, iasomie,
Eu plec, mândro, 'n miliție,
Dorul meu cui să rămâie?
Să-ți rămâie, mândro ție!
Să-l îngrijești, mândro, bine
Cum îngrijai și de mine.
Foaie verde de măr dulce,
— Ia ieși, mândro, 'n deal
 [la cruce
De vezi pe noi cum ne duce,

Cum ne duce ca pe boi
Și ne tunde ca pe oi,
Ne ia pălăriile
Și ne dă capelele;
Și ne ia cămășile
Și ne dă tunicile;
Și ne ia *mintenele*
Și ne dă mantalele;
Și ne ia opincile
Și ne 'ncalță cismele.

35

Foicică trei granate,
Impărate, împărate,
Pune pace, nu te bate
Că-s recute ne 'nvățate.
Nu te-o bate puștile,
Te-or bate blestemele.
Nu blesteme de voinici,
Blesteme de copii mici,

C'au avut copii acasă
Și-au rămas plângând la
 [masă
Și nu știu care l-i tată
Și-a lor jale să te bată.
Impărate dela noi,
De când suntem în războiu,
Stăm în fum și în noroiu

Par'că suntem niște boi.
 Și tu stai la locul tău,
 Noi stăm în chinul cel greu,
 Tu stai la masă și mânci,
 Noi stăm în tranșei pe
 [brânci

Și tu poți ieși pe sală;
 Eu nu scot capu afară
 Că cu glonț cu tot mi-l
 [sboară.

36

Și-o foiță și-o lalea,
 Mândro, mândruțița mea,
 Tu ai veni dac'ai vrea,
 Să știi cum e aicea;
 Ai veni și ne-ai vedea,
 Cum stau feciorii aicea,
 Cum stau voinici înarmați
 In tranșeie pitulați.
 — Foicică trei smochine,
 Nu știi, mândro, calea bine,
 Că de-ai face noaptea zi,
 Pân' la mine ai veni.

Că, de când ne-am despărțit,
 Ochi în ochi nu ne-am
 [văzut
 Doar prin *carte* am vorbit!
 Mândro, mândruțița mea,
 Mor și nu te-oiu mai vedea,
 Poartă, mândro, ce-i purtă
 Că sunt viu până-acuma.
 Poartă șurț de rusmalin,
 Să m'aștepți până când vin;
 Poartă șorț de măgheran,
 Să m'aștepți peste un an.

37

Foaie verde abanos,
 Rămâi tu sat sănătos
 Și tu sănătoasă țară;
 D'oiu trăi te-oiu vedea iară.
 Iar dacă eu oiu muri,
 Te-o vedea cine-o trăi.
 Și pe mine m'o 'ngropă

Pe câmp în Ungaria
 Sub o tufă de stejar
 Cu jale și cu amar.
 In loc de tras clopotele
 Dă Neamțu' cu tunurile;
 In loc de popă citind,
 Auz corbii croncănind.

38

Foaie verde viorele,
 La fabrică 'n Dardanele,
 Fabrică Turcii ghiulele,
 Germanii mitraliere
 Și Bulgarii cartușele

Să ne secere cu ele.
 Foaie verde și-un năut,
 — Pe mine când m'a rănit,
 M'a rănit într'un picior,
 M'a rănit, Doamne, să mor.

Fără nici-un ajutor.
 Și-o fată că mă vedeă
 Și la mine că veniă,
 Îndărăt că se 'ntorceă
 Și-i spuneă la maică-sa,
 O cârpă în mână-și luă,
 Și la mine iar veniă

Și de sânge mă ștergeă,
 Binișor că mă pansă
 Și din gură blestemă:
 — Neamțule afurisit,
 Pe Badiu mi-l-ai rănit,
 L-ai rănit, l-ai omorît,
 Acasă n'a mai venit.

39

Foaie verde de secară,
 A plecat trenu' din gară;
 Merge puțin și stă iară
 Că nu poate de povară
 Că-s vagoanele 'ncărcate
 Cu feciorii de prin sate
 Cu feciori de-ai tinerei
 Ce trece glonții prin ei.
 — Foaie verde busuioc,
 M'am născut făr' de noroc,
 Că mă bagă iar în foc.
 Pică unu, pică doi,
 Pică două sute trei;

Pică șapte, pică opt,
 Pică regimentu' tot
 Pică unu 'ntr'o cărare
 La el vine-o fată mare:
 Căpitanu' o vedeă
 Și 'n gura mare strigă:
 — Stinge, fată, lumina
 Ori ți-oiu stinge vieața.
 La catană-așă e bine
 Să moară fără lumine,
 Fără lumină de seu,
 Fără om din satul său.

40

Foaie verde și-o alună,
 Tunule, armă nebună,
 Cum arunci gloanțe pe gură,
 Când ești aproape gătit
 In sbuncem înnăbușit!
 Tunule-oțel turbat,
 Multe gloanțe-ai aruncat
 Și suflete-ai secerat.

Vinovat, nevinovat,
 Ai tunat, n'ai căutat
 C'or aveă copii acasă
 Și-au rămas plângând la
 [masă,
 Alții bani, alții oițe,
 Alții câte-o mândruliță!...

41

Poruncit-au, poruncit
 Feciorii 'mpăratului

La fetele satului,
 Să nu mai poarte mărege,

Că 'n Ardeal e mare jele;
 Să nu mai poarte panglice,
 Că feciorii 'noată'n sânge,
 Sânge de-al Muscalului
 Până 'n coama calului
 Și sânge de-al Sârbului
 Până 'n coama murgului;
 Și să poarte cârpă neagră,
 Să jelească lumea 'ntreagă.
 — O, Rusule, fă ce-i face

Și ne 'asă țara 'n pace,
 Lasă Români să vie
 La casă și la moșie,
 La moșia strămoșească
 Să vie să rânduiască!...
 — Vulturi, brazi și șoimi de
 [munte,
 Treceți și veniți mai iute
 De să faceți pace 'n țară
 Ca să meargă vestea iară!

42

Impărate, împărate,
 Pune pace nu te bate,
 Că te bat blestemele,
 Blestemele maicelor
 De dorul feciorilor,
 Blestemele de orfani
 Rămași pe drumuri sărmani,

Că nu știu cine l-e tata
 Și-a lor chinuri să te bată!
 Și te-or lovi mai din vreme
 Ale maicilor blesteme,
 Nu-i aveà loc în sicriu,
 Te-o mîncà viermii de viu!

43

Foaie verde și-un spanatu,
 Sabie, cuțit turnat
 Numai din oțel curat,
 La picior eu te-am purtat
 Și cu sânge te-am spălat,
 Cu mâna te-am mînuit,

Capul meu mi l-am păzit
 Să nu-l taie cineva
 Să n'aibă cin' te purtă
 Tot la fel ca mine-așă.
 Sabia mea-i de mătasă,
 Ascuțită și tăioasă.

44

Foicică și-un dudău,
 Ne rugam la Dumnezeu
 Și la sfinții minunați
 Să puie pace 'mpărații,
 Să stea să nu se mai bată,
 Că pierde oștirea toată.
 De trei ani și jumătate

Trupuri multe ce sunt foarte,
 Mai rămân și ne'ngropate!
 Vai amar ce suferim!
 Stăm în frig și ger și fum!
 Dar nici-așă nu ne pasă
 Dar dușmanii nu ne lasă:
 Azvârle *sasmelele*

Cum vin vara ploile.
Noi asvârlim gloanțele,

Cum asvârli grăunțele,
Ca să hrănești pasărele!

45

Foaie verde, salbă moale,
Cât e Sibiul de mare,
Numai două drumuri are,
Două drumuri ș-o cărare
Pardosite cu nisip,
Cu aur și cu argint
Merg catanele la rând,
Ofițerii comandând,
Și băieții tot plângând:
— De ce plângeți, măi băeți,
Că doar voi știut-ați bine

Când ați dat mâna cu mine
Că nu-ți cosi prin grădină,
Nici nu-ți mulge oi la stână,
Nici nu-ți prinde fete 'n
[mână!
Fetele-or merge la apă,
Voi îți merge la armată;
Fetele-or merge la râu,
Voi în sânge până 'n brâu;
Fetele-or merge la joc,
Voi îți merge tot în foc!

46

Și iar verde trei smicele,
Sunați voi tunuri cu jele,
Că 'n catane nu mai sunt
Că mă aflū în pământ.

Din grele gloanțe-am scăpat
Și 'n mormânt m'am așezat,
În mormânt sub *glie* lată,
Să nu mai viu niciodată.

47

Foaie verde, doi bujori,
Măi soldat din infanteri,
Und' Ț-a fost soarta să mori?
— În munții Carpaților,
Sub cetina brazilor,
In fața tranșeielor,
In bătaia gloanțelor,
In focu' ghiulelelor.
— Dar de plâns, cine te-a
[plânge?
Pasărilor când s'or strânge.
— De jelit, cin' te-o jeli?
— Pasărilor s'or întâlni,

Cucul, mierla, c'or veni
Și pe mine m'or jeli.
Numai mama dac'ar ști,
Ea la mine ar veni
Și cu drag m'ar jelui.
Și nici mândra mea nu știe
La trupșoru' meu să vie,
Să vie să mă jelească,
Și cu popă să-mi citească!
... Nu m'a plâns frați și
[surori,
Nu mi-a dat nimenea flori.

48

Și iar verde și-o lălea,
Maică măicuțița mea,
Când erai cu mine *grea*,
Toată lumea te iubea.
Dar de când tu m'ai făcut,
Toată lumea te-a urît.

C'un picior m'ai legănat,
Cu gura m'ai blestemat:
Să nu mor la tine 'n pat.
Să mor de pușcă 'npușcat
Ori de sabie tăiat
Și de nimeni nepansat...

49

Foaie verde, foi mărunte
Vai săracelor răcute,
Când ați trecut peste munte,
Nu puteați merge de multe.
Când ați venit înapoi,
Ați venit numai vreo doi...
Stajeai-meșter din companie,
Cât îi noaptea, el nu doarme

Și tot scrie pe hârtie,
C'au pierit feciori o mie...
— Cucul mie mi-a cântat.
Nebăut și nemâncat,
La tabără de plecat,
Cucul mie mi-a *horit*,
Nebăut și neprânzit,
La tabără de pornit...

50

Foaie verde, măracine,
Eu, mândro, de dor de tine
Mă voi duce 'ntr'o grădină
Și-oiu tot plânge-o săptămână,
Pân' s'o face o fântână

Și-oiu strigă sara pe lună:
— Hai, mândro, la apă bună:
Tu, mândro, apă vei bea
Și-i uită dragostea mea.

51

Foicică, trei grante,
De trei ani și jumătate
Mă căsnesc și zi și noapte
Să fac din strein un frate
Și spun toți că nu se poate.
Strein sunt, Doamne, pe
[lume,
Streinel ca mine, nime!
Strein sunt, strein mă
[cheamă,

Strein sunt de bună seamă,
Că n'am pe nime cu drag
Să-mi puie mâna la cap
Să mă 'ntrebe de ce zac.
Zic mereu că de lingoare
Și nimica nu mă doare.
De lingoare, păru' pică,
La inimă nu mă strică,
De lingoare păru' crește,
La inimă nu topește.

52

Foicică și-o lalea,
Rea-i boală și frigura
Dar mai rea e dragostea,
Că de friguri zac în pat,
Dar de dor umblu turbat.
De-aș avea pe cineva
Să-mi mute *perinuța*,
Când la cap când la picioare,

Când la umbră, când la soare,
Dela soare, la răcoare
Să mă 'ntrebe: ce mă doare.
De nu pot merge 'n picioare
Să-mi dea ajutor cu mânica
Și din când în când gurița,
Cu gurița în dreptate,
Să mă scol cu sănătate.

53

Foaie verde, foi de nuc,
Cântă cucu' să mă duc
Și mândruța să mă 'ntorc
Că plânge mândra cu foc.
— Pasăre galbenă 'n ciocu,
Rău mi-ai cântat de norocu',
Rău mi-ai cântat dar tu mie
Din mica copilărie!

— Și de-ai ști, bade, ai ști
Cât e de greu a dori,
Ai veni de unde-ai fi
Și cu mine ai vorbi,
Ai veni și m'ai vedea,
Cum îmi plânge inima
Tot de dor de dumneata.

54

Foaie verde, păltinel,
Face-m'aș, Doamne, inel
Un inel cu pietre scumpe,
Să m'arunc la mândra 'n
[curte,
In curte lângă fântână

Ca să-i fiu mai la 'ndemână:
Când o vrea ca să ia apă,
Pe mine 'ntâiu să mă vadă
Și să mă poarte la mână
O lună și-o săptămână,
Ca să văd pe unde umblă...

55

Foaie verde și-un dudău,
Și-am auzit, badeo, zău,
Că te muștră mă-ta rău,
Pentru că te iubesc eu.
Dacă e vorba d'așă,
Mută-ți, badeo, poteca
De pela fereastra mea

Ori ți-o mută, or ți-o strică
Că nu-ți mai sunt ibomnică.
Ibomnică ți-aș fi fost,
Dar ai fost de minte prost
Și de vorbă ticălos.
Foaie verde și-un spănat,
Iubește-mă dacă-ți plac,

Dacă nu, silă nu-ți fac,
De mânăcă nu te trag,
Că n'am tras pe nimenea,

Nu trag nici de dumneata;
Aș trage și mi-e rușine,
Că nu-s frumoasă ca tine.

56

Ieși, mândro, din vale 'n
[deal
Și te uită 'n spre Ardeal
De-i vedeà steag cenușiu,
Să știi, mândro, c'am să viu;
De-o fi steagu' roșior,
Să știi, mândro, c'am să mor;
De-o fi steagu' mohorît
Să știi, mândro, c'am murit.
Să faci, mândro, d'un buchet
Și până-i face buchetu'
Să plângi să te doară
[pieptu'

Și să mergi, mândro, mereu
Până-i da de *stâlp*' meu
Și să-mi semeni pe mormânt
Câte flori sunt pe pământ.
Dela cap până la piept,
Să-mi sameni, mândro,
[rozet,
Dela piept pân' la mijloc
Să-mi sameni la busuioc,
Dela mijloc la picere,
Să-mi sameni la viorele,
Viorele flori adânci:
Tu aminte să-ți aduci
De-ale mele vorbe dulci...

57

Drăguță Sfântă-Mărie,
Nu lăsà iarna să vie
Că frunza a ruginit
Și coastele-a 'ngălbenit:
— Cum n'aș plânge și-aș
[oftà
De coasta cu coacăza,

De bradu' cu *tecina*,
De *șipot*' cu apa.
— Drăguță Sfântă-Mărie,
Scoate robi dela robie
Și bacia dela băcie,
Strunguțe făr' de oițe
Și pietrar făr' de mielar.

58

Foaie verde și-o sipică
— Fă-mă, Doamne, o
[poruncă
Să sbor pe câmpu' de luptă
Și să sbor din loc în loc
Să-mi văz pușoru' rob.

De l-o fi luat Nemții rob,
Să mă rog la Dumnezeu
Ca să mi-l scape de rău;
Iar de-o fi 'n luptă la front,
Să mă rog și mai cu foc
Ca să mi-l scape de glonț.

Vai săracii feciorii,
 Negrii ca călugării
 De frica cătăniilor.
 Cătănia-ar fi frumoasă
 Dela curte până-acasă.
 Cătănia-i jug de fier,
 Trag voinicii până pier.

59

— Măi Neamțule, nu ți-e
 [jele,
 Când vezi sânge pe curele,
 Curgând din spatele mele?
 Măi Neamțule, nu ți-e
 [greață
 De-a mea tânără vieață,
 Că pieri cu așa greață?

Și iar verde foi trifoi,
 Săraccii bieții flăcăi,
 Cum i-adună de prin văi
 Și-i trimete la războiu!
 La războiu în Dobrogea,
 Că-acolo-i luptă mai grea,
 Și d'acolo la Sibiu
 — Și nu știu dacă mai viu.
 Și iar verde murele,
 Spală, mamă, rufele.

60

— Dragu' maichii, le-am
 [spălat,
 Dar ele nu s'au uscat.
 — Dă-mi-le, maică, și-așa,
 Le-oiu uscă pe unde-oiu sta.
 Foaie verde și-un bujor,
 Plânge-mă, maică, cu dor,
 C'am rămas fără-un picior,
 Nu-ți mai sunt de ajutor.
 Plânge-mă, maică, cu milă,
 C'am rămas fără o mână.

Foaie verde și-un spănat
 — Mândro, codru-i încheiat,
 Mie-mi pare că-i uscat,
 Pân' ce trăesc cu bănat.
 Mândro, codru-i înverzit,
 Mie-mi pare că-i cernit
 Că trăesc tot cu urât.
 — Morții tăi de codru
 [des,

61

Mie așa mi-s'o ales,
 Ca din tine să nu ies,
 Nici călare, nici pe jos
 Numai cu paloșu' scos!
 Vai! De-oiu scoate paloșul,
 Rău te-o durea sufletul!
 Și de-oiu scoate sabia,
 Rău te-o durea inima!

— Cucule, puiu de pe
 [luncă,

62

Mândru cânti badei de ducă
 Și mândrii de jale lungă!

Cucule, puiu de pe vale,
 Mândru cânti badei de jale
 Și mândrei de supărare!
 ... Mult mă 'ntreabă oarecine:
 — Unde-i carnea de pe
 [mine?
 — Măi omule, ai înebunit?
 Carnea-a fost și s'a topit.
 Măi omule... ai căpiat?
 Carne-a fost și s'a uscat
 De jele și de bănat
 Și de câte m'au mâncat!...

Mult mă muștră cucuțu,
 De ce n'am glas ca dânsu?
 — Cum de-aș aveà glas
 de cuc?
 Că sara, mă culc plângând.
 Cum de-aș aveà glas de om?
 Că sara, plângând adorm!
 — Cucule, pană galbenă,
 Eu mă culc, tu mă leagănă;
 Cucule, peană surie,
 Eu mă culc, tu mă învie
 Cucule, osuț de pește,
 Eu mă culc, tu mă trezește!

63

Foaie verde sălcioară,
 S'aude sgomot în țară,
 Că-i războiu la primăvară
 Să trecem peste Carpați
 Să scăpăm pe-ai noștri frați
 Și cu toți într'o unire
 Să formăm o Românie,
 Cum a vrut Mihaiu să fie.
 Să mă duc să mor în luptă,
 Să-mi fac datoria sfântă
 Să mor lovit de ghiulea,
 Ca s'auză mândra mea.
 Și să vie-a mă câtă
 Peste munți și peste ape,
 Trupușoru' să-mi îngroape.
 Foaie verde, mărăcine,
 Când oiu plecà 'n bătălie,
 Am să-i dau mândrii
 [de știre
 Să-i trimeț o telegramă,
 C'am să trec în altă țară
 Și-am să trec pela Sibiu

Și nu știu dacă mai viu,
 Că nu știu ce-oiu fi ursit
 Să petrec pe und' mă duc.
 Și-o foiță, salbă moale,
 Iar în ziua de plecare
 Am să scriu mândrii scrisoare
 Și n'am să scriu cu cerneală,
 Că d'ia e multă 'n țară,
 Și-am să scriu cu lăcrămioare
 În rânduri, în colțișoare;
 La mijloc o scriu cu verde:
 Nu știu dacă mă mai vede.
 — Foaie verde mărăcine
 Ascultă, mândro, la mine:
 Dacă-oiu fi ursit de bine,
 M'oiu întoarce iar la tine.
 Iar de-oiu fi ursit să mor,
 Să-mi faci un buchet de
 [flori
 Și să-l legi peste mijloc
 Cu un fir de busuioc

Să mă pui, mândro, în,
 [mormânt,
 Să mă astupi cu pământ.
 După ce m'ai astupă,
 Să te rogi, mândruțo-așa,
 Să te rogi la Dumnezeu,
 Să crească din trupul meu:
 Din picioare
 Mândră floare,
 Iar din buze, gogoșele

Trandafir și micșunele...
 Din guriță
 Fântâniță,
 Din ochi negri păhărele,
 Să bei tu, mândro, cu ele
 Să uiți dragostele mele;
 Iar la cap să-mi pui o cruce
 Făcută dintr'un măr dulce
 Și să scrii pe ea plângând:
 «Aici doarme-al meu iubit!».

64

Foaie verde, matostat,
 Rău, maică, m'ai blestemat
 Și m'ai blestemat la soare
 Să umblu tot pe vapoare.
 Și m'ai blestemat la lună
 Să fiu tot cu arma 'n mână.

 Și iar verde sălcioară
 — Oltule, apă vioară,
 Face-te-ai neagră cerneală,
 Să te pui în călimară,
 Să te scriu pe hârtioară,
 Să trimet mândrii la țară,

Să-mi dea bani de cheltuială
 Și haine de primeneală.
 De haine m'a desbrăcat
 Și 'n cazarmă m'a băgat,
 Păru' mi l-a retezat.
 — Părul meu cel gălbior
 Strânge-l, maică, binișor
 Și mi-l fă d'un buchețel
 Și mi-l pune 'n sânișor,
 Să-ți mai treacă de-al meu
 [dor;
 Și mi-l pune 'n sân la piele
 Ca să-ți mai treacă de jele.

65

Foaie verde de-abanos
 Munte, munte, brad frumos,
 Pleacă-te de vârf în jos!
 Să mă sui pe vârful tău
 Să mă uit în satul meu
 Și să mă sui sus în deal
 Să văz copiii ce fac?
 Copilașii 'mi face bine,
 Bea la vin și mîncă pâine

Și 'ntreabă mereu de mine:
 — Mamă, tata când ne vine?
 — Tatăl vostru e 'n războiu,
 Mai rugați-vă și voi
 Ca să vie înapoi
 Și dacă n'o mai veni
 Altu' tată v'oiu găsi.
 — Să găsești tată și-o sută,
 Ca tata nu ne sărută

Să găsești tată și-o mie
 Ca tata nu ne mângâie,
 El ne țineă pe genuche
 Și ne mângâia pe frunte
 Și zicea să fim cu minte:
 — Și să fiți cu minte voi,
 Că eu mă duc la războiu

... Foaie verde abanos
 Rămâi, Ardeal, sănătos
 Și tu scumpă țărișoară:
 De-oiu trăi, te-oiu vedeă
 [iară;
 De-o fi soarta și-oiu muri,
 Te-o vedeă cine-o trăi.

66

Foaie verde foaie ruptă,
 Strigă frații dela luptă
 Strigă, strigă ajutor
 Că-acolo 'n tranșeie mor,
 Că-s mai bine de trei ani,
 Luptă tot pentru Germani,
 Tot cu puștile 'ncărcate
 Și nu pot face dreptate
 Că Germanii-s neam de
 [câini,
 Nu le-e milă de Români:
 Pe toți i-au băgat în foc,
 Par'că și-au bătut chiar joc,
 Femeile de prin sate
 Le-au dus la șanțuri să
 [sape.

Foaie verde de sachieu
 Nu pociu, nu pociu ca să
 [scriu,
 Cum mi-e satu' de pustiu:
 Nu-i pustiu de copiii mici
 Și e pustiu de voinici,

Copii mici au rămas mulți
 Ne 'ngrijiți și necrescuți;
 Copii mulți, femei bătrâne,
 Neveste multe văduve.

— Foaie verde de trifoi
 Săraci oameni dela noi,
 Când au plecat la războiu,
 Și-au lăsat grâu' pe câmp,
 Mame și soții plângând
 Și-au lăsat, plecând, ogor
 Copii mici în urma lor
 Și-au plecat cântând cu dor.
 Foaie verde, măr rotat,
 Când la războiu au plecat
 Ei cântau și-așa ziceau:
 «Tăceți, măicuțe bătrâne,
 «Că noi ne 'ntoarcem ca
 [mâine
 «Că *Bulgaru-i* țară mică
 «Nouă de ei nu ne-e frică
 «Dar nimenea n'a știut
 «Că ține *focu'*-așa mult!».

67

Impărate păr cărunt,
 Pune pace mai curând,

Că-a venit vremea de-arat
 Și nu-s plugarii din sat,

Zece femei și-un bărbat.
Mă uit câmpului de lat,
Nu văd bărbat la arat,
Că bărbații cari au fost,
Toți la bătaie i-ai scos.
— Plângi, tu, pământule
[mute,
Că n'are cin' să te *lucre*,
Că cei cari ar fi lucrat,
Plugu 'n curte l-a lăsat
Și la războiu au plecat

Și 'napoi câți o să vie,
Numai Dumnezeu îi știe...
Că mulți mi s'or fi 'ngropat
In locu' unde-a picat
Pe pământu' nstreinat:
Fără popă, fără cruce,
Fără mângâiere dulce;
In loc de viers trăgănat,
Numai cucu' le-a cântat,
Bunu' Dumnezeu să știe
De cei morți în bătălie!

68

Foaie verde, foaie lată,
Așă-mi vine câte-odată
Să mă sui pe munți de
[piatră
Să-mi văz mamă, să-mi
[văz tată,
Sus pe *spicu'* de Carpați,
Să mă uit la ai mei frați,

Pe sub coastă pe sub deal
Tot sânge de prin Ardeal.
— Vai, săraci feciori români,
Doamne, mulți sunt fără
[mâini,
Fără mâini, fără picioare,
Alții 'mpușcați prin spinare,
Unii mor, alții trăesc,
Cei mai mulți se chinuesc.

69

Frunzuliță trandafir,
Mult mă 'ntreb și mult mă
[mir,
Cât, Doamne, o mai țineă
Răsboiu cu Germania!
Frunzuliță, foi de spânz,
Vai, rea soartă am ajuns

C'au plecat feciori cântând
Și-acuma vin împușcați
Și alții vin degerați:
De ger ce le-a degerat,
Carne din tălpi le-a picat!...
De s'ar întoarce și-așă,
Tare mult ne-am bucură...

70

Foaie verde, măr mustos,
— Pământule păcătos,
Cât ai fost tu de setos,

Că tot mereu a plouat
Și nu te-ai mai săturat!
Dar acum te-adăpi în sânge,

Inimioara 'n mine plânge.
 — Impărate, fie-ți milă
 De mamă și de copilă,
 De neveste tinerele
 Și de fete frumușele.
 Impărate, vezi cu ochii,
 Cum cad feciorii ca snopii;
 Cad ca snopii cei de grâu,
 Șed în sânge până 'n brâu.
 Dar și tu Germanie,
 Lasă feciorii să vie

Să vie la ciobănie,
 Să scape de bătălie.
 Iară voi spitalelor,
 Dați drumu' feciorilor
 Că noi trăim prea cu dor
 Să mai vie și-ei odată
 Că-i lumea prea supărată.
 Fetele-au rămas pustii,
 Feciorii mor pe câmpii;
 Fetele-au rămas sărmane,
 Feciorii mor prin spitale...

71

Floare verde, măr crețesc,
 Când în lume să trăesc,
 Eu încep să mă jelesc:
 — Floare verde, salbă moale,
 Că 'n această lume mare
 Fost-am și eu ca o floare.
 Floare fui, floare trecui,
 Parte pe lume n'avui;
 Floare fui, floare m'oiu trece
 Pe lume n'oiu mai petrece...
 Cât e România mare,
 Nici-o voie bună n'are,

Numai plâns și suspinare,
 Numai copii ne 'nstăriți
 Și bătrânii gârboviți
 De când e soarele soare,
 Și pe câmpie e floare
 Și de când e lumea lume,
 N'a mai fost așa minune:
 Să *cătănească* doi veri
 Și socru cu doi gineri,
 Iar biata măicuța lor
 A rămas plină de dor.

72

Foaie verde de piper,
 Regiment de grăniceri,
 Mobilizat la Căineni,
 Noi patru zile ne-am dus
 Prin niște pustii de munți
 Și-acolo când am ajuns,
 Căpitanu' ne strigă:
 — Ia mai stați, băeți, pe loc,
 Regiment fără de noroc

Peste-un ceas mergem în
 [foc!
 — Oltuleț cu pod frumos,
 Mi-ai tras călăreții toți
 Și pe toți i-ai înneecat,
 Ajutor la Nemți ai dat
 — Plângeți, fetelor, de frați,
 Femeilor, de bărbați.
 N'or bate gloanțele pietre

Ci 'n frumoase regimente,
N'or bate gloanțele 'n brazi

Ci 'n regimente de soldați...

73

Foaie lată ca lipanii,
Pe linia Transilvanii
Trec călărașii sărmanii
Cu cismele tropăind
Și din pinteni zornăind
Și din gură blestemând,
Blestemând părinții lor,
Care i-a făcut pe ei
Așa 'nalți și subțirei,
De trec gloanțele prin ei
Și se duc la tinerei;
N'o fi păcat și de ei?
Cade unu', cade doi,
Cade-o mie înapoi,
Cade unu 'ntr'o cărare

Și-l zărește-o fată mare,
Fata mare lăcrămând
Și din gură-astfel zicând:
— Ce mai ochi, ce mai
[sprincene,
Cum umblă viermii prin ele!
Ce mai buze subțirele,
Sbârnâie muște prin ele!
In loc de popă citind,
Vin croncanii croncănind
Și câinii din sat urlând
Și din carnea lor mâncând;
In loc de clopot trăgând,
Tunurile bubuind...

74

Foaie verde, iasomie,
Drăguță Sfântă-Mărie,
Ce-ai lăsat țara pustie!...
Duminică 'n miezu' nopții,
Clopotele le trăgea,
Oștirea o adună,
Jumătate-o trimetă
Tocmai în Bulgaria,
Iar cealaltă o trimetă
Dincolo 'n Ungaria...
Șapte județe treceă,
Acolo gloanțe băteă
Numa 'n ofițeri lovia,
Ofițeri de-ai frumușei
Și soldați de-ai tinerei,
Cari treceă glonțu' prin ei!...

Ofițeri-așa strigă:
— Unde-i ordonanța mea,
Să vie ca să mă ia
Ca să nu mor aicea!
Iar soldați-așa strigă:
— Unde-i mama și tata,
Să vie ca să mă ia?
Foaie, verde abanos,
Rămâi, Ardeal, sănătos,
Că tu ne-ai dat pe toți jos!
Foaie verde, magheran,
— Ieși, mândruțo, până 'n
[deal
Și te uită 'n spre Ardeal.
De-i vedeă steagu-aplecat,
Să știi că m'am depărtat.

De-i vedeà steagu-*alburii*,
 Să știi, mândro, că mai viu;
 De-i vedeà steag mohorît,
 Să știi, mândro, c'am murit.
 ... Foaie verde, avrameasă,
 Pentru-o armă ruginoasă
 Lăsaî casă, lăsaî masă,
 Lăsaî nevastă frumoasă
 Cu prunculeții la masă.

Copiii cer de mâncare,
 Nu știe că mama n'are,
 Nevasta crede că mă 'ntorc
 Și-eu sunt pe munte mai
 [mort;
 Copiii cred că eu viu
 Și-eu sunt mort pe loc
 [pusti.

75

Foaie verde, lobodă,
 Toată lumea slobodă
 Numai eu zac la 'nchisoare
 Nevăzut de sfântu' soare,
 La ferestre cu obloane,
 Obloanele țintuite
 Și ușile zăvorite
 Și Neamțu înfometat
 Mă păzește să nu scap
 Și la poarta temniții
 Fierăstrău' muntelui...

— Fierăstrău cu *pânza* lată,
 Mi-ai scăpat viața toată
 — Nu e luntre, nu e punte,
 Să mă văz la mine 'n curte,
 Nu e iaz, nu e zăgaz
 Să mă văd la mine-acas'.
 Să-i fac Neamțului necaz...
 — Neamțule, fii blestemat,
 Că 'n temniță m'ai băgat
 Și cu pieptu' sfărîmat
 Plin de sânge închegat!

76

Plânge-mă, maică, cu dor
 Că și eu ți-am fost fecior,
 Dar acuma nu-ți mai sunt.
 Ordin dela 'mpărăție
 Ca să plec în bătălie
 Dincolo peste Carpați
 Să scăpăm pe-ai noștri frați
 — Mândro, de nu m'ai găsi
 Și pe mine m'ai dori,
 Tu să ieși în drum plângând
 Și cine mi te-o 'ntrebă,
 Tu să-i spui mândruțo-așă:

C'ai avut un drăguț drag
 Și-a murit luptând sub
 [steag.
 Și mândro, tu să mă cați
 La rădăcină de doi brazi...
 Frunză verde de rozet,
 Să mă iei, mândruțo 'ncet,
 Să mă duci la un brădet,
 Să-mi faci cruce de măr
 [dulce
 Și să scrii pe ea, plângând:
 «Aici zace-al meu iubit
 De-un obuz în piept lovit!»

77

Foaie verde, trei lămâi,
De trăia Carol întâi,
Ar fi zis Germanului,
Ungur' lui, Bulgarului
Și la toate țările:
— O voi națiuni streine,
Cu obiceiuri păgâne,

Stați în loc de vă gândiți,
Nu vă mai măcelăriți
Și-ajunge și încetați
Și nu vă mai sfâșiati
Pentru-un petec de pământ;
Mai gândiți la Domnul
[sfânt !

78

Foaie verde ca bujoru,
Sus e luna, jos e noru',
Departa neica cu doru'
— Cât ești, neică, de departe
Tot mai scrie-mi câte-o
[carte

Să nu mi-o scrii cu cerneală
Că e foarte multă 'n țară,
Să nu mi-o scrii cu cărbune
Că și el e mult în lume —
Și să mi-o scrii cu argint
Să știu că-i dela iubit...

79

Foaie verde și-o lalea,
Cine-a făcut dragostea,
Fie-i trupu' ca floarea,
Gurița ca lămâia,
Tocmai, mândro, ca și-a ta.
— Neică dragă, trupu' tău
Face-l-aș lumini de seu,
Să aprinz unde dorm eu
Să-mi treacă de doru' tău.
Te doresc, neică, doresc
Și n'am cui să mă jelesc,

Te doresc întotdeauna
Cum doresc sările luna
Și când îmi aduc aminte
De-ale noastre dulci cuvinte,
Stau în loc și mă gândesc
De dor cum să mai trăesc.
— Fă-mă, Doamne-un
[porumbel
La neica pe umerel,
Să văz cum cum petrece el!

CHIUITURI

1

Mândruliță, mândruliță,
Gura ta n'are credință

Că ți'ai mâncat credința
Sara, trecând ulița.

2

Vai, săraci dragostile,
N'au coarne ca vacile!
Merg prin tină
Nu să 'ntină,

De tineri feciori s'alină.
Trec prin apă,
Nu să 'neacă,
De tineri feciori să leagă!

3

Vai, mândro, bine ți-ar sta
De-aș jucă cu dumneata!

Da eu joc cu care-mi place
Și tu n'ai ce Naiba face!

4

Fă-mă, Doamne, ce m'ii
[face:
Fă-mă pasăre și puiu

La mândra la căpătâiu,
Că am o vorbă să-i spui.

5

Am auzit din bătrâni
Că nu-i bun gardu' cu
[spini
Și mândruța prin vecini!

Gardu-i bun cu scânduri
[late,
Mândruța, mai dede parte!

6

Și-așă zice mândra mea
Că nu-i gură ca la ea;
Ba mai este și mai este

Numai nu să *povestește*.
Ba e alta și mai dulce,
Numai nu mă pociu eu duce.

7

Hai! Astă vară mi-am *vărat*
Cu mândra dintr'altu sat
Și la vară,

Oiu vărà iară
Cu mândra dintr'altă țară.

8

De n'ar fi băieți pe lume,
N'ai vedeà fete nebune;
De n'ar fi băieți prin sate,

N'ai vedeà fete turbate
Și neveste spânzurate.

9

Hai! Uiuiu, bunu-i puiu;
Dar mai bună-i găina

Gătită de vecina!

10

Hai, mândruțo, tot pe luncă
Să-ți fac *răschitor* și furcă.
Când o fi la capu' luncii,

Să-mi dai mândro, plata
[furcii;
Când o fi la vr'un răzor,
Să mi-o dai pe răschitor.

11

Nevastă cu ochii *sbori*,
Nu te uită la feciori!
Te uită l'al tău bărbat

Car' Dumnezeu ți l-a dat
Așa urît și *căscat*.

12

Mândra care joacă bine,
Mă învață și pe mine;

Mândra care joacă rău
Imi strică și mersu' meu.

13

Hai, bădiță ciobănaș,
Să vii sara să-mi dai caș,
Să-mi dai cași, să-mi dai
[jintiță,

Să-mi dai lână de *cretință*
Și urzala
Și *bătala*
Să mă joc cu tine sara...

14

Cântă cucu 'n vârf de nuc,
Mi-a vint vremea să mă duc,
Să mă duc de-aici cu dor

Tot ca luna pintră nor,
Să mă duc de-aici cu jele,
Tot ca luna pintră stele.

15

Foaie verde, trei lămâi,
Geaba, puică, mă mângâi
Că de mine tot rămâi.

Cu capu' pe căpătâiu...
Dacă nu m'ai mângâiat,
Când eram cu tine 'n sat,

Dar acum m'am depărtat, N'am stricat numai p'a mea
Multă dragoste-am stricat; Și-am stricat pe-a multora...

16

Geaba, puică, mă desmierzi, Ai să mă pierzi din văzut
Cu gutui, cu mere verzi: Și să te lași de iubit...
Dela mine o să pierzi,

17

Cu mândruța de-astă vară, Cu mândra de-o am acuma,
Ne săturam dintr'o pară; Mânc un măr și două prune,
Cu mândruța de-acù un an, La inimă nu să pune.
Dintr'un măr ne săturam;

18

Foaie verde trei smicele Când or prinde-a fătă toate,
Pela noi pela *Săcele*, Să umple satu' de lapte.
Patruzăci de fete grele:

19

— Bată-te focu' de dor! Și-acù' nu mai pociu trăi;
— Ba pe tale, pușor! M'ai învățat să iubesc
M'ai învățat a iubi Și nu pociu să mai trăesc!

20

Și eu mic, și mândra mică, — Lupule, nu ne mîncă,
Pe-amândoi lupu' ne mîncă. Pân' n'o răsări luna.

21

De când mama m'a *băiat*, Până-o sta soarele 'n loc
Eu aicea n'am jucat; Și luna să strălucească
Dar acù' să joc un joc, Toată țara românească.

22

Sună, sună, tragăună, La mustața galbănă.

23

Hai, mândruțo, buză dulce,
De pe uliță m'aduci
Și 'n casă la voi mă culci!

Mândro, ochii tăi cei dragi,
De pe uliță mă tragi
Și 'n casă la voi mă bagi.

24

Ochii tăi cei negrișori
Mă cheamă sub prunișori
Să mă scoață din fiori.

Nu știu: scoate-mă, or ba,
Ori mai tare m'or băgă.

25

Cine joacă și nu strigă,
Par'că n'a mâncat *măligă*

C'așa-i jocu' românesc
Cu strigătu ardelenesc!

26

Foaie verde buruiană
Eu, aici, mândra 'n poiană;
Eu aici, mândra 'ntr'alt sat,

Vai, ce dor împrăștiat!
Eu aici, mândra 'n Sibiu,
Vai, ce dor, stare-ar pustiu!

27

Unde văz lia pe tine
Tremură carnea pe mine;
Unde-ți văz țâțele 'n sân,
Picioarele nu mă țin.
Draga mea și-a cui te are,

Aș dormi 'n brațele tale;
Draga mea și-a cui te ține,
Aș dormi 'n brață la tine
Și ț'aș mânca măr din sân
Și din gură ț'aș bea vin!

28

Pentru tine, mândruliță,
Mă rup câinii pe uliță.

Mândruțo, mânca-te-ar
[moartea,
Pentru tine nu dorm noaptea.

29

Mândrele m'o *cumpătat*,
De nu-s negru și uscat;
Mândrele m'o *cumpănit*,

De nu-s negru și pălit.
Da și eu le-oiu *cumpătă*:
Toată noaptea-or legână.

30

Eu cu pană și cu struț
 Și mândra cu *legănuț*.
 Eu mă duc, mândro, la joc,

Tu-i pune *ciupa* la foc.
 Eu m'oiu duce și-oiu jucă,
 Tu-i plânge și-i legănă.

31

Naltă ești, frumoasă ești,
 Mă mir pe cine iubești?
 De-i iubi un om frumos,
 Să ai parte și folos
 Și să trăești mângâios;

De-i iubi vr'unu' urît
 Să-l bagi de noapte 'n
 [pământ
 Că prea fu afurisit:
 A știut de te-a iubit.

32

Puica neichii cea iubită,
 Ce stai tristă și mâhnită
 Și la față ofilită?
 De ț'ar fi firea 'ntr'o fire

Și mintea 'ntr'o potrivire,
 Te-ai iubi numai cu mine;
 Dar ți-e firea 'mprăhîrată:
 Te iubești cu lumea toată.

33

Mândro, pân' nu te știam,
 Unde mă băgam, slujam,
 Unde mă culcam, dormiam!
 Dară, de când te iubesc,

Unde mă bag, nu slujesc,
 Und' mă culc, nu hodinesc:
 Tot la tine mă gândesc.

34

Hai, mândro, buzăle tele
 Cele dulci și subțirele

Le-a uns maică-ta cu miere,
 De-mi puiu capu' după ele!

35

Foaie verde, iasomie,
 Badiu care-mi place mie

N'are casă și moșie
 Numai *pană* și hârtie.

36

Măi bădiță, păr negruț,
 De trei ori mi-ai fost drăguț;

Dar acum de-o săptămână,
 M'ai lăsat pentru-o minciună.

37

Ficioru' care-i ficior,
Nu doarme noaptea sub *țol*,

Doarme pe pământu' gol.

38

Vai, săraca mândra mea
Cum poartă inimă rea

Că m'oiu iubi cu alta
Și, de und' să fie-așă?

39

Vai, săracile neveste!
Cum te bagă pe ferestre
Și te scot

Pe unde pot,
Pe supt *cosorobi* prin pod!

40

Păsărică cu mărgele,
Nu cântă noaptea la stele

Că eu plâng de mare jele.

41

Hai, strigă, să să strângă
Fetele din valea lungă
Tot ca oile la strungă:

Toată ziua le jucăm,
Sara să le sărutăm.

42

Hai! Și-a venit timpul, venit
De ales și de *buit*

Și pe mândra de 'nvârțit.

43

Și-am tot zis ochilor mei
Să nu fie *lăcomei*
După oameni frumoșei.

Eu le-am zis, ei nu m'ascultă:
Tot după frumos se uită!

44

Ochilor, voie v'am dat
Să v'alegeți dintr'alt sat!
Ochilor, din cap v'aș scoate,

C'a fost zi și n'a fost noapte:
Cu urîta nu să poate.

45

Bate-l, Doamne, și-l usucă
Pă-l de-a pus banii pe luncă,
De stau fete făr' de furcă

Și voinici
Făr' de serviciu...

46

Păsărică cu cunună,
Nu cântă noaptea la lună

Că nu-s cu inima bună...

47

Nu te 'ncinge, mândro, lat
Că bădița te-a lăsat
Ci te 'ncinge strâns și bine,
Doar s'a 'ntoarce iar la tine!

— Spune, neică-adevărat:
Pentru cine m'ai lăsat?
Pentru o tulpină de *salcă*,
Pentru-o urgie de fată.

48

Foaie verde dintre vii,
Are mândra nouă îi:

Trei sunt rupte,
Patru sparte,
Două nu să țin de spate!

49

Mândra mea de mândră
[mare,
Nici-o iie bună n'are:

Iiea cea de sărbători
Și-o ține după cuptoriu.

50

Bărbat-i nevasta mea,
Bărbat*-i* naiba s'o iea,
Că 'ntr'o lună
Toarce-o lână
Și 'ntr'un an
Țese-un *suman*.
Până țese-un cot de pânză,
Codru nu mai are frunză.

Țese-un cot
Și fuge 'n pod;
Țese-o *natră*,
Rupe-o spată
Printre ițe și fuscei
Paște-o scroafă cu porcei,
Printre ițe, printre spată,
Paște-o iapă 'mpiedicată.

51

La mândruța 'n joc bărbată,
Curtea e nemăturată;
La mândruța 'n joc voinică,
Spală oala tu, piscică.

Toată ziua se *oglinďă*
Și gunoiu-i până 'n grindă.
Hai să prindem șase boi
Să mai scoatem din gunoiu.

52

Foaie verde și-un spănat.
Decât băut și mâncat
Și cu *sluta* după cap,
Mai bine să fii flămând

Și cu mândra *după gând*.
Decât cu urîta 'n vatră,
Mai bine cu mândra 'n
[șatră.

53

Mărită-m'aș și eu, biata,
Rufe de pat nu-s gata,
Nici-un țol
Nici-un cojoc,
Dălălante nu-s deloc.

— Cu cămașa numa' *pui*
Și 'n casă nimica nu-i:
In cămară
Ca pe-afară,
In pimniță
Ca pe uliță.

54

Mărită-m'aș să nu șez,
Numa' câmpu' să nu-l văz!
Câmpu' să-l văză bărbatu',

Eu numa' să-mi aștern patu',
Să puiu oglinda 'n fereastră
Să văz: bine-mi stă nevastă?

55

Mărită-m'aș mărită,
Cu *suveica* nu știu da,
Cu neica nu știu jucă,
Pâinea nu pociu frământă.
Pe *lopată* n'o pociu pune,

De n'oiu legă-o cu funie.
Dar de pâine n'ar fi *baiu*,
Dar nu pot face mălaiu;
De mălaiu, n'ar fi nimică,
Dar nu pociu face *măligă*.

56

Foaie verde, busuioc,
Azi la joc, mâine la joc,
Mălaiu' de Joi în foc!

Cu mândruța jucăușă
Mânci mălaiu' tot cenușă!

Dragu-*mi* mândra micuță,
Că la câmp e hărnicuță;
Dară mândra *hălăoie*,
Dacă-o duci în câmp să
[moaie

57

Și mereu *bobește*-a ploaie
Și să pune pe răzor:
— Lasă-mă, neică, s'adorm,
C'apoi *lucru* până mor!

Drag' *mi* fata sărăcuță,
Că umblă vara desculță
Și iarna cu opincuțe.
Iară fata de bogat,
Totdeauna ești muștrat
Să-i cumperi ghete de capră,

58

Că de alta să tot crapă
Și de oaie
Să tot' moaie
Și de țap
Li sar în cap.

Pe colea pela pălan
Mă 'ntâlnii c'un *bogătan*
Și bogatu' zice-așa:
— Iea, băiete, fata mea,
Că-ți dau șase boi cu ea.
— Șase sute de mi-i da

59

Și fata nu ț'oiu luă.
Mie-mi trebui țăsătoare,
Fata ta-i scurtă 'n picioare
Și n'ajunge
La *tâlpige*,
De nu i-oiu pune *cârlige*.

Foaie verde de trifoiu,
Măi bădiță dela noi,
Bădiță cu șase boi,
Vinde patru
Și-mi fă patu',
Vinde doi
Pe perini moi.

60

Vinde iapa înșelată
Și fă-mi plapomă 'mbrăcată.
— Așa, zău, mândruța mea,
Oiu face pe voia ta:
Și-oiu vinde două vițele
Și-oiu luă un biciu de curele
Și-oiu face din tin' muiere!

61

Fetele până sunt fete,
Nu le vezi la crâșmă beté;
Dar după ce să mărită

Câte șapte sunt pe-o litră:
Pun *propoada* pe dulap
Și strigă: *sângeap, sângeap*.

62

Nevasta care-i nevestă
De păcat să nu iubească
Și de bărbat să 'ngrijească:

Dimineața, cu rachiu,
Pela-amiazi, cu argint viu.

63

Mărită-te, *horholină*,
Nu ședeà fată bătrână

Că și Dracu' s'a 'nsurat
Și tu nu te-ai măritat.

64

Foaie verde, salbă moale,
Geaba, puică, te ții mare,
Că nu ești precum îți pare!

De te-ai uită 'ntr'o fântână,
Mi-ai fugi o săptămână.

65

Foaie verde de aluni,
In grădinița cu pruni
Fac fetele rugăciuni

Sâmbăta,
Duminica,
Să se poată mărită.

66

Cātu-i postu lu' *Crăciun*,
Toate fetele să țin;
Cându-i pela Bobotează
Să tot uită pe fereastă:

— Vai de mine
Și de mine,
Că la noi nu *ghine* nime!

67

Supărate-s fetele
Dacă trece dulcele.
— Nu vă fie supărare

Că va veni postu' mare
Și veți da la *sărindare*
Și veți aveà măritare...

68

Vai, săracu', *dulcele*,
Fetele ca crucile.

Dacă dă din dulce 'n post,
Lasă urechile 'n jos.

69

Taică, taică, luna-i sus,
Doi a *vint* și doi s'a dus
Și toți patru știă carte:

De nici-unu' n'avui parte
Și-avui parte d'un *mișel*;
Pică *țundra* de pe el!

70

— Fă nevastă, hai la sapă!
— Vai, bărbate-s rău bolnavă.
— Fă, nevastă, hai la vie,
— Vai, bărbate, rău mi-i mie!
— Fă nevastă, hai la târg!

— Stai, bărbate, să mă 'ncing
Că nici pragu' nu-l ating.
— Fă nevastă, hai la vin!
— Hai, dragă, să ne pripim!

71

Foaie verde, mă răcine,
Ia-mă, Doamne, și mă pune,
Unde-s nevestele bune
Și bărbații duși în lume.

Ia-mă, Doamne, și mă lasă,
Unde-s neveste frumoase
Și bărbații duși de-acasă.

72

Și iar verde mă răcine
Bate, Doamne, și mai ține
Câte-o mândră lângă mine.

Bate, Doamne, și mai lasă
Câte-o mândră 'n câte-o
[casă!]

73

Câte stele lucitoare
La un loc cu sfântu soare
Pentru mine stau să *joare*
Că-s de treabă foarte tare;
Dară luna ba, *mișă*,
Zice zău că n'a jură

Că m'a văzut Miercuri sara
Prin grădină cu mândra.
— De-oiu fi, Doamne,
[vinovat,
Vrednic sunt de spânzurat
Pe-o cracă de *pătrânjei*
Cu funii de *tăiețai*.

74

Foaie verde, mă răcine,
Cine m'o făcut pe mine,
I-o plăcut rachi' bine

Și cine m'o botezat,
L-o băut nemăsurat.

75

Până ce iubeam copile,	Imi dă barba fără veste:
Mai eră ceva de mine;	Barba crește, eu o raz,
Dar de când iubesc neveste:	De dragoste nu mă las.

76

Fă-mă, Doamne, ce mă-i	Să le-auz vorba și sfatu'
[face:	Cum își fermecă bărbatu'...
Fă-mă, Doamne, bob de	Fă-mă, Doamne, bob
[meiu	[de-argint
Și m'aruncă 'ntre femei	La mândruța 'n așternut
	Să văz pe cine-a iubit.

77

Mândruliță cu brâu roșu,	Ca moșu' nu-i nime 'n țară,
Vino 'ncoace, vin' la moșu':	Că-ți dă pită de săcară.

78

Pentru-o mândră cât o ceapă,	Pentru-o mândră cât o nucă,
Stau băieții să se bată;	Toți băieții se <i>bursucă</i> .

79

Știi, bădiță, cum ziceai,	Nu uită, neică, uită
Că la toamnă-o să mă iai;	Cum zice, neică, vorba:
Știi, bădiță, cum jurai	Cine calcă jurământu',
Că pe alta n'o s'o ai.	Nu-l primește nici pământu'
	Și-l bate Dumnezeu sfântu!

80

Dragu-mi lelița 'naltă	Să 'ntindea
Că de picioare să saltă	Și n'ajungea
Și-ți dă gura peste poartă;	Și buzele că-și lingea
Dar lelița <i>mititea</i>	Ca o <i>bală</i> de purcea.

81

Unde-ți văd chipu' spălat, Numa 'n brațe să te țiiu.
 M'aș băgă la tine-argat. Ziua să-ți fiu de spălat,
 Dar ce fel de-argat să fiu? Și noaptea de sărutat.

82

Ferește-mă, drăguț Doamne,
 De *junincă*
hêlgheșă,
 De nevestă
 leneșă,
 De toantele la căldare,
 De fată cu buză mare...

LEGENDE

I. LACUL CU BANI

A fost o dată, demult, demult, de când cu zaverile, o doamnă tare vestită. Și Doamna aceea, de frica ciumei și a răsmiriței ce erau în țară, s'a pornit din București, într'o bună zi — într'o căruță trasă de bivoli — încotro o milu-o Celde-sus.

În căruță, avea Doamna și un butoiu plin cu bani. Așa.

Și a tot mers ea, mult și bine; iar dela o vreme, a luat-o spre munți încoă. Când a ajuns la noi, ce să vadă Doamna? În dreptul unui lac, eră, nene, căldură mare și atunci, bivolii, nici una, nici două, au dat fuga cu căruță cu tot, în lacul acela.

Și s'au dus la fund de s'au înecat, și bivoli și căruță și butoiul cu banii.

Iar Doamna, ca prin minune, a scăpat și s'a cercat ea fel și chip să scoată banii. Dacă a văzut că nu e rost, a zis supărată:

— Să fiți ai Dracului de bani!

Și ai lui au fost. Că s'au cercat și oamenii din satul nostru și au tot căutat prin lac, cu gândul că doar or găsi comoara, dar n'au găsit nimic.

Și au venit Corbșoreni și au scos butoiul până în marginea lacului și l-au pus pe prăjini. Aveau și doi popi cu ei. Dar, ce să vezi dumneata?

Au spart candelile, fugind; că au ieșit o sumă de *Sarsaili* cu coarne și i-au gonit. Iar butoiul a rămas tot în lac.

Pe popi i-au gonit *Spurcații* până la o punte de piatră pe *Muscel*, de vale. Dar, când au sosit la *Cruce*, ca prin minune, au pierit diavolii.

2. RĂUL DOAMNEI

I

După ce a scăpat de înnec, Doamna cea cu bivolii, ce să facă? Nu s'a mai dus în altă parte; ci a rămas la noi, de și-a făcut casă și locuință în fundătura Plaiului din mijloc. Acolo trăia Doamna, de azi pe mâine, cum da Cel de sus.

În timpul zilei, trecea ea râul pe partea dreaptă și se așeza pe piatra ce se vede colo, de se odihniă.

Apoi, deacolo, priviă până 'n depărtare.

În toate zilele, se ducea de se scaldă în apa râului prin care trecuse și-și spălă, când și când, rufele. Și a zis Doamna:

— Câte ape am gustat eu, n'am găsit apă bună ca pe râul ăsta.

După ce se scaldă și-și spălă rufele, se ducea la casa ei.

Da, după trecere de multă vreme, Dumnezeu a chemat-o la sine.

Unii din bătrânii noștri povesteau că Doamna, când s'au înecat bivolii cu butoiul și cu căruța, n'a pierdut toți banii. Mai aveă mulți asupra ei și, când a murit, i-a îngropat în pământ. Pentru aceea, tot caută și azi Corbenii comori pe acolo și tot răscolesc pământul, în dreptul unde a fost casa Doamnei.

Și așa d'atunci, râului în care se spălă Doamna și-și spălă rufele, i s'a zis *Râul Doamnei*.

II

O dată, de mult, Negru-Vodă, plecând dela Câmpulung, cu mare alaiu și cu Doamna, au sosit la râul ăsta. Eră căldură mare și Doamna s'a dus să se scalde în apa care, par'că îi făcea cu ochiul.

Da, n'a avut noroc; că veniseră mari talazurile și Doamna, săraca, ne știind să înnoate, s'a înnecat și înneacă e și azi.

Iar Negru-Vodă a căutat-o mult și bine, fără să-i mai poată da de urmă.

Deatunci, râului în care s'a înecat Doamna, i s'a zis *Râul Doamnei*.

3. PIATRA DOAMNEI

I

A fost odată, demult, demult, prin părțile acestea, o Doamnă tare vestită, care se chemă Cârjoaia și-și aveà *hotacul* la locul ce se cheamă azi *Plaiul din mijloc*, colo, spre Răsărit de Râul Doamnei care-și aveà, atunci, matca, mai spre Apus. Tot pe locul acela — unde erà casa și masa Doamnei, pe loc scurs — se găsiu unele *scule* și obiecte domnești: rășboiu de aur, furcă de aur și alte odoare, cari azi sunt îngropate în pământ.

Și Doamna Cârjoaia treceà râul, când și când, în partea cealaltă, își spală hainele și le uscà la soare... știți în ce loc? Chiar pe piatra ce se vede colo.

Acolo, a trăit ea mult și bine; da, într'o vreme, pe când se odihnià și ea pe piatră, ce să vadă, biata?

Veniau Tătarii în fuga mare, că-i aflaseră urma și zor nevoie s'o prinză și s'o răpună.

Doamna, săraca, cum i-a zărit, a rețezat-o la fugă să treacă dincolo, în partea aceea, la hotacul ei. Dar a putut?

Că venise râul grozav de mare și Doamna Cârjoaia tot fugind, s'a înecat în râu și... înecată e și azi.

Deatunci, râului în care s'a înecat Doamna Cârjoaia, i s'a zis *Râul Doamnei*, iar pietrei pe care-și uscà hainele și se odihnià și ea, *Piatra Doamnei*.

II

Erà odată, prin părțile Argeșului, o Domniță tare vestită și Domnița aceea se plimbà, când și când prin părțile noastre până spre Câmpulung, într'un car tras de *bivoli*.

S'a întâmplat însă că, într'o plimbare pe care o făcè Domnița, au urmărit-o Tătarii cari o gășiseră în țară și au sosit-o tocmai atunci când poposise și ea, să mănânce pe piatră.

Ce să facă Domnița? În grabă, a înjugat bivolii, s'a suit în car și s'a pornit să treacă dincolo.

Dar n'a avut noroc, că, plouase mult și veniseră mari talazurile. Bivolii s'au lăsat în apă, cu car cu tot și n'au mai ieșit la mal nici în ziua de astăzi. Iar biata Domnița s'a înecat și ea acolo, în râu și nu i s'a mai știut de știre.

Deatunci, pietrei pe care s'a odihnit Domnița, i s'a zis *Piatra Domanei*; iar râului, *Râul Doamnei*.

III

Demult, demult, erà prin părțile Câmpulungului, o Doamnă vestită și s'a întâmplat că i-au aflat Tătarii culcușul și au năvălit s'o omoare și să-i iea averile. Atunci, Doamna a rupt-o la fugă peste dealuri, în spre Apus, nădăjduind că doar-doar o scăpă.

Dar n'a avut noroc. Că, atunci când a ajuns la râul ăsta, s'a încercat zadarnic să-l treacă. A înnotat ea, biata, cât a înnotat, s'a luptat cu valurile mult și bine, până n'a mai putut și, părăsind-o puterile, s'a înecat în râu. Iar Tătarii n'au mai găsit decât trupul ei, scos la mal de talazuri. D'aia i se zice râului în care s'a înecat ea, *Râul Doamnei*.

IV

În vremea de demult, ci-că, alergau Tătarii prin părțile acestea după o *Domniță* româncă, tare frumoasă, voind s'o pângărească.

Da când a ajuns Domnița la râul ăsta, apa erà mare de tot și ea, neputând s'o treacă, a început să fugă în sus pe malul stâng al râului. Și tot a fugit până a ajuns în Corbi.

Da, aci, erà aproape s'o prinză Tătarii. Ce să facă? A văzut o *piatră* mare și a dat fuga de s'a ascuns după piatră.

Totuș, Tătarii au găsit-o și aci.

Biata Domnița atunci, a început să tremure de groază și s'a încercat să treacă râul, cum o putea, doar-doar o scăpă

cu vieață. N'a avut noroc însă, că au luat-o valurile și s'a înecat în râu biata Domniță. De atunci, râului în care s'a înecat, i-se zice *Râul Doamnei*, iar pietrei, *Piatra Doamnei*.

4. POIANA RĂZBOIULUI

În dealul acela dinspre Apus, a fost, pe vremea lui Negru-Vodă, luptă crâncenă, între Români și Unguri, zile și săptămâni întregi. Amarnic s'au bătut ei, cu izbândă când deo parte, când de alta, până când, iacă, s'a milostivit bunul Dumnezeu și au biruit Românii pe Unguri: pe unii i-au fugărit până hăt... departe; iar pe alții i-au tăiat bucăți ca să-i învețe minte să nu mai dea pe la noi.

Iată de ce — din vremea aceea până azi — poienii din podul dealului, unde au măcelărit Românii pe Unguri, i se zice *Poiana războiului*.

5. NEGRU-VODĂ

I

Când a venit pentru întâia oară în țară la noi, Negru-Vodă a descălecat la Câmpulung, unde a făcut Mănăstirea și a întărit-o cu ziduri strașnice. Apoi și-a ales loc la *Cetate* și de acolo, se repeziă el de băteă pe Tătari, când într'o parte, când într'alta a țării, apoi veniă când și când și pe la noi.

O dată, după ce bătuse pe Tătari, s'a apucat el, drept mulțumită lui Dumnezeu, de a zidit biserica din piatră, căreia azi i se zice *La Sghiab*¹⁾, ori *Biserica din Sghiab*¹⁾.

II

Prin împrejurimi și prin alte părți ale județului e cunoscută mai mult următoarea legendă:

Ehe!.. Multă vreme s'a răsboit Negru-Vodă cu Tătarii, cu gândul că doar-doar i-o scoate de pe pământul ăsta al nostru.

¹⁾ La «Cetățuia lui Negru-Vodă», dintre Stoenеști și Cetățeni.

Dar, într'o vreme, după atâta bătaie, l-au *spăriat* Tătarii, pe Negru-Vodă și, știți ce a făcut?

De mare foc, s'a dus și s'a băgat herghelegiu la caii Craiului de peste munți.

— Ei, Radule, ce simbrie îmi ceri? — a zis Craiul.

— Urma alege. Acù, mă bag așa.

Când a împlinit luna, l-a întrebat Craiul:

— Mai stai?

— Mai stau! — a răspuns Negru-Vodă.

— Ți place la mine?

— Imi place.

În herghelie, aveà Negru-Vodă și multe iepe. A trecut toamna, iarna și a sosit primăvara. Da, Negru-Vodă, tot herghelegiu.

Intr'o noapte, toate iepele au făcut mânji și mare bucurie erà pe herghelegiu.

Da, a dat o ploaie noaptea și mânjii fiind pe câmp, au răcit. Ce să facă Negru-Vodă?

S'a sculat și a *încurat* mânjii pe câmp, ca să se înfierbânte. Și acolo, ce să vază el? Un mânz erà *flotocos* ca oaia. A început să se mire și l-a tot luat la *minajală*, să vază: ce chip de cal e?

Au început ceilalți mânji să se joace; iar ăla ca oaia, odată a scos *hăripile* din păr și a început să sboare pe sus.

Bucuria lui Negru-Vodă:

— Doamne, Doamne! Țsta e norocul meu.

Atunci, a încercat să vază: cu el zboară?

Și l-a dus departe pe câmp și, cum a încălicat, odată a început calul să fâlfâie din aripi și a sburat cu Negru-Vodă în slava cerului:

— Ține-te bine, stăpâne, că nu te prăpădesc.

Apoi, după ce a făcut câteva rotocoale prin înaltul cerului, calul a început să se lase încet pe pământ și să strângă aripele.

L-a dus în herghelie, apoi s'a înfățișat înaintea Craiului:

— Acù te las, Mărite Craiu. Mă duc în țara mea.

— Bine, bine. Da, ce simbrie îmi ceri?

— Ia! Să-mi dai un cal din herghelie, pe care-l voi alege eu.

— Numai atât?

— Ba, să-mi mai dai și haiducii pe care-i ai închiși în temnițe. Mie îmi trebuie oameni cu *vitență*.

Atunci, Craiul de peste munți i-a dat calul cel zburător — dar el nu știă ce minuni face calul — și i-a mai dat și oamenii cu vitență. La toți haiducii le-a dat cai și i-a potcovit cu potcoavele d'andăratele — potcoavele având colții înainte.

Și a pornit Negru-Vodă călare pe armăsarul cel năstrăvan; iar ceilalți haiduci pe alți cai și au tot venit în țară aici, fugărind pe Tătari.

Dar când s'au strâns aia, câtă frunză și iarbă, l-au tot căutat și erau gata-gata să-l răpuie, mai cu seamă că-l brodise la *Tâmpa*, colo știi, la *Săritoarea lui Negru-Vodă*. Și acolo a avut noroc cu o coadă de vâlcea pe care sărit-o Negru-Vodă cu ai lui, — cu un codru de pădure și cu potcoavele cele întoarse ale cailor — că așa iar le-au pierdut Tătarii, urma.

Au umblat ei apoi, Tătarii, mult și bine, în căutarea lui, până s'au deschebăluit că sunt potcoavele cailor întoarse și au spus atunci căpeteniei lor:

— Ei! Acù, prindeți-i! — a poruncit acela.

— Nu putem, stăpâne! — că Domnu-ăsta zboară și pe sus.

— Nu cred.

— De nu crezi, uită-te în partea aia, spre apus.

Iși aruncă atunci ochii, mai marele Tătarilor și... ce să vază? Tocmai atunci Negru-Vodă se înălță în slava cerului, cu calul său, priveghiă de sus toate mișcările liftelor și apoi se întorcea la ai săi:

— Pe ei, băeți!

I-a bătut de i-a stins pe toți Tătarii; pe toți, pe toți, pe toți, pe toți pe sămânță.

Și Tătarii ca să scape de furia lui, s'au dus de s'au amestecat printre Turci, ca Țigani prin Români.

Iar Vodă, rămânând stăpân peste țară, cu Românii lui, cum să-i *prăsească* și cum să-și mărească țara?

A făcut un târg de *scule* femeiești, dincoace de *Brazda Moldovei*, ca să vie femei din Moldova, să cumpere scule; da cu gândul să aibă voinicii lui de unde să ia femei.

Și când eră târgul în toiul lui, s'au repezit ai lui Negru-Vodă și au luat fiecare câte o fată sau femeie — ce le-a plăcut — și au dat fuga cu ele în țară aici.

Au venit și s'au așezat aici, făcându-și oamenii case și sate ca lumea.

Dar peste câtăva vreme, au venit Moldovenii cu războiu. Și când erau oștile față'n față, gata să înceapă lupta aprigă, odată s'au sculat muerile cu pricina:

— Aici ne-am măritat? Aici rămânem deacum.

Iar părinții și frații și soții d'intâiu, au pus armele jos, când au auzit așa și s'au dus de unde au venit.

Iar d'atunci a rămas vorba, că d'aia sunt unii oameni hoți — că-s din neamul celor scoși de prin temnițe.

Pe urmă, văzând că lumea nu se hărănește cu porumb și nici nu-l cunoaște — cu ce meșteșug să-l apuce Negru-Vodă dela Neamț? Că, până atunci se hrăneau oamenii cu pecioici și cu meu.

A strâns stoluri de curcani, i-a dus cu meșteșug în Țara Neamțului și a cumpărat porumb de a dat la curcani să mănânce.

Pe urmă i-a adus înapoi aici în țară, le-a luat gușile, le-a desfăcut și a scos porumbul de l-a semănat.

Și d'atunci s'a prăsit *țară lungă*.

6. BISERICA DIN SGHIAB

După ce a zidit biserica, Negru-Vodă s'a dus îndărăt la *Cetate*. Biserica se făcuse schit de călugări, cu chilii, trapez și baie de spălat în pârâul Sghiabului. Așa au găsit-o Corbenii veniți de dincolo, când au găsit aici la noi câteva familii de baștină împrejurul bisericii din Sghiab.

Hramul acestei biserici « Sfinții Apostoli » se serbă cu pompă mare, de se duceă vestea până departe. Lume multă se ospătă acolo, cu acel prilej. Se tăiau vite multe și se beau multe buți cu vin. Vitele se tăiau de arendaș — oricare ar fi fost el — și le socotiă Episcopia în prețul arendei.

Petreceă lumea, oamenii erau voinici și bisericosi și se du-sese vestea de hărnicia lor, pe acele vremuri.

Un arendaș, de care se pomeneste mult pe aici, e unul Giurcă, al cărui chip se vede zugrăvit pe zidul bisericii din piatră, fiind socotit ca cel mai de seamă ctitor al ei.

OBICEIURI

De Anul Nou. În dimineața zilei de anul nou, par'că ar fi dimineața și ziua fetițelor până la 12 ani.

Ele, numai, colindă pe la toate casele, zicând: « Bună dimineața lui *Sân-Văsiu!* ».

Dealtfel, fetițele păstrează cele mai frumoase colinde și le cântă cu atâta drag și însuflețire, de crezi că-i toată lumea a lor.

Pe când făceam o inspecție clasei I primare din Corbi, am cerut unei fetițe să-mi spună un cântec de stea. Care nu mi-a fost însă mulțumirea mea și mirarea învățătorului, când, în loc să răspundă fetița cea întrebată, s'au sculat în picioare mai multe fetițe și au început să cânte, tare frumos, duios și atrăgător, un colind, din care nu știai ce să admiri mai întâiu: limba curată și originală, viersul măiestru, aria încântătoare ori pe mlădițele tinere cari le învățaseră și le cântau cu atâta foc?!

Învățătorul, văzând că mă bucur, îmi spuse, cu ochii umezi:

— Cu astea se nasc și trăesc ele, Domnule; d'aia le spun cu atâta bucurie.

De Crăciun. În dimineața ajunului, copiii intră după colindețe. Ei intră în casă, zicând:

— Bună dimineața la Ajun! Azi e ziua lui Ajun; mâine, moș Crăciun!

După ce primesc colindețele, la ieșire, zic:

— Noi ieșim d'aici și Dumnezeu intră aici.

În sara Ajunului, o mare mișcare domnește printre copii.

Cum înmurgește, copiii, doi câte doi însoțiți, vin veseli la ferestre și cântă fiecare câte un cântec din cele arătate mai jos. Fiecare cântec are melodia sa aparte — o parte din melodii dându-se la sfârșitul cârții.

Variația aceasta și amestecul de melodii, în acelaș timp, auzite la casele apropiate, fac un farmec admirabil.

Dăm aci colindele cele mai însemnate ce se cântă:

COLINDE ¹⁾

1. D'ALE CUI SUNT CESTE CASE?

I

D'ale cui sunt ceste case?	In <i>uzna</i> paharului,
D'ale lui Domn, d'ale lui,	Scrisu-i spicu' grâului:
Așa 'nalte și frumoase,	— Jupân gazdă, ieși afară,
D'ale lui Domn, d'ale lui ²⁾ ,	Cu săgeata subțioară,
Prin năuntru zugrăvite,	Să săgete porumbei:
Prin afară vărute?	— Noi nu suntem porumbei,
La patru colțuri de casă ³⁾ ,	Ci suntem doi îngerei
Șade Maica Precurată	Trimși dela Dumnezeu
Și 'nchină cu păhărelu'	Ca să măsurăm pământul:
Păhărel de <i>ruerel</i> ⁴⁾ .	Pământul
In fundul paharului,	Cu umbletul
Scrisu-i floarea raiului.	Și cerul
	Cu stânenul!...

2. SUB UMBRĂ DE ROSMARIN

2

Sub umbră de rosmarin,	Șade-o tânără domniță
Florile sunt dalbe lemn de	Cu flori galbene 'n cosiță.
[măr (refren)]	Iar când soarele răsare,
Pe scaun de calofir,	Iată un voinic călare

¹⁾ Melodiile colindelor 1, 2, 3, 4, 5, 6, culese de I. Mărtoiu, sunt la sfârșitul volumului.

²⁾ Se repetă după fiecare vers.

³⁾ In alte variante: «In patru colțuri de masă».

⁴⁾ » » » Păhărel de *mărmurël*.

Alb ca fulgul de ninsoare...	Și sunt floarea soarelui,
— Ce ești: fată ori nevastă,	Șez în poarta raiului.
Ori zână din cer picată?	A bătut un vânt turbat
— Nu sunt fată, nici nevastă	Și miroasele le-a luat,
Nici zână din cer picată	A dat o ploaie cu vânt
	Și le-a culcat la pământ.

3. PE CÂMPUL CU FLORICELE

3

Pe câmpul cu florile,	— D'ale cui sunt ceste oi?
Florile dalbe,	— D'ale mele și-ale tele.
Paște-un cioban oile	— Dacă-i vorba d'asă, oare
Florile dalbe ¹⁾	Paște-le, ciobane, bine:
Și le paște și le 'nvalge	<i>Decusară</i>
Și le zice dintr'un fluer,	<i>Prin secară,</i>
Fluerel	<i>De cu noapte</i>
De ruerel,	<i>'N grâne coapte,</i>
Cântă un cioban cu el.	<i>De cu zori,</i>
Dumnezeu, cum l-auziră (sic)	<i>In câmp cu flori,</i>
Jos la el se coborîră:	<i>La Ispas</i>
— Bună ziua, măi ciobane!	<i>C'un bulz de caș</i>
— Mulțumescu-ți ție,	<i>La Crăciun,</i>
[Doamne!	<i>C'un noatin bun...</i>

4. SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI

4

Sculați, sculați, boieri mari,	Și v'aduc pe Dumnezeu
Măru' cu flori dalbe... ²⁾	Să vă apere de rău.
Că vă vin colindători	Noi vă zicem: să trăiți!
Noaptea pela cântători	Și ca pomii să 'nfloriți
Să colinde și să cânte	Și ca ei să 'mbătrâniți ³⁾
Și ție și feșilor.	Măru' cu flori dalbe ³⁾ .

¹⁾ Se repetă.

²⁾ Idem.

³⁾ Alt refren: «Măru' cu florile...».

5. COLEA 'N SUSU MAI DIN SUSU

5

Colea 'n susu mai din susu,	Faşă dalbă de mătasă ¹⁾
Florile sunt dalbe flori de	Impletită 'n trei și'n șasă
[măr,	Florile sunt dalbe flori de
V'o doi meri și v'o doi peri,	[măr...
Florile sunt dalbe flori de	

[măr... ¹⁾].

Cin' se plimbă pe sub ei?
 Și se plimbă Ana dalbă,
 Mi-se plimbă și se roagă
 Și culege floricele
 Să 'mpletească cununële
 Că mâine e nună mare
 Și-are fini de-o cununare:
 Și mai mici de-a botezare.
 — Dar la ăi mari ce le-om

[dare?

O pâine și-o lumânare,
 Mânzățai
 Injugățai.

— Dar la ăi mici ce le-om
 [dare?

Scuticel
 De bumbăcel,

In altă variantă:
 Fășioară de mătasă,
 Impletită tot în șasă,
 Scuticel de bumbăcel
 Și-o cârșoară de fuioare,
 De *vârșoare* sus la soare.
 In vârful vârșoarelor
 Este un leagăn de mătase
 Dar în leagăn cine doarme?
 — Doarme bunul Dumnezeu,
 Dumnezeu cu fiu-său.
 — De scăldat, cine mi-l
 [scaldă,
 — Dar de uns, cine mi-l
 [unge?
 Neaua ninge
 Și mi-l unge!

6. SUB UN CERCĂNEL DE LUNĂ...

Sub un cercănel de lună,
 Domnului, Domnului,
 [Doamne...
 Nu e cercănel de lună,

Ci sunt doi nourei de ploaie,
 Dar noureii ce-or mai cere?
 Vin la voi, te cer pe tine
 Să-ți iei lie

¹⁾ Refren.

Dintr'o mie
 Și papuci
 Dela haiduci
 Și pe urmă, ce-or mai cere?

Cere-or mii de miorele,
 Cere-or zece din berbece
 Și de sută ce-o mai trece...

7. COLEA SUSU' MAI DIN SUSU' (var.)

Colea susu' mai din susu,
 Nici ai meri, nici ai peri,
 Florile-s dalbe lemn de
 măr (refren).

Ci scara lui Dumnezeu,
 Care suie și scoboară ¹⁾.
 In vârful' *vârșoarelor*,
 Este-un leagăn de *dojalnic*,
 Care suie și scoboară.

Dar în leagăn cine-și
 [doarme?
 — Doarme Domnul
 [Dumnezeu.
 De culcat, cine mi-l culcă?
 Neaua ninge
 Și mi-l unge,
 Boarea bate și mi-l plânge...

8. DIN VADUL BRĂILEI

Din vad din Brăilă,
 Mai din jos de *schilă*,
 Șade Ion de călare
 Și 'n nămol până 'n genuchi
 Și se ceartă tot cu Turcii,
 Tot cu Turcii
 Și cu *Frângii*:
 Turcii să-și dea vadurli
 Și Frângii corăbiili,
 Ca să-mi treacă aia parte,
 Aia parte la Galați,
 Că-s oamenii mai bogați,
 Să-mi robească de trei zile
 De trei zile și trei *pleanuri*:

— De-unu' pleanu' ce-o
 [să fie?
 — Fi-va luna
 Cu lumina.
 — Doilea pleanu' ce-o
 [să fie?
 — Fi-va soarele cu razele.
 — Treilea pleanu' ce-o să fie?
 — Fi-va scaun de *județ*,
 Să judece toată lumea,
 Toată lumea, tot norodul,
 Ca să-mi vază și să-mi
 [crează,
 Că s'a născut Fiul sfânt,
 Fiul sfânt p'acest pământ !...

¹⁾ In vorbirea zilnică, a poporului, cu adânc înțeles, cuvintele: «*Dumnezeu are scară și de suit și de scoborit*».

9. SCOALĂ, SCOALĂ, TU, DOMN BUN...

Scoală, scoală, tu Domn bun	Noaptea pela cântători,
Și fă focul mare, mare	Să-ți colinde,
Și-mi aprinde-o lumânare	Și să-ți cânte
Și-o lipește 'ntre icoane.	Și ție și <i>feșilor</i> .
Tinde masă	Feți frumoși s'or pomeni
'n toată casa,	Și pe noi ne-or dărui
Peste masă,	C'un colac de grâu curat.
Grâu <i>revarsă</i> .	Pe fața colacului,
Că ți-au venit juni d'ăi buni,	Plata <i>colindatului</i> .
Juni d'ăi buni colindători,	

10. SCOALĂ DOMNULUI, DORMIRE...

Scoală Domnului, dormire,	De Domnui sfânt întrebând.
Că nu-i vreme de-adormire	Aflarăm pe Domnul sfânt
Și-i vreme de pomenire:	Intr'o iesle de boi născând.
Pomenește-ți feții tăi,	— Unde Domnul sfânt
Feții tăi și fetele.	[năștea,
Feții, porți să ne deschiză,	Rouă peste boi cădea,
Fete mari, lumini s'aprinză,	Prin grădele
Neveste, masă să 'ntinză...	Luminile,
Noi umblăm tot colindând,	Prin păruși, flăcăi de-ardele.

11. CU CIOCLATUL, FERECATUL...

Cu <i>cioclatul</i> , ferecatul,	— Ii mai bun boul ăl bun,
Cu cioclatul ferecatul,	Că răstoarnă brazdă neagră
Florile-s dalbe...	Și revarsă grăul roșu ¹⁾ .
Pică mirul, pică vinul,	Da-i mai bun calul cel bun,
Să se facă <i>sărădău</i> ,	Că te duce
Să se scalde Dumnezeu,	Și te-aduce
Dumnezeu cu fiu-său.	Și 'n beție
Tot se scaldă și se 'ntreabă:	Și 'n trezie
— Ce-i mai bun pe-acest	Și 'n mica copilărie
[pământ ?	Și 'n dalba călătorie.

¹⁾ Alte variante: «Și răstoarnă brazdă neagră».

Variantă:

Cu cioclatu' ferecatu'
 Pică *irul*,
 Pică mirul,
 Să se facă heleșteu
 Să se scoale Dumnezeu,
 Dumnezeu cu fiul său.
 Amândoi când se scăldară,
 Intre ei că se 'ntrebară:
 — Ce-i mai bun pe-acest
 [pământ ?

— Că-i mai bună oaia bună,
 Că ea-ți dă lapte și lână;
 Că-i mai bun boul bun,
 Că răstoarnă brazda neagră
 Și răsare pâine dalbă.
 Că-i mai bun calul bun,
 Că te duce,
 Și te-aduce
 Și 'n beție
 Și 'n trezie...

12. SCRISU-I TARE LUCRU MARE...

Scrisu-i tare
 Lucru mare,
 Scrisă-i dalba mănăstire
 Cu altaru' jos pe mare,
 Turnurile sus la stele,
 Cu ziduri de *mărmurèle*,
 Cu stâlpii de diamant,
 Cu ușile de tămâie,
 Iar policandru de *dand*.
 Slujba sfântă
 Cine-o cântă ?

Cine-o cântă,
 Bine-o cântă:
 Cu nouă preoți bătrâni
 Și cu nouă diaconi.
 Diaconu cel mai mic
 Ce trage un clopot mic
 Și dă 'n toacă de trei ori,
 De trei ori în trei *latori*
 Ca s'auză vecinei
 Și să vină creștinei,
 Vecinei cu luminèle,
 Creștinei cu prescurèle.

OBICEIURI LA PAȘT

În cea dintâiu zi a Paștelor, slujba bisericească este sfârșită până'n ziuă. Sătenii se duc fiecare pe la casele lor și în ziua aceea șed toți în casă și nu iau parte la nici o petrecere sgomotoasă — doar își roșesc ouăle încondeiate mai dinainte.

În Corbi, *încondeierea ouălor* e o adevărată artă. Se cunosc peste 160 feluri de încondeiere și fiecare încondeiere își are numele său.

Condeiu, ca și în alte părți, e făcut dintr'un băț de lemn, înfășurat la un cap cu câlți. Tot la acel căpătâiu are un cioc cilindric, ca un vârf de paiu și tot găurit pe dinăuntru. Ciocul se face din alamă subțire sau din pară de argint, pe dinăuntru e trecut un fir de păr de porc, ca să poată scrie. Înainte se făcea dintr'o pară făcută sucălete în jurul unui ac, care se scotea pe urmă, și bătută cu ceva, așa ca să rămâie o găurice foarte mică.

Capul cu câlții și cu ciocul se moaie în ceară de roi, topită într'un ciob. Peste ceară, se pun cărbuni de teiu pisați, ca să capete culoare negricioasă, și apoi se fac cu condeiu pe ouă diferite desemnuri — purtând diferite nume, după lucrurile pe cari le închipuesc.

După încondeiere, ouăle se bagă în pietrele, cari se fac în chipul următor: Se ia zeamă de varză și se pune într'o strachină. Se pisează apoi *piatră acră* și, așa pisată, se pune peste zeamă de varză și se bagă ouăle, rând pe rând. Apoi, scoase, se bagă în oala cu *roșele* (cari se fac din lemn de ouă), ori în altă culoare făcută din foi de ceapă, ori din găgâțele, ori din calaican.

INCONDEIEREA OUĂLOR

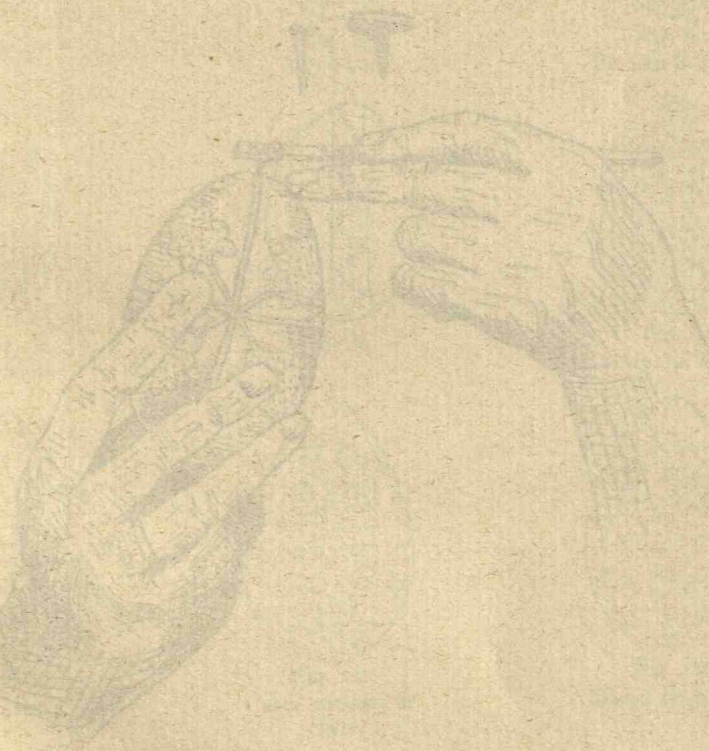
1. Se topește ceară curată de albine într'o străchiuță (de pământ), care se ține pe vatra focului în spuză (cenușă fierbinte) ca să se păstreze ceara caldă în tot timpul încondeerei.
2. În timpul încondeerei, ouăle pe care le încondeiem, le ținem într'un vas pe sobă, ca să stea călduțe, spre a se lipi ceara de ele.
3. După ce le încondeiem, le punem să se împietreze întru un vas cu zamă de varză, punând și puțină piatră acră. Aceasta, pentru a se prinde vopseaua de coaje și a ieși bine colorate. La împietreală le ținem 5 minute și le scoatem să se svânte.
4. Punem lemn de ouă (băcan) într'un vas mare ca să se plămădească cu oțet de prune și cu puțină piatră acră, unde va sta câteva ore să se plămădească băcanul (3 ore).

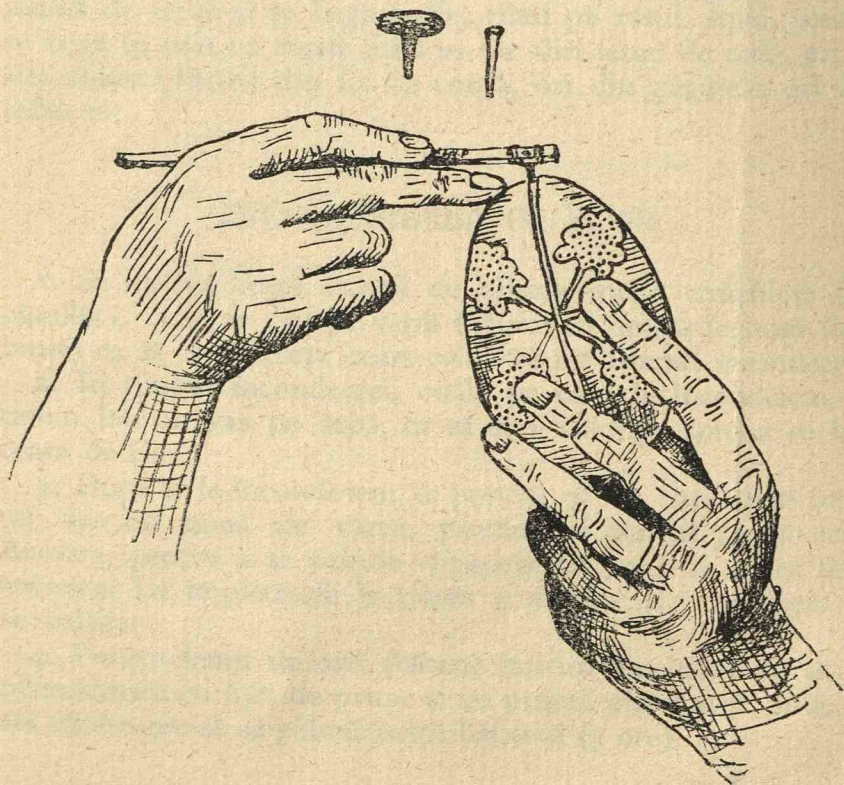
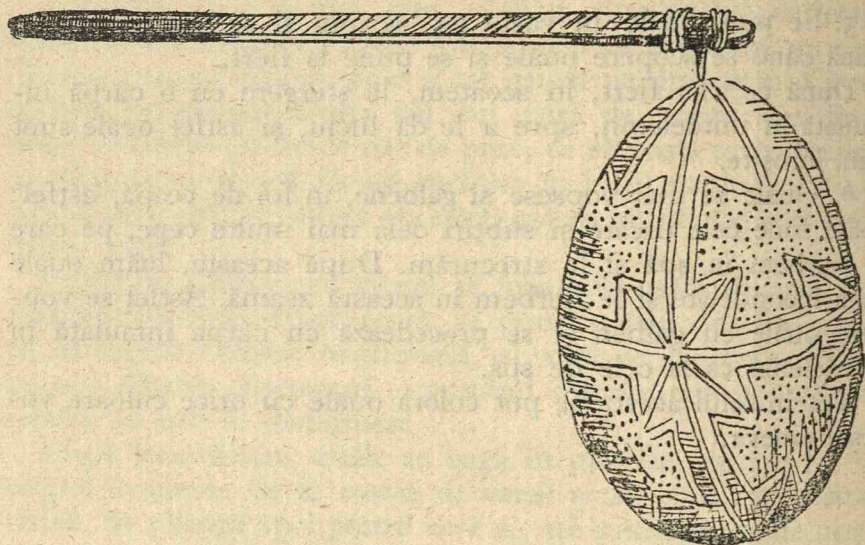
5. Se pun ouăle în vasul cu băcanul și se umple cu apă, până când se acopere ouăle și se pune la fiert.

După ce s'au fiert, lo scoatem, le ștergem cu o cârpă înmuiată în untdelemn, spre a le da luciu, și astfel ouăle sunt gata înroșite.

6. Ouăle se mai vopsesc și galbene, în foi de ceapă, astfel: luăm foile cele uscate și subțiri dela mai multe cepe, pe care le fierbem în apă și le strecurăm. După aceasta, luăm ouăle gata încondeiate și le fierbem în această zeamă. Astfel se vopsesc ouăle cu galben și se procedează cu cârpa înmuiată în untdelemn ca la cele de sus.

Tot în felul acesta se pot colora ouăle cu orice culoare voiește cineva.

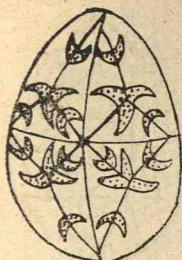

Fig. 1.
Floricele

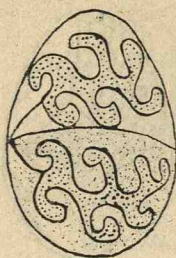

Fig. 2.
Calea rătăcită

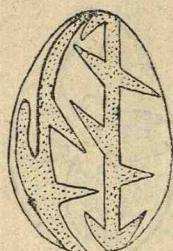

Fig. 3.
Codru închis

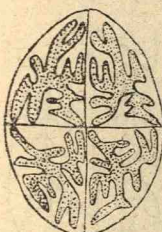

Fig. 4.

Fig. 5.
Grapa

Fig. 6.
Floarea în petec

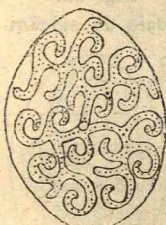

Fig. 7.
Calea rătăcită

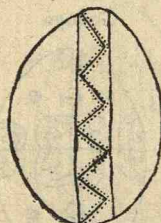

Fig. 8.

Fig. 9.
Mărul lui Adam

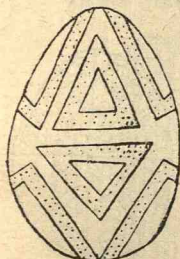

Fig. 10.
Peștele'n coteț

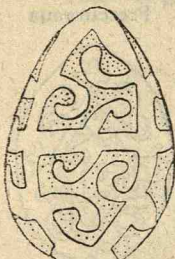

Fig. 11.
Calea rătăcită în
cruci

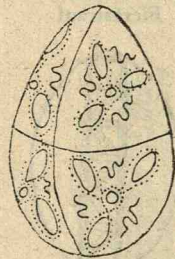

Fig. 12.
Musca pe perete

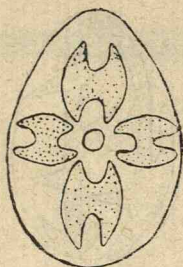

Fig. 13.
Răgăoace
deschisă

Fig. 14.
Frunză de stejar

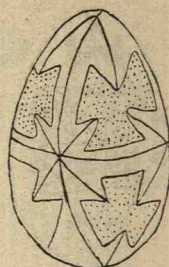

Fig. 15.
Fierul plugului

Fig. 16.

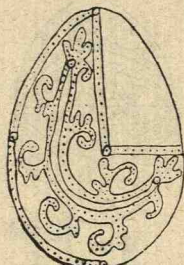

Fig. 17.
Goanga

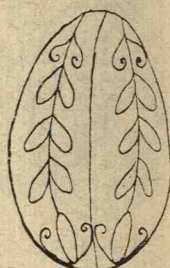

Fig. 18.
Foaie de salcâm

Fig. 19.
Fierăstrăul

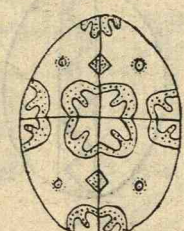

Fig. 20.
Prescureaua

Fig. 21.

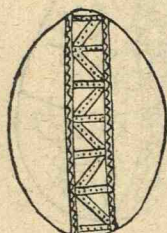

Fig. 22.
Șabac

Fig. 23.
Cocoana în
foisor

Fig. 24.
Fierăstrău
întreg

Fig. 25.
Melcul cu șabac

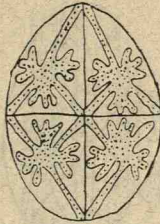

Fig. 26.

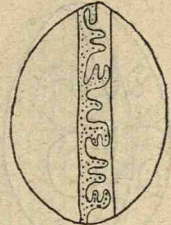

Fig. 27.
Frunză de ștejar

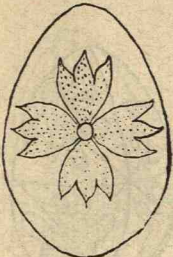

Fig. 28.
Floare de mușețel

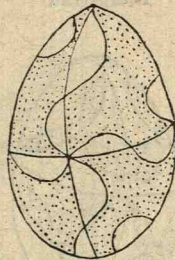

Fig. 29.
Cotețul fără pește

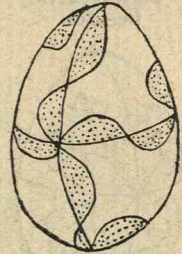

Fig. 30.
Pește fără coteț

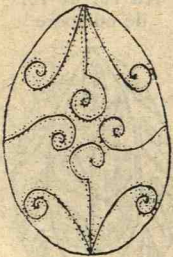

Fig. 31.
Vișină putredă

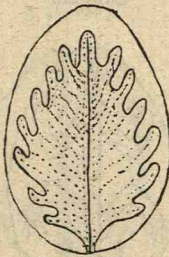

Fig. 32.
Foaie de ștejar

Fig. 33.
Floare domnească

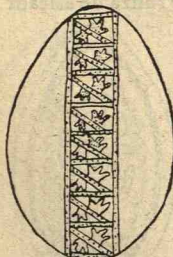

Fig. 34.
Șabac

Fig. 35.
Crucea

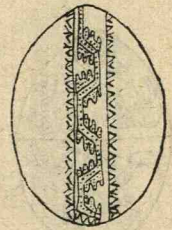

Fig. 36.
Șabac

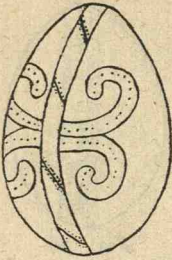

Fig. 37.
Cornul berbecului

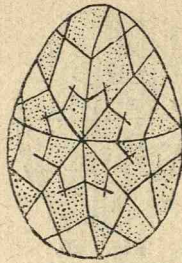

Fig. 38.
Fierăstrău

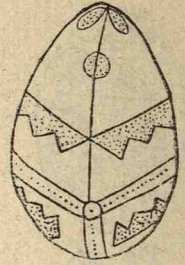

Fig. 39.
Alt fierăstrău

Fig. 40.
Foi de cuișoare

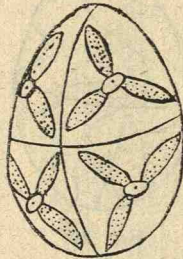

Fig. 41.
Ghiocci

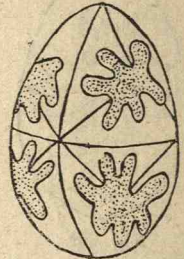

Fig. 42.
Alt fel de foi de cuișoare

Fig. 43.
Păianjenul

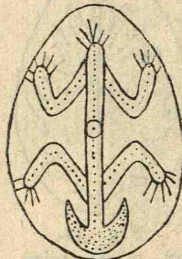

Fig. 44.
Broască

Fig. 45.
Frunză de salcâm

Fig. 46.

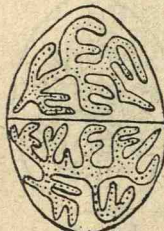

Fig. 47.

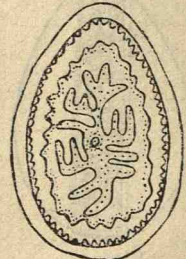

Fig. 48.

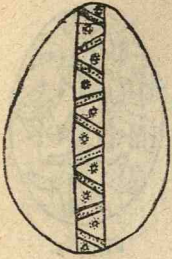

Fig. 49.

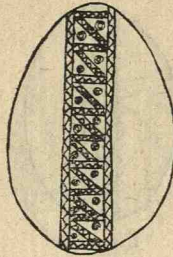

Fig. 50.

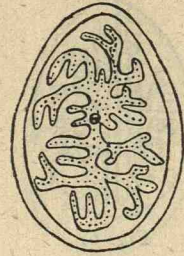

Fig. 51.
Calea rătăcită

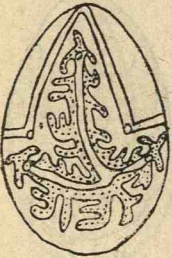

Fig. 52.
Goanga cu
3 capete

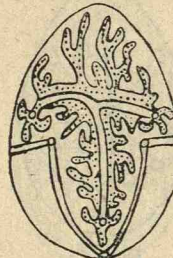

Fig. 53.
Goanga cu
3 capete

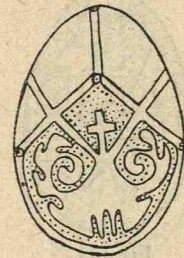

Fig. 54.
Floarea
decoltată

Fig. 55.
Argeșanca

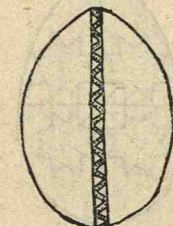

Fig. 56.
Șabac

Fig. 57.
Argeșanca

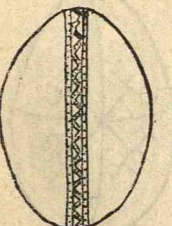

Fig. 58.
Șabac

Fig. 59.
Crucea

Fig. 60.

Fig. 61.

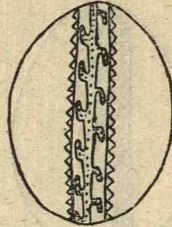
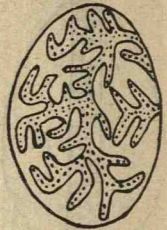
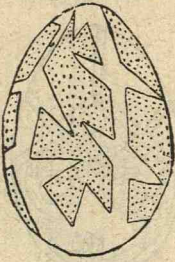
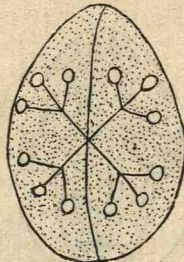
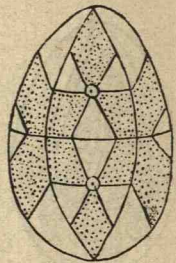
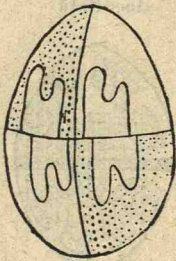
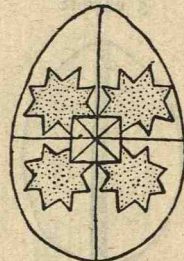
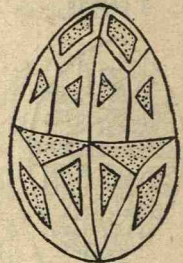
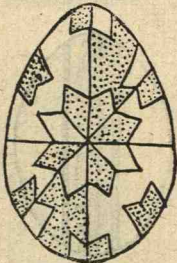
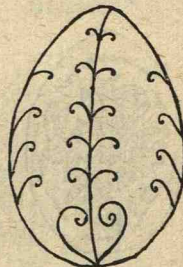
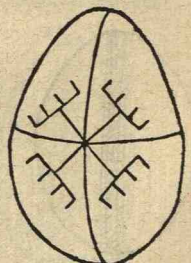
Fig. 62.
ȘabacFig. 63.
Mușcată
în fereastrăFig. 64.
Codru în bucăți
deschisFig. 65.
CireșicăFig. 66.
ScrânciobFig. 67.
Copita caluluiFig. 68.
Flori de cuișoareFig. 69.
Cloșca cu pui

Fig. 70.

Fig. 71.
Scară de podFig. 72.
Greblă

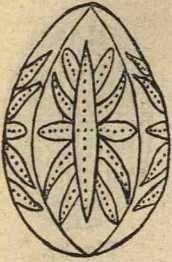

Fig. 73.
Viermele

Fig. 74.
Frunza jugastrului

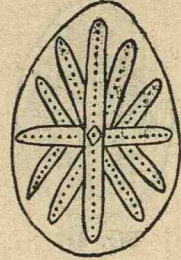

Fig. 75.
Laba găștei

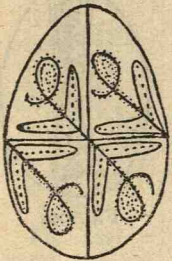

Fig. 76.

Fig. 77.
Dulapul

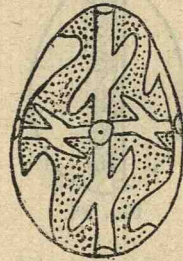

Fig. 78.

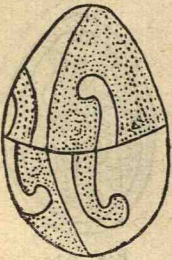

Fig. 79.
Colțul porcului

Fig. 80.
Frunza căpsunei

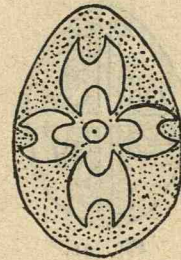

Fig. 81.
Rădașa închisă

Fig. 82.
Ghiara găinii

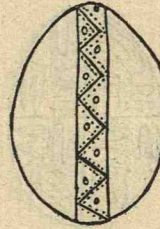

Fig. 83.

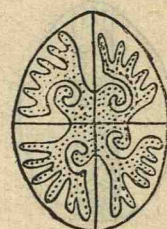

Fig. 84.
Creasta puzei

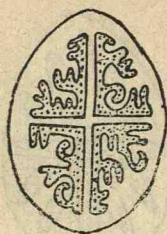

Fig. 85.

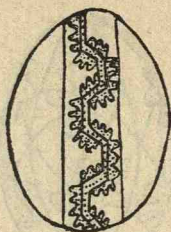

Fig. 86.

Fig. 87.

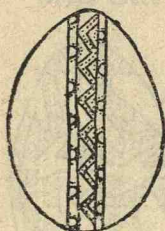

Fig. 88.

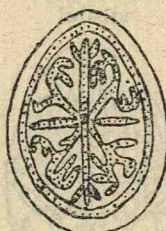
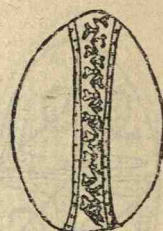
Fig. 89.
Șarpele
în mărăcine

Fig. 90.

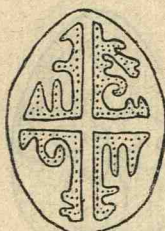

Fig. 91.

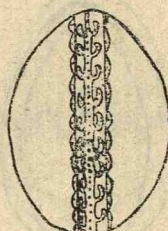

Fig. 92.

Fig. 93.

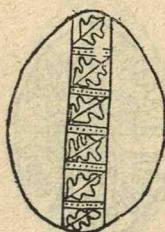

Fig. 94.

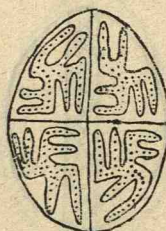

Fig. 95.

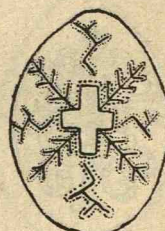
Fig. 96.
Brăduțiu

Fig. 97.
Fierăstrău

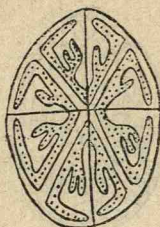

Fig. 98.

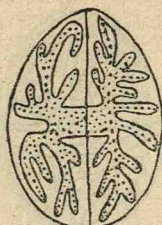

Fig. 99.

Fig. 100.
Calea rătăcită

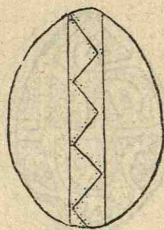

Fig. 101.

Fig. 102.
Mărul lui Adam

Fig. 103.
Goanga

Fig. 104.
Goanga

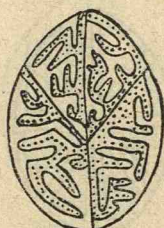

Fig. 105.

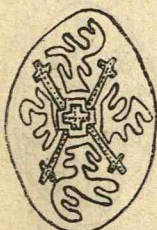

Fig. 106.
Crucea

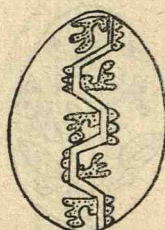

Fig. 107.
Șabac

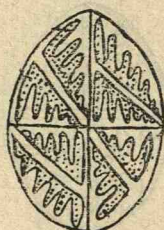

Fig. 108.
Fierăstrău întreg

Fig. 109.
Cresta cocoșului

Fig. 110.
Epurele culcat

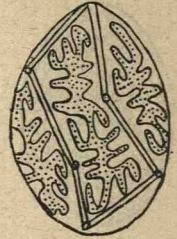

Fig. 111.
Frâul calului

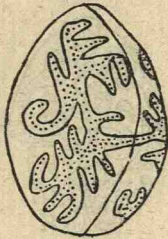

Fig. 112.
Nușoreanca

Fig. 113.
Coda smelului

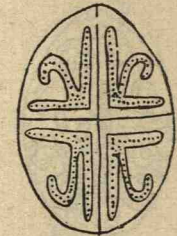

Fig. 114.
Bârligul ciobanului

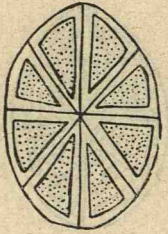

Fig. 115.
Peștele în coteț

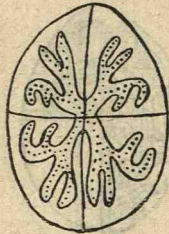

Fig. 116.
Atârânăței

Fig. 117.
Poteca cotită

Fig. 118.
Ciocul pupezii

Fig. 119.
Frunză de stejar

Fig. 120.
Vița de vie

Fig. 121.
Floarea de trandafir

Fig. 122.
Legătura ploștii

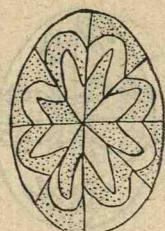

Fig. 123.
Floarea străchinii

Fig. 124.
Legătura ploștii

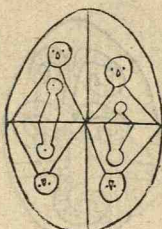

Fig. 125.
Cocoana 'n foișor

Fig. 126.
Codricei

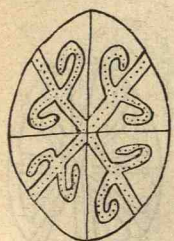

Fig. 127.
Cocosul puștii

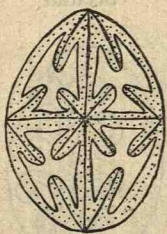

Fig. 128.
Foiaia paltenului
în cruce

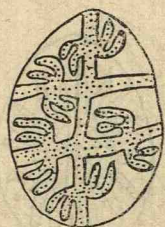

Fig. 129.
Calea răătăcită

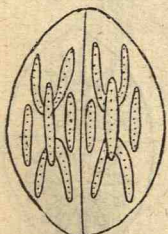

Fig. 130.
Coropișnița

Fig. 131.
Glastă

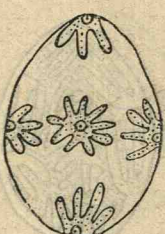

Fig. 132.
Floarea străchinii

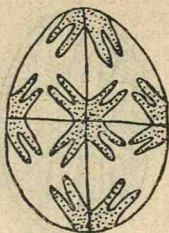

Fig. 133.
Urechile
Iepurelui

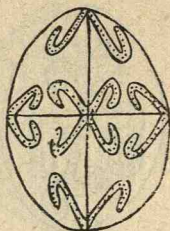

Fig. 134.
Cârligul
ciobanului

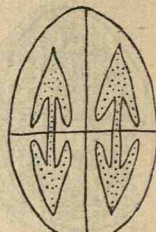

Fig. 135.
Fierul
plugului

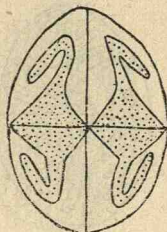

Fig. 136.
Coccoana în foisor

Fig. 137.
Coarnele ber-
becului

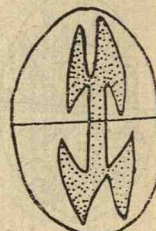

Fig. 138.
Fierul plugului

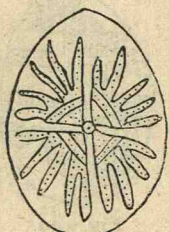

Fig. 139.
Florea străchinii

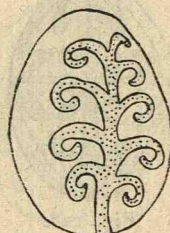

Fig. 140.
Argeșanca

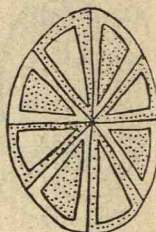

Fig. 141.
Peștele în coteț

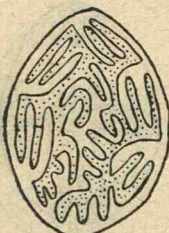

Fig. 142.
Caea rătăcită

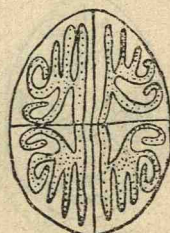

Fig. 143.
Coadă rândunicii

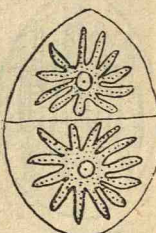

Fig. 144.
Florea străchinii

Fig. 145.
Glăstufă

Fig. 146.
Urechia Iepurei

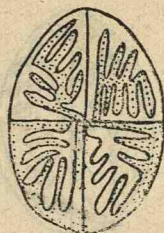

Fig. 147.
Codricei

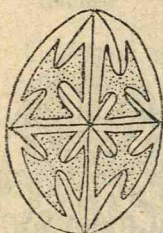

Fig. 148.
Foaia paltenului

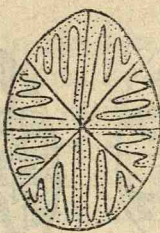

Fig. 149.
Coadă rânduncii

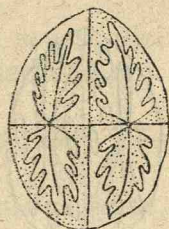

Fig. 150.
Frunza mărăci-nelui

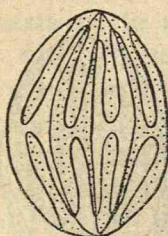

Fig. 151.
Coadă rânduncii

Fig. 152.
Pieptenul

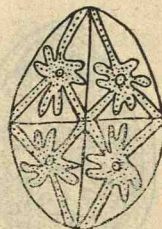

Fig. 153.
Legătura ploștii

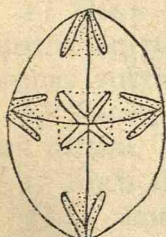

Fig. 154.
Urechile Iepu-relui

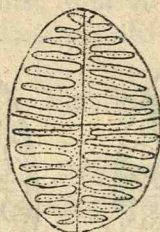

Fig. 155.
Coadă rânduncii

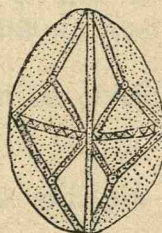

Fig. 156.
Dulapul

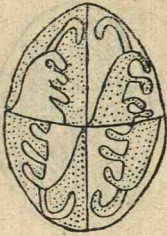

Fig. 157.
Creasta pupezii

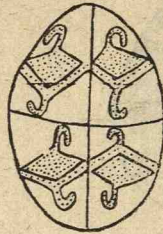

Fig. 158.
Coccoana 'n foisor

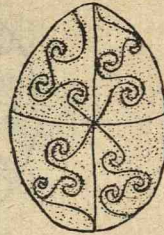

Fig. 159.
Frunza nucului

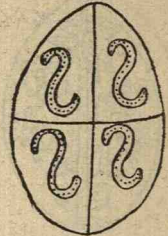

Fig. 160.
Cărligul cioabanului

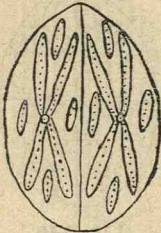

Fig. 161.
Coropijniță

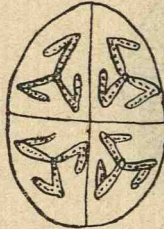

Fig. 162.
Vărtelniță

Fig. 163.

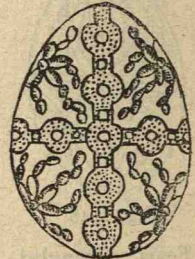

Fig. 164.

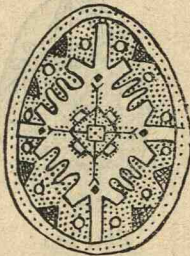

Fig. 165.

Fig. 166.

Fig. 167.

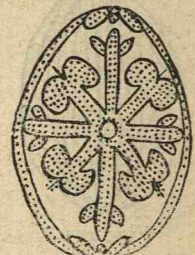

Fig. 168.

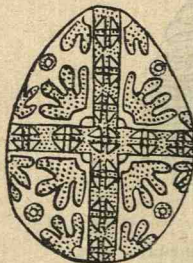

Fig. 169.

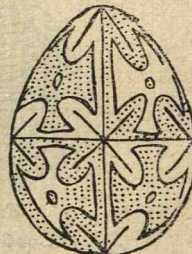

Fig. 170.

ALTE OBICEIURI

PORTUL, CASELE

Corbenii nu se însoară în alte sate, să-i pici cu seu și nici Corbencele nu se mărită decât în satul lor, luându-și, atât femeile, cât și fetele, soț din satul lor ¹⁾.

Femeia este alături de bărbat în toate ocupațiunile. Nimeni nu mănâncă sau bea, fără a se spăla pe față.

Membrii familiei se adresează, unii către alții, cu vorba *tu*, chiar și copiii, către cei mai mari decât ei. Ba încă, și către străini, de orice rang ar fi:

— Apoi, bine, fă, cocoană! De când n'ai mai venit tu dumneata pe la noi!

Ori: «Vezi tu bine dumneata, fă cucoană, că doar n'am vrut eu așa bietoasa de mine; dar ce să faci? Dacă s'o întâmplat așa, iartă și tu».

Portul este curat al Românilor din Transilvania (com. Jina). Mai toată îmbrăcămintea e făcută din lână. Chiar sătenii cari se trag din primii locuitori ai satului se poartă tot ca mai sus. La sătenii cari nu se poartă ca ei, li se zice *Munteni*, pe când lor își zic *Corbeni*. *Femeile* poartă:

a) Două *cretințe* de lână: una în față, neagră și alta în spate, vârgată cu verde, albastru, alb și negru. Țăsătura nu-i tocmai subțire.

b) *Turéci*, în picioare, în loc de ciorapi; opinci cu obiele sau *căltuni*.

c) *Zeghe* de lână neagră și *sarică* albă.

d) O cămașă zisă *ie*, brodată puțin, numai la gât și la mâneci.

¹⁾ Acum în urmă de tot a început să se vadă foarte rari excepții.

e) Invelitura capului constă din: o legătură zisă *vălitură* — un fel de carton, alb, lung și îngust, cu care încing ca și cu un chimir, vârful capului, puțin cam la o parte, dând astfel, capului, forma unui trunchiu de con oblic.

Deasupra *văliturei*, se pune *broboada*, un fel de matipolon alb. Femeile tinere, în loc de broboadă, pun o batistă albă cu cusături frumoase pe margine, batistă ce se cheamă *hiliuță*.

Bărbații poartă, mai toți, căciuli mari, în cap, iarna și vara și pălării tot mari. Apoi, cămăși de cânipă și bumbac, fără râuri sau broderii; zeghi și sărici, opinci, etc. Cămășile flăcăilor au brodate *cruci*, în spate.

Casele sunt joase, cu un etaj. Mai toate, împărțite în două: o tindă și odaia de locuit. În dosul ei, mai fac, sub acelaș acoperiș cu casa, o încăpere zisă pimniță sau magazie.

Podoaba caselor: două paturi cu câte-o țoală pe ele și perne pe la capete și pereți, fără saltea. O laviță ¹⁾ pentru pus pe ea vasele de apă și vasele de gătit.

Pe pereții caselor, în dreptul paturilor, întind un țol subțire cadrilat, zis *scoarță* — în alte părți, *peritare* sau *zăvastră*. În dreapta și în stânga scoarței, cum și la icoane, batiste și șervete frumos cusute — în alte părți ale județului numite *gevrèle*.

OBICEIURI LA NAȘTERE ȘI COPILARIE

După ce se sfârșește botezul, nașul merge la casa părinților lui, cu lumânările aprinse, până acasă, aceasta ca semn că deacî înainte, acel prunc viețuește în lumina creștinismului.

Dacă pruncul este parte bărbătească, este vizitat de nași, cu plocon și alte daruri — în sărbătorile Crăciunului — până se căsătorește. Iar dela acea dată înainte, finul face daruri nașului — tot în sărbătorile Crăciunului.

Plocoanele pe cari le duc nașul și finul, constau din: pâine, carne, țuică, vin, porumb, fasole și alte trebuincioase hranei și obișnuite în bucătăria lor. Finul poartă nașului mare stimă; iar nașul, finului, multă iubire.

¹⁾ În alte părți, talpă.

După aducerea pruncului acasă, dela botez, se face masă și nașul dăruiește bani, în argint, finului, urându-i: «să trăiască», iar părinții pruncului felicită pe naș, cu vorbele:

— Cu ce mână ați botezat, cu aceea să și cununați.

În alte părți, în Muscel: Se știe că la nașterea copilului apar la fereastră ursitorile ¹⁾ cari hotăresc despre soarta noului născut. Nu e bine ca părinții copilului, în cele dintâu opt zile să fie triști, pentrucă scârbesc *ursitorile* și, cum vor fi ele atunci, așa va fi și soarta noului născut. Când se botează copilul, nașul să nu-l *șișue*, dacă plânge înaintea popii, căci îi șișue norocul, ci să-l lase să plângă; asemenea când se duce nașul să-l ia dela mumă-sa, ca să-l boteze, trebuie să lase jos ceva, *argint*, spre norocul copilului.

După botez, nașul merge acasă la părinții noului născut, unde se face masă — la care iau parte rudele și prietenii și dau câte un dar pruncului. Nu e bine ca mama copilului să se încingă cu betele dela botez — pentrucă îmbătrânește curând și va fi mai mult bolnăvicioasă.

Când copilul împlinește un an, i se pune pe cap un pahar cu vin și, deasupra, o azimă și o rupe pe pahar; din azimă muiată în vin, se dă copilului să mănânce.

Aceasta e semn că se urează ani mulți, pâinea fiind în fiecare an nutrimentul omenirei.

La cumetrii. Până copilul nu împlinește trei ani, *i se taie moțul*. Atunci se face petrecere (cumetrie) la casa părinților. După ce se ospătează toți cei adunați, se pune copilului peste moț, doi covrigi și nașul, înainte de a i-l tăia, întrebă pe copil:

— De ce ți-e moțul, fine?

Și copilul, învățat de acasă, răspunde: — «De cal», «de vacă», ori de alt animal, ce dorește să-i dăruiască nașul. Nașul îi taie atunci moțul și-l dăruiește cu ceva (cu animalul pe care l-a cerut, ori cu altceva mai ieftin, dacă nu-i dă mâna). Apoi, nașul dă daruri în bani, atât el, cât și mesenii; dar pleacă și

¹⁾ Deaceea, se pun — în a treia sară — *ursitorile*: din pâine, ceapă, țuică, vin, carte (de e băiat) ori cusături și *fuioare* (de e fată), sare, lumânare aprinsă — să vază ursitorile — și un franc — toate pe masă, la icoane. Atunci, moașa se închină, rugându-se să vie ursitorile să-l ursească bine; apoi se culcă toți și-și spun visurile dimineața, când moașa ia darurile puse de seara pe masă.

nașul cu nașa, încărcăți de daruri: șervet, dermeà (ori maramă), plosci cu vin și rachiu, plocon etc.

LOGODIRE

În Corbi, în unele părți, tânărul care dorește a se căsători, trimete pe tatăl său, la tatăl fetei pe care dorește să o pețască și acela îi zice:

— Măi, vrei tu să iea feciorul meu pe fata ta?

— Vreau, mă, d'oi fi dela Dumnezeu! — răspunde tatăl fetei.

Dacă se dă răspunsul acesta, apoi *cuscrii*, hotăresc ziua pentru logodnă, și pentru atunci se gătesc, la tatăl fetei, bucate, pe cari, până la sosirea familiei tânărului — în seara de logodnă — le țin învălitate cu o pânză albă, în semn de curățenie.

Mai pe seară, sosește și tânărul cu ai lui, aducându-și fiecare *merinzi* în glugile lor și, intrând în casă, salută cu « Bună sara », apoi își iau loc într'un colț al casei; iar familia fetei, într'alt colț.

Deaci înainte, părinții tânărului se zic socri mari, iar ai fetei, socri mici; tânărul, ginere, iar fata, mireasă. Între socri se schimbă cuvintele:

— De ce-ați venit dumneavoastră pe la noi?

— Știți dumneavoastră de ce.

Apoi, se dau în vorbă pentru zestrea cu cari, și *părinții fetei și ai tânărului*, își norocesc copiii. Și fac foaia de zestre, pe care o iscălesc toți.

În Corbi, este obiceiul frumos, ca, din pricina multelor datine ce trebuiesc împlinite la nunți, ori pentru ca socrii să fie ocoliți a răspunde la toate întrebările ce li se pun de către oaspeți, în timpul nopții, cea mai mare parte din îndatoririle socrilor, le ea — dela logodnă înainte — o persoană care se cheamă *vornic*.

Vornicul trebuie să fie un sătean mai curagios, guraliv și cu rost într'ale vorbii. El mai știe și pe de rost, multe din întrebările și răspunsurile cari au loc în timpul nunții. Iar după ce se fac foile de zestre — că se fac două — una pentru ginere și alta pentru mireasă, vornicul ¹⁾ își începe slujba și invită

¹⁾ Al cărui rol, în alte părți e făcut de lăutarul țigan.

pe socrii mari să stea la o masă lungă, care e pusă mai dinainte în casă. Apoi, se îndreaptă către socrii mici:

— Ei, socrilor, arătați-ne pe omul pentru care ne-am adunat aici.

— Iată-l.

Și atunci, iacă vine mireasa și vine și ginerele, amândoi îmbrăcați în zeghi, băgate numai pe mâna dreaptă; în mâna stângă țin: fata, o batistă cusută în casă; iar ginerele, o monedă de argint.

Acolo, mireasa cu ginerele șed alături și, cât se poate de ascunși de vederea oamenilor, schimbă între ei lucrurile ce țin în mâna stângă.

In alte case, tot în Corbi, se urmează obiceiurile de mai jos:

După ce tatăl băiatului cu al fetei se înțeleg asupra zestrei ce se dă tinerilor — se hotărăște seara logodnei. Și așa, la socrul mare, în seara aceea, se strâng rudele, prietenii, vornicul și lăutarii. Și toți, după ce înserează, pleacă la socrul mic.

Se are grijă ca lăutarul să nu cânte pe drum, nici când pleacă, nici când se înapoiază.

Apoi, fiecare din cei cari merg la logodnă, are o glugă cu mâncare și o ploscă cu țuică. Merg așa până la casele socrului mic, unde deschid poarta și intră în curte.

Acolo însă nu e nici o mișcare; iar lampa e închisă. Și începe *vornicul ginerelei* (că e și la casa socrilor mari și la a socrilor mici, câte un vornic deosebit) să strige:

— Aici sunt gazdele?

Aceia tac și iar strigă vornicul, până de trei ori:

— Aci sunt gazdele?

Cei din casă, după ce mai tac, răspund:

— Cine sunteți?

Iar vornicul cela răspunde:

— Oameni buni; niște călători, rebegiți de frig și uzi până la piele de sloata de afară. Dă-ne și nouă loc să ne adăpostim și să ne încălzim, că ne prăpădim de frig.

Atunci gazda, după ce mai așteaptă ceva-ceva, răspunde:

— Dacă sunteți oameni buni, vă dăm voie, și, deschizând ușa, mai zice:

— Ce umblați, ce căutați? Ce rost aveți de veniți la noi, noaptea?

Apoi, ștergându-se la ochi somnoros, adaugă: «Că abia adormiserăm».

Acù, cel care zice așa, e vornicul dela mireasă și se ea la ceartă cu celălalt vornic. Și cel ieșit arată pricinile pentru cari nu-i pot primi; iar celălalt — cel d'afară — spune și el altele mai puternice ca să fie primit.

Iar dacă vede și vede, se apropie de ușă și împinge pe vornicul din casă. Și așa, intră în tindă și apoi în casă; iar după el, ceilalți logodnici, cu ginerele, cu socrul mare, soacra mare, nunul, nuna. Când intră în casă, grăiește, fiecare:

— Bună dimineața ¹⁾, bine v'am găsit sănătoși!

— Bine ați venit sănătoși! — zic cei trei - patru oameni dela masă, rude ale socrului mic. Apoi se așază toți la masă, dar pe masă nu se vede nimic, că mâncarea e învelită cu un prosop lung.

Și așteaptă, așteaptă ei câtva, până, iată, începe să strige vornicul:

— Soacre mic, vino încoace.

— Ce vreți? — zice socrul, venind.

— N'am venit ca să mâncăm; am venit să ne dați un om mai însemnat.

— Vă dau bucuros, dacă cereți.

Și iese socrul pe ușă; iar mesenii așteaptă.

Atunci, socrul mic, știți ce face? *Aduce o slută*, sdrență-roasă, *soioasă*, ca vai de lume și zice:

— Iacă, v'am adus ce-ați cerut.

Mesenii se pun pe răs, iar vornicul zice:

— Nu ne mulțumim cu asta, soacre mic. Asta să plece. Adu-ne alta mai frumoasă.

Și socrul mic iar iese pe ușă. In urma lui, iată vine soacra mică, cu mireasa.

Ginerele, dela masă, cum o vede, se scoală în picioare și face schimb cu mireasa care-i dă un ștergar frumos, lucrat de ea; iar ginerele, îi dă o piesă de argint sau de aur.

¹⁾ Pe orice vreme, la nunți se zice «bună dimineața», iar la moarte, pe orice vreme: «bună seara».

Și după schimb, ginerele sărută mâna la soacra mică, la socru și la nași. Pe urmă?

Se descoperă masa, luându-se prosopul cu care a fost acoperită. Ce e pe masă?

La mijloc, o ploscă cu țuică; iar dela un cap la altul al mesei, înșirate pâini. Scot, și cei cari au însoțit pe ginere — toți — scot mâncarea și ploștile.

Socrul mare ciocnește plosca cu socrul mic, zicând:

— Noroc! Bine v'am găsit sănătoși!

— Bine-ați venit sănătoși.

Șed la masă și merg ploștile din mână'n mână, la toți mesenii. Apoi, după ce se sfârșește masa, vornicul strigă pe socrul mic.

— Vino, soacre, la meseni, să te înțelegi cu cuscii: când hotărâți nunta?

Și vine cea și se înțeleg.

Mai înainte vreme, tot la logodnă, se înțelegeau socrii asupra zestrei ce da fiecare tinerilor. Acum se înțeleg mai dinainte.

După masă, jocuri frumoase și mândre cari durează până la miezul nopții, cu strigăte interesante, ca:

Ciobănaș la oi am fost,	Numai una din mioare
Oile nu le cunosc:	C'are râuri pe la poale!..

.

În alte părți, încă de zi, pe la prânz, ginerele cu nașul și cu ai lui — cu lăutari și cu bucatele agonisite pentru gătit, pleacă în căruțe și trăsuri, la casa miresei.

Acolo, se pun oalele la foc — cheltuiala fiind toată a ginerelei — și pe când se gătește mâncarea, se încep în curte, horele de flăcăi și fete. În acelaș timp, în casă, se pune o masă la care se așază frunțașii satului, împreună cu cei veniți și fac foaia de zestre a miresei (în Corbi se face și a ginerelei).

Când foaia de zestre se sfârșește, cel care a scris-o o dă în mâna miresei, iar aceasta o dă ginerelei.

Logodna se mai zice și *așezat*. Nu e bine ca logodnele să se facă Marția, Miercurea ori Vinerea, că nu li-se întâmplă bine celor cari se căsătoresc.

Unele din fetele cari au dorința să se mărite și nu le cere nimeni, păzesc prilejul când se altoesc pomii și, noaptea următoare, după altoire, rup altoiul — fără știrea stăpânului — și zic: «nu vă las să vă uniți, că, în locul vostru, vreau să mă unesc eu cu un altoiu de neam omenesc, c'așa a fost dat, dela Dumnezeu lăsat ».

OBICEIURI LA NUNȚI

In seara ajunului nunții, se face *fedeleșul*, cu petrecere atât la ginere, cât și la mireasă.

La *mireasă*, se prepară o pâine, care se încarcă cu fructe, turte dulci și covrigi. Pâinea aceasta, așa împodobită, se cheamă *pupăză*. Din ea, se dă fetelor cari vin la mireasă.

La *ginere*, se prepară *steagul*, un chip de drapel format din batiste colorate — coada fiind înfășurată cu bete, iar în vârful-i, având un busuioc și două coade de cocoș.

In dimineața nunții, nașul vine la fin, își alege câțiva oameni din cei cari însoțesc nunta și-i ia acasă la dânsul, spre a face masă, ca, deaci cu toții, să plece să ia mireasa. Aceasta închipuește că nașul trebuie să fie înconjurat de oamenii săi la nuntă.

Apoi, la un semn, toți pleacă spre casa miresei, în goana cailor dela călăreți și dela căruțe. Ginerete merge călare. Are, în dreapta și în stânga 2 *băieți* ziși *frați de ginere*, cari, ca semne de distincție, poartă căciulile înconjurate cu niște cordele formate din hârtie aurită.

Când pleacă de acasă, vornicul dela ginere zice:

— Iacă, plecăm 100 fără unu și venim 100 tocmai.

Se duc înainte, cu alaiu și, când sosesc la mireasă, înainte de a intra în casă, se zic *orațiile*, vorbire a vornicului dela ginere, către vornicul dela mireasă.

Vornicul ginerelui zice cam vorbe d'astea:

— Măi frate vornice, măi frate vornice, măi frate vornice!

Am venit după *vidra* cu cisme'ncălțată

Cu rochie 'nfășată

Pe seama noastră gătată...

Iau mireasa și apoi pleacă toți la casa ginerelui. Se duc la biserică, iar deaci acasă, la ginere. Când sosesc acolo, ai casei au grijă ca înainte de a intra în casă, să puie la scară o masă de cele rotunde jos, învelită cu pânză și cu o ploscă și-o pâine pe ea.

Și acolo, soacra mare, luând de mână pe mireasă, ocolește cu ea masa, strigând soacra, ca un fel de chiot de horă:

Hi, hi! Și cu nor și cu ficior
 Și cu lie de fuior, hi hi, hi...
 Și cu nor și cu ficior
 Și cu lie de fuior!

(Așa de trei ori).

Se dă miresei un *colac de pâine* și i se spune să privească prin el, spre ginere, care stă în tinda casei.

Apoi, se pun mesele, și se cheamă și preotul spre a ceti deslegarea meselor.

Cu acest prilej, preotul cetește o parte din serviciul *paras-tasului*.

Se face și *colivă*.

După ce sfârșește serviciul, preotul îndeamnă pe tineri spre paza bisericii și a datinelor creștinești. Tot atunci, își aleg o zi de sfânt, pe care, în toți anii, fără greșală, să o prăsnuiască.

Apoi, mai spre seară, adună sătenii — chemați de ginere — să stea la masă. Aci, după cel dintâiu fel de bucate, încep mai multe obiceiuri, în ordinea următoare:

Nunul dă finilor o *vadră* nouă, iar vornicul pronunță — în acelaș timp — ca din partea nunului, vorbele următoare:

— Să iea în bine, finii dela naș:

C'o oaie
 bălaie
 Și-un *ciubăr strungăreț*
 Și cu *strungăreața* în el.

Vadra este ținută la spatele ginerelei și miresei, cu o *noătenă* cornută (de 1 an) și cu două lumânări aprinse în coarnele ei, de către cei doi frați de ginere.

După aceasta, finii fac daruri nașilor. Vornicul le prezintă cu vorbele:

— Să iea în nume de bine dela finii dumnealor.

Apoi, tot dânsul mulțumește finilor din partea nașilor, cu vorbele:

— Nașii mulțumesc finilor pentru cinstea ce le-a făcut.

După aceasta, urmează *cinstea miresei*: înainte de a se pune cel din urmă fel de bucate, vine vornicul pentru a primi darul miresei. Incepe adunarea darurilor, prin vorbele următoare:

— Iată ce zice socrul mic și cu soacra mică:

La o casă nouă, toți să ajutăm,
Care cu mult, care cu puțin
Că picături multe, fac balta mare...

Atunci, mesenii pun bani în farfuria vornicului, fiecare cât poate; iar vornicul spune tare pentru fiecare în parte cât a dat, mulțumind din partea miresei. Apoi mulțumește la întreaga masă.

Tot înainte de a se pune cel din urmă fel de bucate, vornicul vine să adune dela meseni, *cinstea ginerelei*, zisă și *răvașul ginerelei*.

Incepe strângerea banilor prin următoarea vorbire:

— Bună dimineața, masă frumoasă. Uite ce zice nunu' mare și cu nuna mare, socrul mare și cu soacra mare, că a trimes de o zi și de două pe la casele dumneavoastră și dumneavoastră ați lăsat căile și cărările și ați venit, că așa s'a și căzut; iar dumnealor au fost datori să vă primească întâiu, afară, cu niște cuvinte dulci și frumoase; de afară în tindă, din tindă în casă; la niște scaune de hodină, și la mese întinse, cum îi place și lui Dumnezeu și la oamenii de omenie. Pe masă am avut:

Puțintele bucate
De Domnul sfânt lăsate,
Prin vase strecurate

Și pe masă sus arătate
Și iar puțină băutură
Pentru udătură

De Domnul sfânt lăsată, Din mâncare am luat
Prin vase strecurată, Cu toții de am mâncat
De dumnealor gătată.

«ca să nu ne fie foame. Și din băutură am luat, ca să nu ne fie sete ».

«O fi fost astea, sau o fi fost ceva, în deșert... pentru că omul la nuntă e foarte învăluit. Dumneavoastră însă, ca frați și puteți să iertați ». Și mai adaugă: — «Uite, frate, ce zice și nunul și socrul mare și nuna și soacra mare: că am avut un obicei dela moși dela strămoși, să ajutăm la casa nouă:

« Care cu mult,
« Care cu puțin
« Care cu cuvânt bun »

După aceasta, dă darul mai întâiu nunul și apoi ceilalți. Vornicul are grijă de mulțumește la toți: mai întâiu, în parte la fiecare, apoi la toți mesenii din partea nunului și socrului, pentru dar.

ALTĂ URMARE ȘI ALTE OBICEIURI

Vineri, înainte de nuntă, chemătorul cu plosca se duce în tot satul și cînstește pe cine găsește acasă, zicând:

— Să vă faceți veseli la socrul mare (cutare) la nuntă.

Iar Sâmbătă vestește pentru a veni oameni la nuntă, la socrul mic.

Sâmbătă seara, se strâng fetele vecine la mireasă și fac cununi de *foiachiu*, le gătesc cu foi de poleială și alte diferite culori și le pun pe căciuilile *feciorilor cari sunt în spate*: unul stă în spate și are să stea și la cununie, în spatele miresei și altul în spatele ginerelui. Acești doi feciori însoțesc totdeauna pe ginere de acasă până se sfârșește cununia la biserică și deaci iar până acasă.

După sfârșirea cununilor de *foiachiu*, joacă, apoi li se pune masă. După masă, pleacă fiecare acasă.

Când înserează, vin cei chemați la nuntă și, când intră în casă, la socrul mare sau mic — că-s petreceri și la ginere și la mireasă — se întâmpină în tindă, cu vorbele:

— Bună dimineața soacre (mare sau mic). Bine v'am găsit sănătoși.

— Bine-ați venit, sănătoși.

Așa, stau la masă la socrul mic, dar nu mănâncă până nu vine *pupăzarul* dela socrul mare. Și stau doar de vorbă.

Și, colo târziu, iată că vine pupăzarul. El are o glugă în care se găsesc următoarele lucruri: o *bitușcă*, pieptar, bete și cârpă de legat la cap. Pupăzarul intră în casă; dă bună dimineața mesenilor și dă gluga, vornicului dela mireasa.

Vornicul atunci cheamă pe soacra mică:

— Soacră mică, primește dela soacra mare o glugă frumoasă.

— Să trăiască sănătoasă! — zice soacră primind gluga și dă și ea o altă glugă.

Pupăzarul apoi se înapoiază dela socrul mic la socrul mare cu gluga dela soacra mică. În acea glugă să găsește o cămașă cu o basmă legată de baiera cămașii, cusută de mireasă cu flori frumoase în cele patru colțuri, o steblă de busuioc, o turtă dulce și zahăr.

Pupăzarul intră în casă, la soacra mare, cu gluga și o dă tot vornicului. Acela cheamă pe soacra mare și zice:

— Soacră mare, soacră mare, primește dela soacra mică o glugă frumoasă.

— Să trăiască sănătoasă! — zice și aceasta, luând darul.

Apoi, în dimineața nunții, toți feciorii se strâng la ginere, călări pe cai și 4—5 din ei se duc la naș. Acela îi întâmpină cu masa, la care mai sunt chemați, tot de naș, încă vreo câțiva feciori.

Așa, pleacă pe urmă toți la ginere. În timpul acesta, până la sosirea nașului, ceilalți feciori dela ginere sunt puși la masă și ospătează. Ba, când sosește nașul, mai stau cu toții, încă vreo câțiva vreme la masă.

Nașul are în mână un *steag* cu un buchet de flori în vârful prăjinii, și împodobit cu basmale cusute cu flori frumoase.

Acù, deacolo, dela ginere, pleacă toți și cu steagul în mijloc; pe la jumătatea drumului, au grijă de mai micșorează pasul cailor căci, atunci, 3 călăreți, aleși din vreme, se duc cu vornicul înaintea celorlalți, la mireasă, cu caii în răpi, ca să aibă timp să se înapoieze iar la ai lor.

Vornicul sosind cu cei 3 călăreți, la socrul mic, strigă:

— Măi frate vornice, măi frate vornice, măi frate vornice.

Acela, după un timp de tăcere, iese în ușa tindei, vornicul dela socrul mic și ascultă. Și zice vornicul dela socrul mare:

— Bună dimineața, frate vornice. Bine v'am găsit sănătoși.

— Bine-ați venit sănătoși.

Vornicul dela ginere întinde plosca spre cel dela mireasă; dar nu i-o dă până ce cestălalt nu-i dă plosca lui.

Cel dela mireasă mai are, în afară de ploscă, și-o *pupăză*, pe care o ține ascunsă sub haină.

Vornicul dela mireasă dă plosca celui dela ginere. Acesta nu-i dă plosca lui și-i spune:

— Frate vornice! Mi-ai dat plosca, dar mai ai ceva ascuns și atunci când mi-i da și aceea, vom ciocni voioși cu ploscile.

Vornicul dela mireasă atunci mai încurcă lucrurile, dar, în cele din urmă, dă și pupăza către vornicul dela ginere. Ciocnesc apoi schimbând ploscile.

— Bine v'am găsit sănătoși.

— Bine-ați venit sănătoși.

Apoi cei veniți la mireasă se înapoiază la ginere, voioși și cu caii tot în răpi. Acù, pupăzarul dela ginere, uită, câteodată să ea el întâiu, plosca dela celălalt pupăzar și i-o dă el întâiu. Atunci, acesta nu-i dă nici plosca lui, nici pupăza și se duce la ceilalți nuntași, plouat. Călăreții râd de ei că n'au făcut nici o ispravă la casa miresei.

Când ajung nuntașii la socrul mic la poartă, le iese înainte o femeie cu o vadră plină cu apă și-o aruncă pe călăreți. Acolo, vornicul strigă de trei ori: — Frate vornice! ...

Atunci, se deschide ușa și iată iese mireasa în tinda casei, însoțită de alte fete și, printr'un colac pus la ochi, se uită la ginere... și tot așa se uită și ginerele la mireasă.

Vornicul dela mireasă iese în pragul ușii. Cel dela ginere zice:

— Bine v'am găsit sănătoși.

— Ce umblați, ce căutați? — întreabă cel dela mireasă.

— Ce umblăm, ce căutăm, la nimeni samă nu dăm. Că, uite, frate vornice,

Domnul nostru împărat
De dimineața s'a sculat,
Chică neagră a pieptănat
Și pe ochi el s'a spălat,
Mare oaste a adunat,
La vânătoare a plecat
Și el a cutreerat:

Dealurile cu pietrile,
Munții cu brazii,
Și-a dat de-o urmă de că-
prioară
Și am zis cu toții noi
Să fie 'mpăratului nostru so-
țioară
Și am gonit pe coastă de vale
Până la casa dumitale:

Ori să ne dați urma,

Ori căprioara...

Atunci vornicul dela mireasă arată pe două bătrâne, îmbrăcate prost și zice:

— Uite, sunt *acestele*, pe-aici.

Da vornicul dela ginere grăiește:

— Nu cunoaștem pe acestea: Căprioara noastră este încălțată cu cisme și cu potcoave de aur.

— Atunci — zise vornicul dela mireasă — dați-vă jos, să ne mai înțelegem în casă.

Atunci, vornicul dela ginere aruncă pupăza peste casă și o așteaptă în dosul casei. Mai multe fete, când o văd, se întrec: care s'o prindă?

Cea care o prinde, atunci, o face bucăți și o împarte la celelalte fete. Pe urmă călăreții se dau jos și-și leagă caii de gard; iar pe al ginerelui și al nașului îl plimbă un fecior.

Vornicul îi poștește în casă și-i așază la masă; iar vornicul dela ginere zice:

— Uite, frate vornice, mi s'a întâmplat o nenorocire.

— Ce nenorocire, frate?

— La o podișcă, caii învierșunați au dat peste o babă bătrână și i-au spart capul.

Dă-mi un cot de bumbac,
Să legăm baba la cap!

Vornicul atunci strigă *terfelița* și-i spune să-i aducă un *cot* pentru meseni.

Terfelița, atunci, vine cu o cârpă, de acelea cu care șterge vasele și lingurile.

— «Cu d'astea vii?» — zice vornicul și o trimete îndărăt să aducă alta mai frumoasă.

Atunci, terfelița vine cu două ștergare frumoase și le dă la cei doi vornici. Vornicul dela socrul cel mare strânge dela meseni doi gologani și-i dă vornicului dela mireasă:

— Na! Să ne ții pe mâncare și băutură trei zile.

Se aduce mâncare și băutură la masă. Apoi, după puțin timp, vin mireasa și ginerele ținându-se de mână și îngenunchează în fața mesenilor, pe un așternut frumos; înaintea lor, stau părinții miresei.

Ginerele zice:

— Faceți bine, cinstiți părinți de ne iertați și ne binecuvântați.

Părinții zic: — Dumnezeu să-i ierte și să-i binecuvinteze. Apoi tinerii se scoală, sărută mâna părinților, nașului și nașei. Nașul îi iea de mână și-i duce afară unde pornește hora miresei. Se învârtește hora de trei ori, în cântecul din gură și din vioară al lăutarului; pe urmă, mireasa se suie în căruță cu două verișoare, iar ginerele și nuntașii pornesc călări. Și merg și merg.

Dar la calea jumătate, vornicul se înapoiază tot la casa socrului mic și strigă de trei ori:

— Măi frate, vornice, măi frate vornice, măi frate vornice!

Vornicul iese așa, ca somnoros și ștergându-se la ochi și întreabă:

— Ce-i pricina de-ai venit?

Acela nu-i spune deocamdată; încep să glumească, ba de una ba de alta și, după ce isprăvesc glumele, vornicul dela ginere zice:

Toate fetele-s încinse

Și mireasa neîncinsă.

Și mai glumesc și se cinstesc între ei cu ploscile. Apoi, vornicul pleacă; iar cel dela mireasă îi dă un *colac* mare legat cu betelele miresei.

Pe urmă, *pupăzarul* și cu doi călăreți pornesc la casa socrului mic și cer dela vornic *pupăza* și iarăș ajung pe nuntași.

Când ajung la casa socrului mare, vornicul strigă de trei ori:

— Soacră mare, deschide ușa!

Ea o deschide, apoi vornicul zice:

— Am plecat o sută fără unu și acum aducem suta deplin.

Pupăzarul aruncă pupăza peste casă și fetele prind să o împartă între ele.

Soacra aduce o masă și o glugă așternută pe masă. Mireasa apoi se dă jos din căruță punând un picior pe masă și pe celălalt jos. Apoi, soacra mare, cu mireasa de mână, ocolește masa de trei ori.

Un flăcău din spate pune pe capul miresei un *cașcaval* și un *drob de sare* și o femeie chiuie:

U iu iu și bine-mi pare:

Și cu nor' și cu ficior

Și cu iie de fuior!

Apoi, se fac până seara, jocuri în curtea socrului.

Spre seară, când se strâng oamenii la masă, iese mireasa afară din casă cu o vadră cu apă și toarnă să se spele socrul și nașul. Unii, mai glumeți, dau pe la spatele lor, unii cu cenușe în mână, alții cu mălaiu și, după ce se spală nunul și socrul și mireasa le întinde ștergarul ca să se șteargă — glumeții se reped și aruncă pe mâinile lor: cenușe și mălaiu.

Mireasa lasă vadra jos, sărută mâna socrului și nașului și le dă câte un ștergar frumos.

Apoi ginerele, vine de ia mireasa de mână și împreună cu nunul, intră în casă și dă o « bună dimineța » la meseni.

În timpul mesei, *terfelitele* se duc la socrul mic și aduc o sumedenie de pânzeturi cusute frumos, apoi le dăruiește: la socru mare și la nun, câte-o cămașă; la soacra mare și la nună, câte-o iie.

După aceea, le împart: mai întâiu, la neamuri, apoi la ceilalți meseni, câte un ștergar frumos.

Una din *terfelite* ține desagii cu pânzeturile și alta le dă vornicului, după cum îi spune mireasa.

Vornicul strigă tare către acela pe care-l dăruiește:

— Frate (cutare), luați în bine dela mireasă, cu un ștergar frumos.

Iar primitorul răspunde:

— Să trăiască sănătoasă, să facă multe și frumoase!

După sfârșitul mesei, vornicul primește *darul pentru mireasă*, zicând:

— Oameni buni și masă frumoasă! Avem câte un obicei dela moși, dela strămoși, să ajutăm la casă nouă:

Care cu mult,
Care cu puțin,
Care cu un cuvânt bun...

Și ia darurile dela toți. Apoi, se mai pune un rând de mâncare.

Atunci, vine unul din spate, cu o *oaie cornută, cu două lumânări lipite în carne*; oaia este dela naș și o dăruiește ginerelei.

Ginerele sărută mână nașului; iar mireasa, pe a nașii. Apoi, vine ginerele cu o ploscă cu vin, cu lumânarea aprinsă lipită pe ea și i-o dă nașului, sărutându-i mână, asemenea și nașii.

Atunci, vornicul zice:

— Ia în bine, nună mare, dela finul dumitale, cu făclii aprinse, cu pahare pline.

Tot așa către nună:

— Ia în bine, nună mare, dela fina dumitale, cu făclii aprinse, cu pahare pline...

Apoi, se ia *darul și pentru ginere*. Vornicul grăiește:

— Fraților și masă frumoasă! Ce zice nunul mare și nuna mare, socru' mare și soacra mare și toți ai casei? Că v'a trimis de o zi, două; dumneavoastră ați fost datori să veniți la casa dumnealor, că așa s'a și căzut. Dumneavoastră v'ați lăsat toate...

Toate căile
Și toate trecătorile...

Dumnealor au fost datori să vă primească de afară cu niște cuvinte bune și dulci:

De-afară 'n tindă,
Din tindă 'n casă,
Din casă, la masă.

Iar pe masă, puțințele bucate, prin vase strecurate, de Domnul sfânt lăsate, pe masă pus arătate; iar puțintică băutura prin vase strecurate de Domnul sfânt lăsate, pe masă pus arătate. Din băutura am luat cu toții, am băut să nu ne fie sete, din bucate am luat cu toții și am mâncat să nu ne fie foame.

«Știe Dumnezeu

«O hi de alea,

«O hi de-alea,

«Ce-om vedeă de bine,

«Să luăm în nume de bine;

«Omu' la astea e'nvăluit

«Știe Dumnezeu!

«O hi de alea:

«Ce-ați văzut în bine,

«Luați în nume de bine,

«Ce-ți fi văzut în deșert,

«Iertați ca frați și ca prieteni.

.

Vornicul când zice vorbele astea, ia căciula din cap și se scoală în picioare:

Apoi, cum sfârșește el, începe darul pe care mesenii îl fac ginerelei. Se scoală apoi toți dela masă și pornesc jocurile cari țin până la miezul nopții.

Luni dimineața, mireasa, schimbată în portul femeiesc, se duce cu o vadră cu apă, care are în partea de sus, o *cunună de foiachiu*, jurul împrejurul vedrei, însoțită de o fată.

Ele țin vadra printr'un ștergar frumos, pus în loc de lemn, trecut prin urechile vedrei.

Merg întâiu la naș și apoi la părinți. Pe drum, cine întâlnește mireasa, îi aruncă o monedă în vadră.

Alifel: Inainte de nuntă, cu două trei zile, se umblă cu plosca prin sat și se invită lumea la masă. Iar în seara ajunului nunții, e *fedeleș* și la ginere și la mireasă.

La mireasă, se pun mese și stau la ele, vecinii cu rudele; iar la ginere, stă și nașul, care, la orice plecare din casa ginerilor, ori venire — în timpul nunții, e însoțit de ginere, dus cu căruța și cu plocon.

Înainte de a se așeza la masă, cei dela ginere trimet 4 merinzari cu un coș (în vechime eră gluga) în care pun: 2 pâini, o cracă de brad, hârtii de brad, o beteală (de multe ori, făcută de nună) și floarea de mireasă. Le dau în mână plosci și-i trimet și cu lăutari. Merinzarii să fie *case întregi*: ori oameni însurați, ori flăcăi cărora să le trăiască amândoi părinții; nu văduvi și nici feciori fără unul din părinți.

Când sosesc la mireasă, zic: — « Bună dimineața, cinstiți socri mari! »

Mireasa se scoală, sărută mâna la merinzari, îi pune la masă și le dă șervete.

Apoi pleacă îndărăt, fără lăutari — cari rămân la mireasă — cu ploscile pline și cu coșul încărcat cu d'ale îmbrăcăminteii, necesare ginerelui și lucrute de mireasă: cămașa de ginere, pantaloni, brâu, bete, ciorapi, covrigi, turte dulci, zahăr, batiștă (de brâul cu bete), ș. a.

Lumea rămâne la masă. Iar merinzarii își văd de drum și, când ajung la ginere, găsesc și pe nun acolo și duc darurile dela mireasă.

În dimineața nunții, sunt anumite obiceiuri, atât la casa ginerelui, cât și la a miresei.

La *casa socrilor* mari, se rade, ginerele de către un băiat cu mumă și cu tată; iar lăutarul cântă « cântecul ginerelui ». Atunci, cine e mai slab de fire, plânge când aude:

Ce bine trăiam flăcău,	Dar acuma mă'nsurai,
Când eram la taică-meu!	Multă dragoste stricai;
Puneam șaua, când vream eu	Nu stricai numai p'a mea
Și plecam, unde vream eu...	Ci stricai p'a multora,
Calul meu și șeaua mea,	La neveste cu bărbat,
Nu mă știă niminea,	La fete de măritat.

Băiatul care a « ras » pe ginere, îl gătește apoi frumos, cu betele numai ciucuri și-i pune doi *galbeni* în căciulă și-o floare în piept.

Apoi ginerele — după obiceiul ca pe naș să nu-l aducă nici-odată cu mână goală și nici la el să nu se ducă fără plocon — are grijă că tot în dimineața nunții, ginerele ia cu el o fată

mare cu mumă și cu tată și-i dă acelei fete să ducă coșul cu plocon cu care pleacă la nașu-său de-l aduce la nuntă. Tot așa cu căruță cu cai și cu plocoane petrece pe naș până se *sparge* nunta.

Tot în dimineața nunții, *la casa socrilor mici*, se alege o fată din sat, cu mumă și cu tată, care gătește mireasa. Și aci lăutarul cântă duios, iar mireasa, mama ei și vecinele plâng să se prăpădească când aud:

Mireasă cu părinți,
De ce focul te măriți?
Că mila dela părinți
Anevoie o mai uiți
Și mila dela bărbat,
Ca umbra de par uscat,

Când dorești să te umbrești
Mai tare te dogorești.
Infloriți flori, înfloriți,
Că mie nu-mi trebuieți:
Mie când îmi trebuieți,
Voi atunci îmbobociați.

Pe unde pui acele,
O să curgă bicele!
Taci mireasă nu mai plânge,
Că la maică-ta te-oiu duce,
Când o face plopul pere
Și tânjala vinețele.

După ce se gătește mireasa alege 10—20 băieți (flăcăi) pe cari îi pune la masă și fac *bradul* (o cracă de brad, împodobit cu buchete de hârtie colorată) apoi ia o vadră, pune de o parte a ei un băiat cu mumă și cu tată, iar de cealaltă parte stă ea, trece prin urechile vedrei un *peschir* frumos, iar acela d'un cap și mireasa de altul și așa împreună cu *brădari* se duce la gărlă și ia apă. Apoi, fac trei hori pe loc, dau de 2 ori apa jos din vadră, în locuri deosebite. A treia oară, ia apa, o joacă și pleacă cu ea. Face hora de trei ori până acasă și duce vadră așa plină în casă.

Pune pe brădari să mănânce, apoi, un băiat cu mumă și cu tată, suie bradul în vârful casei. Apoi mireasa cu toți ai casei, gătiți, așteaptă sosirea nunții, cu nunul și ginerele.

În timpul ăsta, mai spun câte o glumă ca să mai înveselească pe mireasă. Așa, de o mireasă care, tocmai când sosiă nunta, se gândi și ea să se gătească:

Uliu-liu! Lă-mă, mamă, și 'mpletită,
Că uite, nunta-i sosită!

De alta că, în clipa când soseà nunta și aceia o îndemneau să se gătească, ea, cununată treabă bună, spune de colo, cu ne-păsare:

— Imi par să mă las!...

.....

Acù, la ginere, după ce sosește nașul, se gătește nunta de plecare: *Colăcerii* dela 6 până la 20 și mai bine, ori căruțe, se strâng înainte. Apoi căruțe cu *surori de ginere* (câte vrea să puie de multe, dar perechi să fie, chiar până la 50), *călțunari*, *călțunărese*, ș. a.

O soră de ginere, de cele cu tată și cu mamă, duce oglinda; iar o călțunăreasă, cu mamă și cu tată, duce ghetetele; alta, broboada, iar un călțunar îi duce salba.

Până aproape de casa socrului mic, cântă, chiuesc și se veselesc cu toții; iar când sosesc, călțunarul cel cu salba zice:

— Bună dimineața, cinstiți socrî mari; iar cinstita mireasă

Să-mi sărute mâna,
Ca să-i dau cununa!

Mireasa îi sărută mâna și ia salba și-o pune la gât.

Cealaltă călțunăreasă dă ghetetele, mireasei care se încalță. Apoi mireasa — împreună cu un băiat cu mumă și cu tată — cu peschirul cela pe vadră, ia vadra, își face cruce și iese înaintea nunții — care stă afară și nu se dă nimeni jos — apoi stropește în toate părțile (la răsărit, apus, miazănoapte și miazăzi și chiar spre nuntă).

După ce a stropit, mireasa intră în casă cu toată nunta după ea. Nu se dau însă jos nunii și ginerele.

Atunci, mireasa mână pe o *soacră* — așa se numesc toate care aleargă — ori pe soacra mică, cu un scaun învelit cu peschir pe care a pus o pâine cu un pahar de vin și cu sare — înaintea nunului. Se dau jos din căruță nunii și ginerele — nuna având grijă să se dea pe la dreapta și intră în casă și d'aci la masă — care e pregătită mai dinainte.

Colăceriilor cari vin înainte, cum se apropie de pragul casei Românului, zic *orațiile*, li se dau la toți peschire de leagă la cai, apoi se întorc îndărăt, ocolesc căruțele cu nunta de trei ori, apoi, vin și ei cu nunta. Intre alte vorbe cari se zic în orații — cari-s povestirea în versuri a unui împărat (ginerele) care a plecat la vânătoare — se spun și acestea:

— Bună dimineța, cinstiți socri.	Nu 'nflorește,
— Ce-ați căutat pe la noi?	Nu rodește,
— O floriceică frumoasă	Nici locului nu-i <i>primește!</i>
Și dragăstoasă	S'o luăm la noi,
La curțile dumneavoastră	Să 'nflorească,
.	Să rodească
.	Și pământului să-i primească!

În casă stau toți la masă la mijlocul căreia sunt puse două pahare și o ploscă. Se dă din vin, cu paharele, și mirelui și miresei, să se vadă care-l bea mai înainte și beau amândoi, după ce, mai întâiu, schimbă paharele.

Când ospătează nunta, ginerele mănâncă singur dintr'o *tipsie*, ouă și cu brânză; iar mireasa, în timpul cât mănâncă nunta, iese afară, face o horă două și-și cinstește tovarășele — fetele de potriva ei.

Apoi lăutarul chiamă pe mireasă în casă și îi intră și părinții la masă. Ginerele se scoală dela masă ia de mână pe mireasă; se așterne jos o scoarță și pe această scoarță, îngenunche tinerii: ginerele, de genunchiul drept, iar mireasa de amândoi. Atunci, un băiat cu mumă și cu tată spune orațiile, cu vorbe frumoase, în versuri, între cari:

— Cinstiți păriți. Să-i iertați, să-i binecuvânați, să le în-tăriți casele!

Apoi, ies toți afară ținându-se de mână. Nașul înainte, ginerele, mireasa, nașa. Un băiat cu mumă și cu tată se suie de ia din vârful casei *bradul* — pe care mireasa, după ce-a venit cu vadra dela gârlă, l-a dat unui băiat cu părinți de l-a pus acolo și băiatul cu bradul (care are lângă el un *peșchir* și 4 covrigi), intră în horă lângă nună. Invârtesc *hora miresei* cu:

Inelușul de argint,	Și la d'albe frumusețe!
Amândoi v'ați potrivit;
Inelușul de aramă,	Bine-ți pare, nune mare,
Amândoi sunteți d'o samă	Cu finișoru'n plimbare,
Și la ochi și la sprincene	Cu ploschița subsuoară,
Ca doi porumbei la pene	Ca s'o duci la inimioară?
Și la umblet și la fețe

Se învârtește hora de trei ori și apoi merg la căruță tot în ordinea în care au ieșit din casă.

Atunci, iese muma miresei din casă — cu o pâine și cu un pahar cu vin — o dă în mâna nunei, care o pune pe capul miresei (suită în căruță) și, pe cap, stropește cu vinul în toate părțile și rupe pâinea în patru părți. Apoi o *sburătorește* și-o aruncă prin lume.

Iși ia, pe urmă, mireasa, ziua bună

«Dela tată, dela mumă,
«Dela frați, dela surori,
«Dela grădina cu flori »

cum îi cântă lăutarul și pleacă cu alaiul. În urma căruțelor, vin altele cu zestrea miresei.

Ginerele are grijă, mai cu seamă când sunt *colăceri*, că se întoarce cu nunul și descheie pe soacră-sa la gât, de-i bagă în sân bani (argint ori aur). Soacra îl descheie și ea și-i dă un șervet.

Se duc cu toții la cununie, iar d'acolo, acasă la ginere, în cântece de lăutari și pocnete de puști și pistoale.

Când sosesc acolo, dă «bună dimineța», apoi nunul și socrul stau pe două scaune și mireasa le toarnă de se spală și le dăruiește câte un *peschir*; iar ei, cu parale, dăruiesc mireasa.

Apoi mireasa intră în casă:

— Bună dimineța, maică!

— Mulțumim dumitale. Bine ai venit sănătoasă!

Soacrele dau miresei un copil — de o jumătate de an — în brațe și-i zic:

— Să-l crești sănătoasă, maică; pân' la anul și *găvanul*.
Iar mireasa, mai adaugă către soacră-sa:

— Măicuța mea,
Să nu fii rea,
Când îi găsi vadra goală,
Să nu mă iei cu vătraiu'n goană!

Soacra ridică pe noră în brațe și-i urează: să trăiască și să rodească. Apoi, băiatul cu bradul, îl pune pe casa ginerelui — după ce a intrat mireasa în casă.

Când înserează, încep să vină mesenii. Și, de pe la *murgitul* sării încolo începe să se *incherbăleze masa*. Lăutarii cântă cântece de dragoste, ori de codru — unele se cheamă de *varză* (că ea se pune întâiu), nunul și cu mesenii se cinstesc, până înainte de a se pune friptura, când se dau darurile din partea miresei și se strâng cele dela meseni. Mireasa are la spate pe soacre cu un coș plin și dă lăutarului, pentru nun și nună (cămașa, peschir mare și frumos, broboadă sau maramă) iar pentru meseni, șervete.

— Bună dimineața, nune mare. Ține, dar frumos, să-l porți sănătos.

— Mulțumim dumatile. Să trăiască mireasa.

Apoi când se strânge darul dela meseni, lăutarul iea o tipsie în care pune sare și o bucată de pâine și se duce la nun:

— Bună dimineața, nune mare! Dela noi pâine și sare, dela dumneavoastră, milă și dare.

— Mulțumim și ține ici! Dela noi puțin, dela Dumnezeu, mult. Și dă darul, cât îl lasă inima.

Și tot așa ia dela toți. Apoi, banii din farfurie sunt legați într'o basma la un loc cu pâinea și cu sarea, stropiți cu vin și dați miresei, de naș, căruia îi sărută mâna; iar mireasa îi dă ginerelui și trece și ea de sărută mâna la mesenii, cari o dăruiesc cu ce pot.

Apoi își ia și lăutaru darul.

Când se sparge masa, după cântarea *siminocului*:

Și-o foiță siminoc
Ia sculați, boieri, la joc;

Ia sculați, boieri, sculați,
V'ajunge de când mâncați

Că lingurli le-ați tocit,
Bucatele le-ați sfârșit,
Iar soacrili s'a 'mbătat.
Lângă oale s'au culcat

Și-au intrat cu capu'n gard.
Și mai luați-vă de mână,
Să facem d'o horă bună
La socri pe bătătură!

se încep horele, cari țin până noaptea târziu. Apoi, nunul e dus acasă cu căruța, de ginere, iar a doua zi pe la prânz, iar e adus, după ce mai întâiu ginerele cu mireasa au făcut masă la nun.

Luni, pe la prânz, mare fierbere e la casa socrilor mici. Sătenii frunțași, cu rudele, se strâng mereu perechi, perechi și intră la masă, iar de aci, cu plocoane și cu lăutari, pleacă în căruțe, *pocânzei*, la ginere.

Soacrele îmbrobodesc — o leagă — pe mireasă, femeiește și, în timpul acela, lăutarul iar cântă cântecul miresei.

Apoi iarăș se pun mesele, avându-se grijă ca masa pocânzeilor să fie la un loc mai de cinste și se urmează ca și în seara dinainte.

Mărți pe la prânz se adună socrii de fac masă, beau, mănâncă și se veselesc — dar de rândul acesta, fără naș.

Petrecerea aceasta se cheamă *uncrop*.

Tot Mărți dimineața, mireasa, dacă e mai bărbată, fură arcușile lăutarilor; iar dacă nu-i, atunci îi cântă lăutarii *zorile*:

Pe deal pe la Spiridon
Toate păsările dorm,
Numai una n'are somn...

Joi, pe seara, tinerii se duc pe la socri, pe *calea primară* (ori *calea întoarsă*, ori *calea valea*) și acolo iarăș se pune masă cu daruri; iar Duminică, tinerii se duc împreună la târg ¹⁾.

OBICEIURI LA MOARTE

În Corbi, cum moare omul, este scăldat peste tot și curățit bine — tăindu-i-se chiar unghiile în semn că se prepară pentru o lungă călătorie. Se așază apoi pe o masă, cu capul către Apus — spre a privi la Răsărit. Se îmbracă curat și se încălță

¹⁾ Ginerile nu-și mai *încăpotează* cismele cu cari s'a cununat — ca perechea căsătoriților să nu se mai *încăpoteze*. Să nu umble c'un picior încălțat și cu unu desculț, că rămâne stingher.

— semnificând că o să stea față înaintea unui judecător și că trebuie să se înfățișeze bine.

În timpul cât stă neîmmormântat, se păzește cu cea mai mare grijă, să nu treacă nimic pe deasupra lui — ca să nu se facă strigoiu.

Legătura sufletească între săteni, face ca durerea morții vreunuia dintre ei să-i misce pe toți și merg să petreacă pe mort, cu grămada — fie chiar și moarte din boală epidemică — boale pe cari, dealtfel, le socotesc ca imposibil a se lega de ei, dacă n'o vrea Dumnezeu.

Jaletele mortului se fac în vorbirea comună, dialectul transilvănean, și constau dintr'unfel decuvinte, cari arată meritele mortului.

După ce-l îngroapă, au grijă ca, în trei seri, să se facă la casa rudelor mortului, masă pentru săraci.

Aceste mese se numesc *cini*. Ele închipuesc mâncarea de care are nevoie cel dus, în trei zile, până se așază la locul unde este chemat de Dumnezeu. Astfel: După ce moare omul, prima grijă ce o au ai săi, e să-l scalde. Nu e bine să împingă tăciunii sub vasul în care fierbe apa de scăldat, că se face foc de fiert apă pentru scăldatul și al altor morți. Pisica din casă se pune sub o copaie sau se închide ca să nu treacă peste mort — altminteri se face strigoiu. Nici un lucru nu se mai ia din casă. Săpunul cu care s'a spălat mortul, pieptenele cu care s'a pieptănat, se îngroapă împreună cu mortul; iar oala cu care a turnat apă caldă peste el, se sparge în timpul când s'a scos mortul din casă — pentru a nu muri și alții.

Albia în care s'a scăldat, se răstoarnă cu gura în jos și nu se mai întrebuințează până după îmmormântare. Chiar ceilalți săteni în sat, nu mai beau apă din aceea care a fost prin vase, în timpul când s'a îngropat mortul.

Cărbunii cu cari s'a tămăiat mortul, se aruncă pe lângă ulucile cimitirului; ori se pun pe mormânt în dreptul capului celui mort. Cele cari lasă cărbunii pe mormânt fac un rău mare, că îngreuiază sufletul mortului.

Înainte de a îngropa pe cel mort, îl gătesc: îi pun pernă, așternut, pânză pe ochi; îi bagă în sân doi gologani (să aibă pe lumea cealaltă), îi fac nouă *pomneți*, cu câte 5 bani (o monedă) în fiecare *pomneată* (basma) și pun pe fruntea mortului un *orar* — fășie de pânză cu cruci făcute din arniciu albastru și roșu, ș. a.

INDEXE

A

- acestele, 71, 98.
- Adam, 65.
- Aia (de cea), 66.
- Ajun, 61.
- Albăstricioară, 13.
- Albești, 5.
- alburii, 38.
- Alexandreștilor, 1.
- Alunișul, 2.
- amăgi (a), 1.
- Amza-Bratul, 4.
- Ana, 64.
- Antonie-Vodă, 5.
- Ardeal, 1, 25, 29, 34, 35, 37.
- ardele?, 67.
- argint, 97.
- așezat, 91.
- Argeș, 3, 6, 7.

B

- Bădeni, 5.
- Bahna-Rusului, 1, 2.
- băiă (a), 42.
- baiu, 47.
- bală, 51.
- Băleni, 2.
- bănat, 30, 31.
- Bărăgan, p. 6.
- bărbață, 46.
- Basarab-Voevod, 4.
- bătălă, 41.
- băteră (a-i), 4.
- Belu, 2.
- Berevoești, 5.
- Biserica din Sghiab, 57.
- bitușcă, 13, 96.

- boare, 66.
- bobi (a), 48; «Bobește-a ploaie».
- Bobotează, 50.
- bogătan, 48.
- Bonfini, 2.
- Bosnia, 10.
- brad, 104, 106.
- brădări, 104.
- Brădet, 1.
- Brăila, 66.
- Brătieni-Galeș, 1.
- Brătiani, 5.
- Brazda-Moldovei, 59.
- broboadă, 90.
- București, 8, 53.
- buit, 45.
- Bujora, 1.
- Bulgaria, 37.
- Bulgarii, 23.
- Bulgaru', 34, 39.
- bulz, 64.
- bumbi, 10.
- bursucă (a), 51.

C

- Căineni, 36.
- Calafat, 22.
- calea-întoarsă, 109.
- calea-valea, 109.
- calea-primară, 109.
- calofir, 15.
- călțuni, 90.
- călțunari, 105.
- călțunărese, 105.
- Câmpulung, 4, 7, 54, 55, 56, 57.
- căpiat, 31.
- Cârjoaia, 55.

Cărcinov, 8.
 cărlige, 48.
 Carol I, 39.
 Carpați, 22, 26, 31, 35, 38.
 Carpenul (vale), 1.
 cârșoară, 64.
 carte, 23.
 căscat (adj.), 41.
 case întregi, 103.
 cătăni, 36.
 cătină, 15.
 celuit, 19.
 cercănel, 33, 64.
 cernit, 30.
 Cetate (localitate), 57, 60.
 Cetatea lui Negru-Vodă, 57.
 Ciculești, 6.
 cilibiu, 15.
 cină (cinează), 16.
 cini, 110.
 cinstea miresei, 94.
 cinstea ginerelui, 94.
 ciubăr, 93.
 ciupă, 44.
 cioclatul, 66.
 Clăbucet, 8.
 cloambe, 15.
 clop, 10.
 Codricei, 51.
 colac, 93, 99.
 colăceri, 105, 107.
 colindat, 66.
 colivă 93.
 Corbi (pădure), 1.
 Corbișori, 5, 8.
 Corbi pe Argeș, 2.
 Corbeni, 6, 8, 54, 85.
 Corbii de Piatră, 2.
 Corbșoreni, 53.
 Coropișnița, 61.
 Corvin, 3.
 Cosma, 4.
 cosorobi, 45.
 cot, 104.
 Cotinești, 5.
 Crăciun, 49, 61, 64.

cretință, 41, 85.
 Cruce, 53.
 cruci (în spate), 95.
 cumpănit, 43.
 cumpătă (a), 43.
 cununare, 64.
 cununele, 64.
 Curtea-de-Argeș, 6.

D

Dălbărie, 14.
 dand?, 67.
 Dan Grigorescu 7
 dară (ce le-au), 65.
 Dardanele, 23.
 darul p. mireasă, 101.
 darul p. ginere, 101.
 Dealul Brătienilor, 1.
 Despina Doamna, 4.
 Doamna (vezi: vale):
 Doamnei (vezi: râu)-
 Doamna Cânjoaia, 53.
 Dobrogea, 30.
 dojalnic, 65.
 Domnești, 2.
 dormire, 67.
 Dracile (vale), 1.
 Dragoslave, 5.
 Dragul, 5.
 drob, 68.
 drumări, 10.
 Dumitru Dordescu, 7.
 Dumitru Grigorescu, 7.
 Dunăre, 8.
 dülcele, 49.
 durmi (a), 43.

F

Face (a se), a veni, 96.
 fântâniță, 33.
 fedeleș, 92, 102.
 fermecături, 16.
 feti (a), 64, 67.
 feți 63, 65.
 flotocos, 58.
 ficior, 18.

foaie de zestre, 91.
foc, 34
foiachiu, 95, 102.
Frângii, 65.
frați de ginere, 92.
fuioare, 97.

G

Galați, 66.
gângâțele, 63.
găst, 17.
gătată, 93, 95.
găvanul, 108.
Germanu, 39.
Germania, 20, 35, 36.
Germanii, 23, 34.
gevrèle, 96.
Gheței Clucерul, 5.
ghine (vine), 49.
Giolen (vale), 1.
guine, 13.
Giurgiu, 21.
glastă, 76.
glăstuță, 68.
glie, 26.
goangă, 65.
grădèle, 65.
grea, 27.
Grigore Arhireul, 4.
Grigorescu, 7.
Grojanii, 7.
Gubèrnoe (vale), 1.

H

hălăoaie, 49.
Hamza (boier), 3.
Harabo-Vodă, 3.
hăripi, 58.
hèlgheșă, 52.
hiliuță, 86.
hora miresii, 106.
horholină, 49.
hotac, 55.
hori (a), 27.
Huniedoara, 3, 58.

I

Ianăș Vlahul, 2.
Iancu din Sibiu, 2.
Iancu Sibiancu, 2.
Iancu Voevod, 2.
iie, 85.
Ilarian Arhireul, 4.
împânzi (a), 32.
împânzuit, 32.
împrăhirată, 44.
încăpută (a), 109.
înceiat, 30.
încherbălă (a se), 108.
încură (a), 58.
infanteri, 26.
înjugăței, 64.
învâlge (a), 63.
învăluit, 96, 103.
Ioan Corvin, 2, 6.
Ioan Don, 3.
Ioan Huniade, 2.
Ioan Sivu, 4.
Ioniță Untarul, 7.
Iosif Arhireul, 4.
irul, 67.
Ispas, 64.

J

Jina, 5, 6, 6, 7, 90.
jinarii, 7.
jintiță, 41.
joare (să joare), 50.
județ, 65.
junincă, 52.

L

lăcomèi, 45.
Lacul cu bani, 53.
latòri, 67.
legănùț, 44.
Lerești, 5.
lùcre, 35.
lùcru (lucrez), 48.
luminèle, 67, 68.

M

Magdalina monaha, 4.
 magheran, 18.
 mălăiu, 47.
 măligă, 43, 47.
 Mălureni, 2.
 Mănăstire, 57.
 Mănăstirea Argeşului, 3, 4.
 Mănoii (vale), 1.
 mânăzăţai, 64.
 mărmurèle, 62, 67.
 Mateiu Basarab, 6.
 Mateiu Corvin, 1.
 Mateiu-Voevod, 4.
 merinzari, 103.
 merinzi, 88.
 mi, 48.
 Miceşti, 2.
 mielar, 29.
 Mihaiu, 31.
 Mihaiu Viteazul, 2.
 minajălă, 58.
 mîntean, 22.
 miorele, 65.
 Mircea cel Bătrân, 2.
 Miroşi, 8.
 mişă, 50.
 mişel, 50.
 mititeă, 51.
 Mogoş, 2.
 Moldoveni, 59, 60.
 Moldova, 18, 21, 59.
 moşul, 92.
 Muchea-Mare, 1.
 muiere, 21.
 Munteni, 85.
 murgitul sării, 108.
 muşcătă, 48.
 Muscal, 25.
 Muscel, 2, 5, 53.

N

Nămăeşti, 5.
 natră, 46.
 Naum Râmniceanu, 5.

Neagoe Basarab, 3.
 Neagoe Voevod, 4.
 Neamţ, 12, 23, 24, 30, 38, 41, 60.
 Nemţi, 20, 29, 36.
 neaua, 41.
 nefiruită, 14.
 Negru-Vodă, 3, 54, 57, 58, 59, 60.
 nelătuită, 14, 17.
 Nichifor Arhimandrit, 4.
 Nicolae Petrică, 7.
 nime, 49.
 noatin,-enă, 94.
 nourêi, 64.
 Nucşoara, 1, 5, 7.
 Nucşoreanca, 54.

O

Ocina, 2.
 oglindă (să—), 47.
 Oii (plaiul), 2.
 Olteanul (vale), 1.
 Olt, 22.
 Oltuleţ, 36.
 orăr, 110.
 Oraşie, 12.
 oraţii, 92, 106.
 otel, 32.

P

Padu (jud.), 2.
 Pădurêţ (jud.), 2.
 pâinica, 21.
 pălit, 46.
 pană, 44.
 pângă, 18.
 pânză (fierăstr.), 38.
 pânzeturi, 100.
 Partenie monah, 4.
 pătrânjei, 50.
 perinuţa, 28.
 perităre, 86.
 peşchir, 106, 108.
 Petriceşti, 7.
 Piatra Doamnei, 55, 56, 57.
 pietrâr, 29.

pietrèle, 68.
 Piculêț (deal), 1.
 pită, 51.
 Plaiu din Mijloc, 54, 55.
 pleânuri, 65.
 pocânzêi, 109.
 podișcă, 98.
 Poiana Războiului, 57.
 Poenârêi, 1.
 pomneată,-neți, 110.
 porumbac, 15.
 povesti (a), 16, 40. Mă povestește.
 prâsi (a), 59.
 prescurea, 68.
 primește, 111.
 priponit, 18.
 propadă, 48.
 pui, 47.
 pupăză, 97, 98, 100.
 pupăzâr, 96, 100.

R

Rădașcă, 77.
 Radu dela Afumați, 4.
 Radu Mihnea, 2.
 Radu Voevod, 4.
 Răgăoăce, 70.
 Râncăciv, 2.
 răschitôr, 41.
 Râul Doamnei, 1, 3, 5, 7, 54, 55, 56, 57.
 Râul Târgului, 3.
 răvașul ginerelui, 99.
 recrute, 22.
 recûte, 23.
 réteză (a), 55.
 revârsă (a), 20, 68.
 ristoabe, 7.
 Românie, 20, 32, 36.
 roșele, 68.
 rotocăle, 59.
 rozêt, 29.
 Rucăr, 5.
 ruerêl, 62, 64.
 Ruxandra Doamna, 4.
 Rumâni, 4.
 Rûsu, 25.

S

șabac, 15.
 Săcêle, 42.
 sălaș, 10.
 sălcă, 46.
 Samoilă, 6.
 sângeap, 48.
 Sânvăsii, 61.
 sărădău, 66.
 Sârb, 25.
 sarică, 86.
 sărindare, 50.
 Săritoarea lui Negru-Vodă, 59.
 sarsaili, 53.
 sasmele, 25.
 sbòri (adj.), 41.
 sburături (a), 107.
 schilă, 65.
 scoarță, 86.
 scule, 55, 59.
 Sf. Mărie, 29, 37.
 scuticel, 64.
 Sf. Apostoli, 33.
 Sf. Ilie, 29.
 Sghiab, 1, 3, 6, 7, 57, 60.
 Sibiu, 5, 26, 43.
 siminoc, 108.
 Sintilia, 8.
 șipot, 29.
 șișui (a), 87.
 Slatina, 2.
 Slănic, 5.
 slută, 47, 90.
 soacră, 105.
 spanātu, 15, 25.
 sparge nunta, 104.
 spăriat, 58.
 spicu (de Carpați), 35.
 Spurcați, 53.
 Stajaimester, 27.
 stâlp, 29.
 Stănești, 1.
 steag, 92, 96.
 Ștefan Dănică (vale), 1.
 Stoinesti, 5.

strungăreț, 93.
 strungăreață, 93.
 strunguțe, 29.
 struț, 10, 44.
 Sturzeni, 6.
 sucălețe, 68.
 suman, 46.
 surie, 31.
 surori de ginere, 105.
 șurț, 26.
 suveica, 47.

T

tăierea moșului, 87.
 tăieței, 50.
 tălpițe, 48.
 Tâmpa, 59.
 Târgul Sf. Ilie, 59.
 Țara Neamțului, 60.
 Tătari, 55, 57, 58, 59.
 țerfelite, 99, 100.
 tipsie, 106, 108.
 țoală (țol), 45, 86.
 técină, 29.
 Toițul, 1.
 trăgână, 18.
 tranșei, 26.
 Transilvania, 37, 90.
 treilea, 71.
 Turc, 10.
 Turcii, 17, 23.
 turéci, 85.
 ținundra, 49.
 turnat, 25; cuțit turnat.

U

Ulmèni, 7.
 uncròp, 109.
 Unguri, 6, 39.
 Ungària, 23, 37.
 urgiè, 47.
 ursi (a), 78.
 ursitoare, 12.

ursitori, 87.
 izza, 62.

V

vadră, 93.
 Valea Alexandreștilor, 1.
 » Bisericii, 1.
 » Carpenului, 1.
 » Cârstăneștilor, 1.
 » Cârștii, 1.
 » Doamnei, 1.
 » Giulea, 1.
 » Gubernòie, 1.
 » Lungă, 47.
 » Mănoii, 1.
 » Morii, 1.
 » Olteanului, 1.
 » popii Hulii, 1.
 » Sghiabului, 1.
 » Ștefan Dănică, 1.
 » Vânătorului, 1.
 » Verdete, 1,

vălitură, 86.
 Vălsan, 2.
 vără (a), 43.
 vârșoară, 64, 65.
 vârtelniță, 76.
 varză (de), 108.
 vecinèi, 57.
 vestuța, 15.
 vidra, 97.
 vînt, 10, 49.
 Viteazul Ianăș, 2.
 vitență (curaj), 59.
 Vladislav Voevod II, 2.
 vòrnic, 88.
 Voicu, 3.

Z

zăbrèle, 17.
 zăvăstră, 86.
 zeghe, 85.
 zòrile, 109.

MELODIILE CÂNTECELOR

1 (textul 1)

ALLEGRETTO

Prin - de do - rul și - ți-l lea - gă,
 Prin - de do - rul și - ți-l lea - gă În - tr'un - colț de
 bas - ma nea - gră, În - tr'un - colț de bas - ma nea - gră,

2 (textul 2)

ALLEGRETTO

Mai — că, măi - cu — li — ța mea, măi,
 Mai — că, măi — cu — li — ța — mea, — măi,
 Când e - rai cu mi - ne grea, — Fă — I - lea - no,
 Când e - rai cu mi - ne grea, — Fă I - lea - no fă,

3 (textul 5)

ALLEGRETTO

Ei! Ce - dra - gos - te - a - veam noi, fra - te,

Cre-deam moar-tea ne des - par-te, Credeam moar - tea -

ne - des - par-te, Lea - no, Lea - no și - a - mea - Lea - no.

4 (textul 6)

ANDANTE

La pu - țu cu do - uă za - le, Lea - no,

Cum - mai - plânge-o fa - tă ma - re, Lea - no!

5 (textul 7)

ANDANTE

Foa-ie - ver-de d'a-so - mi - e, Foa-ie - ver-de

d'a-so - mi - e, Pe din - jos - de O - ră-și

e, Pe din — jos — de O — ră — și — e

6 (textul 8)

ANDANTINO

Foa-ie ver — de — și-un du-dău, — Do-ru-le

do-ru — le, Foa — ie — ver-de — și-un — du — dău, —

7 (textul 9)

ALLEGRETTO

Foa-ie ver-de și iar ver-de, Foa-ie — ver-de —

și iar — ver-de, — mâi mâi, Ce-am iu-bit nu se — mai — ve-de,

Ce-am — iu — bit nu — se mai — ve-de — mâi mâi,

8 (textul 10)*ALLEGRETTO*

Of, of, Foa - ie ver - de foi ca - sîc - la,

Ui - te nei - ca. - nu e nei - ca, - Ba e el, - pu -

pa - l'ar - lei - ca, Lea - no, - Lea - no și a - mea Lea - no

9 (textul 11)*ANDANTE*

Foa - ie - ver - de foa - ie - rea, mîi, Foa - ie - ver - de -

foa - ie - rea, mîi, - Rău mă - doa - re i - ni - ma, - mîi!

10 (textul 12)*ANDANTINO*

Foa - ie ver - de lă - mă - i - ță, mîi mîi mîi

măi, Sus, sus, sus pe la - lo - mi - ță,

Șa - le - lui do - ru - le - lui, ———— măi,

11 (textul 13)

ALLEGRETTO

Foa-ie ver — de sal-bă moa — le, măi măi,

A-o - leo. — ba — de I-oa - ne, — măi — măi,

12 (textul 14)

MODERATO

Foa - ie — ver — de — și-o — mă - lu —

ră. Foa - ie ver - de și-o — mă - lu — ră,

Co - lea'n va - le'n — tr o gră - di - nă, —

13 (textul 15)

ANDANTE

14 (textul 16)

ALLEGRETTO

15 (textul 19)

MODERATO

Foa-ie ver - de — trei gra-na - te, măi - măi, —

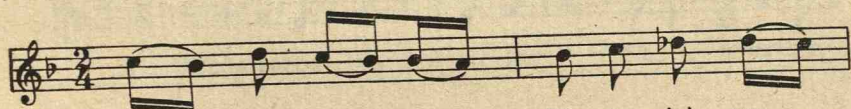
Foa-ie — ver-de — trei gra - na - te, — măi măi, —

16 (textul 20)

ANDANTE

Foa-ie ver - de grâu — mă-runt, — Foa-ie ver-de

grâu — mă - runt, — D'a - le - lei, soa —

re — ro - tund, — măi măi — măi — măi,

D'a-le - lei, soa — re — ro — tund, — măi măi,

17 (textul 21)

MODERATO

Măi - măi, _____ Foa-ie — ver-de și-un — li —

pan. _____ Măi - măi, _____ Foa-ie ver - de — și-un li -

pan. _____ Of - of. _____ Drag-mi-a-fost - ca - lul - bă - lan,

MELODIILE COLINDELOR

1

MODERATO

D'a-le cui sunt ces-te ca - se, D'a-le lui Domn, d'a-le lui,

2

MODERATO

Sub um - bra de - ros-ma - rin,

Flo - ri - le sunt dal - be lemn de măr,

3

ALLEGRETTO

Pe câmpul cu flo-ri - ce - le, Flo-ri - le dal-be,

4

MODERATO

Scu-lați, scu-lați, bo-ieri ma - ri, Mă-ru cu flo - ri - le,

5

ALLEGRO

Colea'n sus-u mai din sus-u, Flo-ri - le dal-be flori de măr,

MELODIE COLINGELOR

6

MODERATO

Sub un cer - că - nel de lu - nă, Dom - nu - lui,

Dom - nu - lui, Doam - ne, Sub un cer - că - nel de lu - nă

VERIFICAT
1987

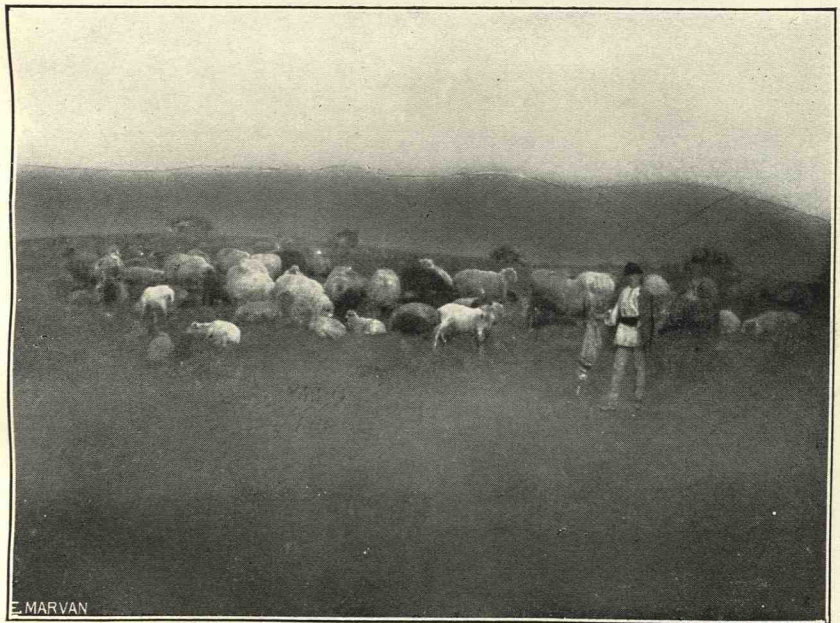
C U P R I N S U L

	Pag.		Pag.
<i>INTRODUCERE</i>	I	5. Colea 'n susu mai din susu'	64
<i>CÂNTECE</i>	9	6. Sub un cercănel de lună	„
<i>CHIUITURI</i>	40	7. Colea 'n susu' mai din susu' (var.) 65	65
<i>LEGENDE, TRADIȚII</i>	53	8. Din vadul Brăilei.	„
1. Lacul cu bani	„	9. Scoală, scoală, tu Domn bun.	66
2. Râul Doamnei I	54	10. Scoală Domnului, dormire.	„
» » II	»	11. Cu cioclatul, ferecatul.	„
3. Piatra Doamnei I.	55	12. Scrisu-i tare lucru mare.	67
» » II	„	OBICEIURI LA PAȘTI	„
» » III.	56	<i>Incondeierea ouălelor, cu 162 fi-</i>	
» » IV	„	guri (chipuri) de a încondeia	
4. Poiana războiului	57	ouăle, și numirile.	69
5. Negru-Vodă, I	„	ALTE OBICEIURI	85
» » II.	„	1. Portul, casele.	„
6. Biserica din Sghiab.	60	2. Obiceiuri la naștere	86
OBICEIURI	61	3. » » cumetrii.	87
1. De anul nou.	„	4. Logodirea	88
2. De Crăciun	„	5. OBICEIURI LA NUNȚI	92
COLINDE	62	6. Altă urmare și alte obiceiuri	95
1. D'ale cui sunt ceste case?	„	7. OBICEIURI LA MOARTE.	109
2. Sub umbră de rosmarin.	„	INDICE	111
3. Pe câmpul cu floricele	63	MELODIILE CÂNTECELOR	
4. Sculați, sculați, boieri mari	„	ȘI ALE COLINDELOR	117
		VEDERİ DİN CORBI	

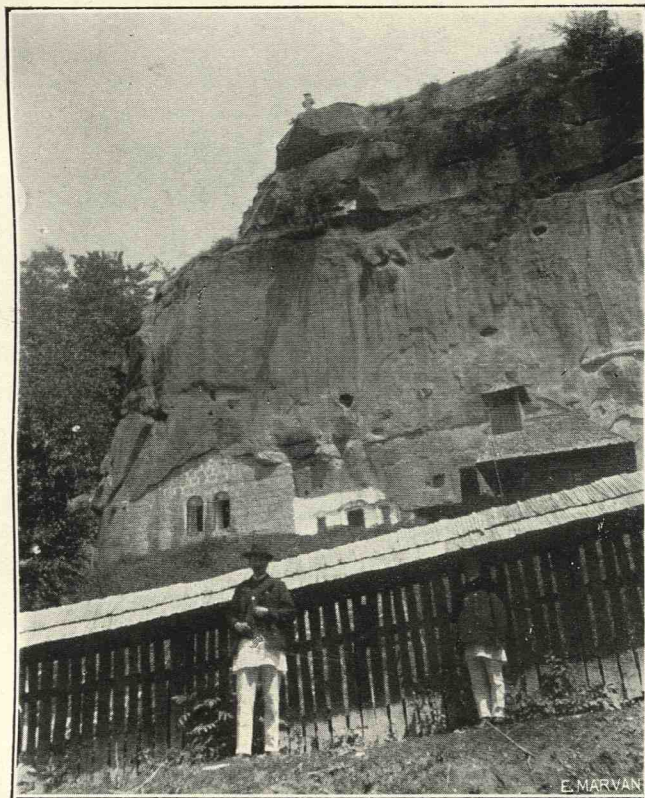

Biserica din larg.

O turmă de oi din Corbi.

Biserica Şghiab din Corbi.

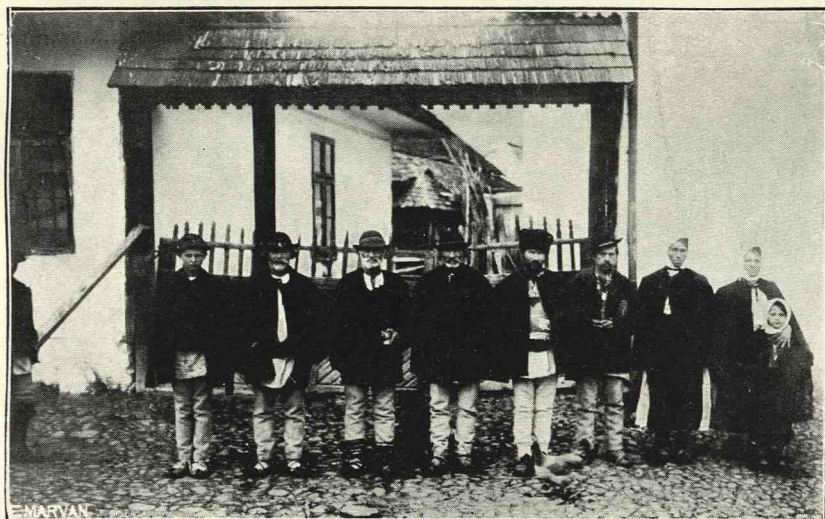
Râul Doamnei la Corbi.

Piatra Doamnei la Corbi.

Hora din Corbi.

Port bărbătesc în Corbi.

Porti femeesc în Corbi.

Fereastră în Corbi.

Casă veche cu pridvor.